

Buletinul

Comisiei istorice a României

Vol. VII.

BUCUREȘTI

Tiparul așezământului tipografic „Datina Românească”
Vălenii-de-Munte

1928

COMISIUNEA ISTORICĂ A ROMÂNIEI ÎN 1928

N. Iorga, *președinte*

D. Russo, *membru*

I. Nistor, „

S. Pușcariu, „

Al. Lăpădatu „

R. Caracaș, *secretar*.

Buletinul

Comisiei istorice a României

Vol. VII.

BUCUREȘTI

Tiparul așezământului tipografic «Dalina Românească»

Vălenii-de-Munte

1928

P. P. PANAITESCU

IOAN BOGDAN

și

Studiile de istorie slavă la Români

TABLA DE MATERII

	<u>Pag.</u>
Importanța studiilor slave pentru istoria română	V
Precursorii	VI
Ioan Bogdan, Pregătire și metodă	VII
Critică de izvoare și publicații	VIII
Studiile lui asupra organizării sociale	XII
Studii asupra relațiilor cu popoarele slave și informarea științei străine .	XV
Opera de organizator	XVI
Anexe; Bibliografia scrierilor lui I. Bogdan, Studii și ediții de cronice și documente	XXI
Dări de seamă și note mărunte	XXVIII

IOAN BOGDAN

și studiile de istorie slavă la Români ¹

Importanța studiilor slave pentru istoria română. — Problema influenței slave la Români este capitală pentru toată dezvoltarea istorică a neamului. Ceia ce au fost Germanii pentru romanitatea din apus: poporul barbar care a distrus unitatea antică, dând naștere națiilor romanice, au fost pentru noi Români Slavii. Influența lor exercitată mai întâiu sub forma triburilor încă nedeplin diferențiate la începutul evului mediu, apoi sub forma bulgară, sârbă, polonă și rusească, a lăsat urme în toate domeniile vieții noastre sociale, politice și culturale: limba, toponimia, formații sociale, organizarea statului, biserica, dreptul, cancelaria, literatura, arta.

Influența slavă n'a fost tratată încă de nimeni în întregul ei, într'o lucrare de sinteză. Aceasta din pricină că studiile slave, deși fundamentale pentru cunoașterea istoriei noastre culturale, au fost abordate relativ de curând numai de cercetători. Mândri de originea noastră latină consideram influența slavă în trecutul nostru ca o pată; despre ea nu trebuia să vorbim. În special școala latinista din Ardeal a întreținut această stare de spirit dăunătoare științei ².

---

¹ Lecție de deschidere a conferinței „Istoria Slavilor și a legăturilor lor cu Români” ținută la Facultatea de Litere din București (10 Februar 1927).

² Cf. Petru Maior, *Istoria pentru începutul Românilor în Dacia*. (Din scrierile lui Petru Maior, vol. I), Budapesta și Gherla, 1883, p. 317. Prin introducerea alfabetului chirilic „cășună... acea barbarie, adevărată întunecă și neștiință, în care și astăzi zace Moldova... de unde toți Români... cu același întunecă și neștiință fură acoperiți: „Neîndoit lucru este că izvorul a toată nefericirea Românilor se trage din urgia Grecilor și după dânsii a Sârbilor” [Slavilor]. Cf. și Aron Densusianu, *Istoria limbii și literaturii române*, Iași, 1894 (ed. a II-a), p. 75: „Unul din cele mai nefericite evenimente pentru limba, cultura și chiar conservarea elementului român, a fost contactul Româ-

Deasemenea și ura vechilor generații contra Rusiei, teama că accentuarea influenței slave să nu fie un argument pentru tendințele cotropitoare ale acestei țeri slave, au pus piedeci în calea dezvoltării studiilor slave la noi. Motive de ordin politic asemănător: ura împotriva Grecilor și mai ales a Fanarioșilor făcuseră să întârzie la noi cercetarea științifică a influenței grecești.

Asemenea motive de ordin sentimental și politic nu trebuie să fie luate în seamă de știință. „Vechiul regim“ a fost în țările noastre slav și bizantin și cine vrea să-l cunoască așa cum a fost, fără să proiecteze în trecut preocupările momentului actual, trebuie să adâncească studiile slave și grecești. Numai așa vom putea înțelege istoria noastră, prin ce transformări s'a ajuns de la acest „vechi regim“ la cultura noastră de astăzi. De altfel, cine vede în cultura slavă și bizantină o formă de viață anti-occidentală, total opusă spiritului în care trăim astăzi, se înșeală. Ea este mai aproape de Europa decât de Asia prin tradițiile ei grecești și romane¹. Putința unei sinteze armonioase între elementele civilizației apusene și cele slave-bizantine în viața de Stat a Principatelor noastre, în vechea noastră literatură, cât și în arhitectură, dovedește printr'un exemplu la îndemâna noastră că nu erau deosebiri absolute și neîmpăcate.

Precursorii. — Cel d'întăiu care s'a ocupat la noi mai pe larg cu studiile slave a fost B. P. Hasdeu. Scoțând la iveală o mulțime de izvoare polone, rusești și sud-slave privitoare la istoria noastră, a adus servicii neprețuite. El însă nu a considerat „sla-

---

nilor cu Slavii și introducerea limbii slavone în biserică și în Stat“. Însuși I. Bogdan se apropiase la început cu oarecare sfiială de studiile slave: „Epoca slavonă este o epocă de tristă memorie în istoria țărilor noastre; ea trebuie însă studiată ca toate celelalte, de oare ce în ea au trăit Românii partea cea mai mare a vieții lor politice independente și ea a lăsat cele mai multe urme asupra lor“. I. Bogdan, *Vechile cronici moldovenești până la Ureche*, București 189 . p. 139.

¹ Marele istoric rus Kliucevskij vorbind de influența apuseană în Rusia în veacul al XVII-lea, spune: „Situația psihologică a influenței apusene în Rusia în veacul al XVII-lea nu e aceea a contactului între barbarie și civilizație, ci între două civilizații, civilizația slavă-bizantină contează ca atare cel puțin în domeniul formelor politice, a bisericii și a stărilor sociale... În veacul al XVII-lea se întâlnesc două civilizații, *ambete europene*“, Kliucevski, *Впаданіе вліяннїе въ Россіи XVII В.* (Influența apuseană în Rusia în veacul al XVII-lea), in, *Вопросы философии*. XXXVI. St. Petersburg, pp. 138-139).

vistica“, știința slavă, ca un domeniu deosebit și bine definit. Cunoșcând limba rusă și cea polonă din împrejurări familiare, s'a putut folosi de izvoarele slave în cercetările lui de istorie română. N'a studiat însă influența slavă la noi deosebit de alte influențe, izolând-o pentru a o putea defini. Același lucru se poate spune și de ceilalți „slaviști“ dinainte de I. Bogdan, ca de pildă de episcopul Melhisedec, care făcând studii teologice la Chiev, a învățat astfel o limbă slavă și s'a putut folosi de ea în cercetările lui.

Ioan Bogdan. Pregătire și metodă. — Cu totul dimpotrivă stau lucrurile cu adevăratul întemeietor al studiilor de istorie slavă la noi: Ioan Bogdan. Nu o întâmplare din biografia lui a făcut ca să vie în contact cu limbile slave, ci el a pornit la studiul limbii și istoriei slave cu deplina conștiință a nevoii științifice a acestor studii. Acest fapt, care dă o garanție de serioșitate operii lui, este completat de altele, din care vom înțelege că a văzut studiile slave ca o disciplină deosebită și le-a abordat ca un om de știință.

Mai întâiu, în afară de călătorii de studii mai mult sau mai puțin îndelungate în Polonia și Rusia, a ținut să se inițieze în domeniul cercetărilor sale și în Apus, la Viena și în Germania. Aceasta i-a dat puțința sa privească lumea slava din afara, din școli care erau desbărate de orice parțialitate națională și strămtime de vederi locale, având prilejul în același timp să încadreze cunoștințele sale într'o metodă strictă. Ioan Bogdan a fost așa dar, ceea ce nu putuseră fi un Hasdeu și un Melhisedec, un om de știință occidental. Un om de știință este acela care face abstracție de el însuși—știința cere absolută obiectivitate — scopul lui este adevărul, care poate fi scos numai din materialul ce are la îndemână, și cercetat cu ajutorul metodei. Din știința modernă se ridică un învățământ moral aproape religios: umilință, înăbușire a personalității deplin acceptată, închinare către adevăr, oricare ar fi prejudcățile ce ai lovi. Un astfel de om de știință a fost Ioan Bogdan, unul din cei dintâi în țară la noi; el a grăbit astfel trecerea de la școala romantică la cea științifică.

O altă considerație ce trebuie făcută asupra operei lui Bogdan este că el a privit problema cercetărilor de istorie slavă la noi, nu atât ca o chestie de influențe externe, ci dinăuntru în afară. În adevăr se poate spune că există o problemă slavă internă românească. În primul rând există izvoare istorice și literare slave scrise la noi în țară de Români: mii de hrisoave, acte oficiale, scrisori

(d. p. corespondența domnilor, boerilor și târgoveților noștri cu orașele ardelene), apoi cronici și scrieri religioase. Există deci o *literatură slavo-româna*. Limba acestor hrisoave și cronici nu este chiar limba medio-bulgară în Țara-Românească, sau cea ruteană în Moldova, e adesea rezultatul unei contopiri: în Țara-Românească influențe sârbești și bulgărești, în Moldova, rutene, polone și medio-bulgare, și în plus în ambele Principate influența limbii românești vorbite. Aceasta limbă specială și această literatură merită să fie studiate pentru ele însăși. Existența unei toponimii slave pe tot teritoriul românesc, precum și adâncă influență slavă în limbă, dovedesc o veche conlocuire cu populații slave mai târziu desnaționalizate. Aceasta arată că în studiile slave la noi nu e vorba numai de influențe din afară. De și nu suntem un popor slav, am avut o cultură slavă, care nu e identică cu culturile popoarelor slave vecine. Știința care se ocupă cu această cultură este o parte integrantă din studiul istoriei, limbii și literaturii popoarelor slave și în afară de interesul ce-l are pentru noi, este necesară și cercetărilor slave în genere.

De aceia I. Bogdan s'a ocupat mai mult cu cercetarea izvoarelor slave interne și cu instituțiile social-politice românești de origine slava, lăsând pe al doilea plan influențele propriu zise ale popoarelor slave.

Critică de izvoare și publicații. — La începutul oricărei cercetări istorice stau izvoarele și Ioan Bogdan a consacrat o mare parte a activității sale publicațiilor de izvoare slave interne privitoare la istoria română. Cumn aceste izvoare sunt la începutul vieții noastre istorice și culturale, ele au o importanță foarte mare.

În primul rând stau cronicile slave din Moldova, începutul istoriografiei noastre. Analele slave cari cuprind istoria veacurilor XIV și XV din istoria Moldovei, numite de Bogdan „letopisețul de la Bistrița“ și „letopisețul de la Putna“, precum și continuarea lor în veacul XVI: letopisețele lui Macarie, Eftimie și Azarie, au fost descoperite și publicate de I. Bogdan, care revela astfel istoricilor cele mai vechi anale ale țării, pe când până la el cronica lui Ureche din veacul XVII era singurul izvor de acest fel pentru istoria veche a Moldovei¹. Aceste descoperiri ale lui Bogdan represintă nu

¹ I. Bogdan, *Vechile cronice moldovenești până la Ureche*. București 1891 cuprinde: „Letopisețul de la Putna“ „Cronica moldo-polonă“ „Cronica anonimă“ (din compilația rusă „Voskresenskajă Létopis“), Cronicile lui Macarie și Eftimie.

numai unele din cele mai prețioase izvoare istorice, ele sunt pentru istoria culturii de o importanță netăgăduită, căci cronicile slave formează cea dintâi încercare de scriere originală în țările noastre.

Publicarea cronicilor slave ridică o serie întregă de grele probleme de metodă. Era vorba mai întâi de editare și traducere. Deși li s'au adus unele obiecții de amănunte, edițiile și traducerile lui Ioan Bogdan rămân și azi un model greu de atins de cercetători. În același timp erau însă și probleme de critică: trebuia stabilit locul unde au fost scrise cronicile, epoca: dacă sânt contemporane cu evenimentele, autorii lor, legăturile dintre dăsele și cu istoriografia moldovenească posteroară, în sfârșit modelele lor.

La toate aceste întrebări Ioan Bogdan a căutat să dea răspunsuri, e adevărat că cercetările ce au urmat au infirmat unele din ele. În privința locului unde au fost scrise cronicile era de părere că cele două mai vechi au fost scrise în mănăstiri dămnești și a căutat să stabilească și ce anume mănăstiri: Bistrița și Putna¹, lăcașurile de veci ale lui Alexandru cel Bun și Ștefan cel Mare. Nu e locul să intrăm aci în această discuție. Fapt este că azi nu se mai poate susține denumirea de „letopiseț de la Bistrița²“, iar unii cercetători admit că avem a face cu cronici de curte și nu de mănăstire³. În privința epocii în care au fost scrise cele mai vechi cronici, Ioan Bogdan presupune că este domnia lui Alexandru cel Bun⁴, critica mai nouă admite epoca lui Ștefan cel Mare⁵.

Găsirea autorilor celor mai vechi cronici nu e posibilă; dintre autorii cronicilor din veacul XVI identificarea făcuta de Bogdan a cronicarului Eftimie, cu Eftimie episcop de Rădăuți, este îndoel-

---

Idem. *Cronice inedite atingătoare de ist. Românilor*. București 1895, cuprinde: „Letopisețul de la Bistrița“ „Cronica moldo-polonă“ (după ms-ul din St. Petersburg) „Cronica polonă în proză de Miron Costin“. Idem. *I etopisețul lui Azarie Anal. Acad. Române, Istor.* 31.1909, cuprinde o comilație compusă din letopisețul de la Putna, Cronicile lui Macarie și Azarie.

¹ I. Bogdan, *Vechile cronice*, pp. 33-34 și, idem *Cronice inedite*, pp. 19-20.

² Cf. Șt. Orășanu. *Ceva despre cronicile Moldovei, Convorbiri Lite. are*, 31, 1897, pp. 531-532.

³ I. Minea, *Cercetări Istorice*, Iași I, 1925, p. 213 și I. Vlădescu, *Izvoarele istoriei Românilor*, București [1925], pp. 83-89.

⁴ I. Bogdan, *Vechile cronice*, p. 25. Idem, *Cronice inedite* p. 20.

⁵ Șt. Orășanu, *o. c.*, p. 660.

nica¹. Cât despre legaturile cronicelor între ele, nu e încă stabilit dacă avem a face la început cu două cronici independente, sau cu variante ale unei cronici unice. În ori ce caz, a fost o continuitate literară în istoriografia moldovenească: cronicile din veacul XV au fost continuate în veacul următor, alcătuiindu-se compilații, cari porneau de la întemeiere. Traduse în limba română sub numele de „Ietopiseț moldovenesc“, știrile lor au trecut prin intermediul acestuia în cronica lui Ureche, dând astfel naștere istoriografiei moldovene din veacul XVII. În trecut cronicile slave din Moldova se leagă cu istoriografia slavo-bizantină. I. Bogdan a avut meritul de a fi descoperit modelul cronicarilor Macarie și Azarie în traducerea slavă a cronicii bizantine a lui Manasses.

Tot așa de importante și fundamentale pentru istoria română sânt colecțiile de documente slave publicate de I. Bogdan, în special corespondența din țările noastre cu Brașovul (*Relațiile țării-Românești cu Brașovul. ed. II*, București 1905) și *Documentele lui Ștefan cel Mare*. (II volume. București. 1913). Și aci se puneau probleme grele de tehnică și critică: editare, traduceri, datare, comentarii. Se poate însă spune, mai ales în privința documentelor lui Ștefan cel Mare, că nimeni la noi nu l-a întrecut în rezolvirea lor. Istoricul rus Iacimirski scria despre această publicație a lui I. Bogdan: „Cunoșteam erudiția domnului Bogdan, totuși noua sa publicație întrece toate așteptările... Totul stă la o așa înălțime, încât primul nostru gând la vederea ediției savantului român este amestecat cu invidie: de ce n'am isbutit și noi sa facem ceva asemănător cu documentele sud slave și vechi rusești?“²

Documentele editate de I. Bogdan au avantajul de a fi publicate în colecții mari cu indice și comentarii, ceea ce face ușoară consultarea lor. În adevăr numai așa ar trebui publicate documente și nu risipite în reviste sau broșuri mici. *Documentul nu are o individualitate a lui*, decât în cazuri excepționale de „unicum“, el trebuie să stea în colecții, corpusuri, unde toate elementele lui să

² Cf. P. Syrku, *Из исторіи сношеніи Русснхъ съ Рѣмлянами*. (Din istoria legăturilor Rușilor cu România) în, *Извѣстія обществѣннѣ Рѣсск. ѡбщѣства и словесности имп. акад. наук*. St. Petersburg. III, pp. 495-496.

¹ A. I. Iacimirski. Recenzie: I. Bogdan: *Documentele lui Ștefan cel Mare și Documente false atribuite lui Ștefan cel Mare*, broșură în 8°, (f. loc și dată) p. 1.

se regăsească în indice și unde descrierea elementelor comune să se poată găsi în introducere. Comentariile lui Bogdan la documentele lui Ștefan cel Mare formează un adevărat repertoriu al instituțiilor vechi românești, precum și un repertoriu geografic al vechilor sate din Moldova, a căror așezare pe hartă s'a silit s'o găsească, deasemenea un glosar indispensabil al limbii slavo-moldovenești și al primelor cuvinte românești strecurate în documente slave. Spre deosebire de editorii anteriori, Bogdan în comentariile lui la documente nu urmărește atât persoanele, cât instituțiile sociale, politice și economice. El a înțeles că notele genealogice și biografice la documentele din veacul XV sânt în genere inutile, pentru că e o ambiție zădarnică să urmărim familii într'o epocă în care nici nu există nume de familie, iar comentariile istorice asupra domnilor și boierilor cari dau hrisovul sânt deplasate în acte interne. Acestea nu sânt acte politice și comentariul trebuie să urmeze natura actului, care în cazul hrisoavelor este economic-administrativ.

O obiecție care s'ar putea aduce ediției lui Bogdan a documentelor lui Ștefan-cel-Mare este că n'a însoțit toate documentele de traduceri; limba slavă nu este încă așa de răspândită între istorici, ca să ne putem lipsi de traduceri, cum se face curent de pildă cu limba latina.

Pe lângă documentele interne I. Bogdan publicase înca din 1893 în colecția Hurmuzaki trei volume de documente polone privitoare la istoria noastră după copiile păstrate la Academia Română¹. Cunoscutul istoric polon T. Korzon, recenzând aceasta publicatie, deși face multe critici, uneori nedrepte, asupra alegerii documentelor, greșelilor de lectură, traduceri și datări, socoate colecția folositoare și pentru istoricii poloni, căci conține multe documente din arhivele polone necunoscute acestora².

Ceiace completează valoarea edițiilor lui Bogdan sânt studiile și publicațiile lui în legătură cu științele ajutătoare ale istoriei. Se poate spune că el este întemeietorul științelor ajutătoare aplicate la istoria noastră. I. Bogdan a atins mai multe din domeniile acestor științe: paleografie slavă (cu *Albumul paleografic*. Bucu-

¹ Hurmuzaki. *Documente. Supliment*, II, 1-3 cu traduceri franceze de I. Skuplewski,

² T. Korzon, în, *Kwartalnik Historyczny*. Lemberg, 1901, pp. 113-118.

rești 1905 și publicația postuma, *Album paléographique moldave*, Bucarest, 1926), diplomatica, în special introducerea la *Documente și regeste privitoare la relațiile Terii Românești cu Brașovul*, București 1902, ed. I-a, formează un tratat complet de diplomatică, singurul ce avem în limba română asupra documentelor slavo-române¹, studii asupra limbii textelor: *Ueber die Sprache der ältesten moldawischen Urkunden. in, Zbornik u slavu V. Jagića*. Berlin 1908, pp. 369-77). În special în critica autenticității a fost un maestru, izbutind să descopere o mulțime de falsuri în documentele slave privitoare la țerile noastre, ca diploma bârâdeană din 1134, diploma lui Caliman Assan, corespondența lui Ștefan-cel-Mare cu patriarhia de Ohrida, etc.

Studiile lui asupra organizării sociale. — Într'o serie de comunicări la Academia Română și în câteva articole în „Convorbiri Literare”, I. Bogdan a dat rezultatele cercetărilor sale asupra structurii sociale a poporului nostru la începuturile vieții lui de stat². El era de părere că istoriografia noastră trebuie să devie „sociologică”³ și are meritul de a fi deschis calea acestor cercetări sociale, cari au fost continuate supt impulsul dat de dânsul. I. Bogdan n'a dat o teorie completă asupra stărilor sociale în trecutul nostru și a evoluției lor, cum au încercat Radu Rosetti și C. Giurescu, ci s'a mulțumit să cerceteze câteva chestiuni fără să atace toată problema în miezul ei. Se desprinde totuși din aceste cercetări o concepție asupra originelor societății românești, pe care

¹ În limba rusă este încercarea lui Iaciminski. *Баллавікія грамадзікі эк палеографічэскаго і дыпламатычнаскаго адношэння*. (Hrisoavele muntene din punct de vedere paleografic și diplomatic), asemenea *Молдавскія грамадзікі*, și, *Славянскія грамадзікі брашовскаго архіва*. În, *Русскі филологическі вѣстникъ*. Varșovia, 1905¹, pp. 49-6¹, 1905¹, pp. 171-196, 1906¹ pp. 1-15 și separat.

² *Originea Voevoiatului la Români*, *Analele Acad. Rom.*, ist. 24, 1902. *Despre Cnezii rom.*, *ibid.*, 26, 1904. *Câteva observații asupra îndatoririlor militare ale cnezilor și boierilor moldoveni*, *ibid.*, 20, 1907. *Documentul Răzenilor din 1484 și organizarea armatei Moldovene în sec. XV*, *ibid.*, 30, 1908. *Ohabă, ohabnic*. *Convorbiri Literare*, 40, 1906, pp. 25-299, Recenzii: Radu Rosetti. *Pământul, sătenii și stăpanii în Moldova: ibid.*, 41, 1907, pp. 209-211.

³ I. Bogdan, *Istoriografia română și problemele ei actuale*. Discurs de recepție, la Academia Română, p. 18.

o vom schița mai jos: El considera neamul românesc ca o unitate în privința structurii sociale, la origine instituțiile sale fundamentale au fost aceleași și numai mai târziu, supt înrâurirea împrejurărilor politice deosebite, au evoluat în chip divers. De aceea el cercetează în același timp starea cnejilor la toate ramurile poporului român: în Țara-Romanească, Moldova, Ardeal, Serbia, coloniile din Galiția. Această instituție a cnejilor, în cari vede pe șefii unor comunități agrare înainte de începerea vieții de stat, o consideră ca cea mai veche instituție social politică la noi. Mai mult: deși poarta un nume slav, el socotea ca sub dânsul se ascunde o instituție specific romanească, latină. (Cf. dubletul cnez-jude). Ea nu se regăsește sub aceeași formă la niciun popor slav. Cât despre Voevozi, admitea că poate fi un împrumut de la Slavi, dar înainte de formarea primelor state slave.

Cnezii sânt la origine, după I. Bogdan, reprezentanții unui sat stăpânit în devălmășie de săteni, față de stăpânirea superioară. Cnezul e întemeietorul sau urmașul întemeietorului satului, care a adus coloniștii pe locul pustiu sau pe moșia regelui. Aceasta stăpânire a pământului: devălmășie și un cnez în fruntea țeranilor era cea mai veche formă de proprietate la Români, numai mai târziu, de la întemeiere, se formează proprietatea boierească. Aceasta e întemeiată pe privilegiul domnesc spre deosebire de proprietatea în devălmășie de „tip vechiu“, fără privilegiu. Cnezii de pe moșiile regale în Galiția și Ungaria devin reprezentanții comunității față de fisc și de administrație, iar pe moșiile boierești devin reprezentanții ei față de boierul stăpân. (În Țara-Românească, e drept, nu se constată asemenea cnezi, aici cnez e sinonim cu moșnean, țeran liber, mic proprietar, ceiace Bogdan socotea că este o formă posterioară evaluată din forma veche a instituției păstrată în Moldova, Ungaria și Galiția.) Proprietatea nobiliară boierească era după Bogdan, de tip feudal apusean. Pa când proprietatea veche „românească“ în frunte cu cnezii era ceva specific românesc, cealaltă era un fief, un beneficiu dat de domn în schimbul obligațiilor militare. Nobilitatea nu era un titlu sau o funcție, ci era condiționată de stăpânirea pământului, iar proprietatea bazată pe privilegiul dat de domn „era indisolubil legată de slujba militară“. Armata era în veacul al XV-lea națională, formată în primul rând de boieri cu cetele lor de țerani.

Se pot aduce multe obiecții acestor teorii ale lui Bogdan. În

special studiile lui C. Giurescu, care a pus în circulație o mare cantitate de material istoric inedit, au schimbat mult fața lucrurilor. Giurescu a ajuns la concluzia că forma cea mai veche a instituției cnejilor este cea din Țara-Românească (cneji = oameni liberi, proprietari), iar celelalte forme sânt derivate. N'am avea, deci, a face cu o instituție în parte politică (cnejii înlocuind autoritatea superioară înainte de întemeiere), ci cu una pur socială. Pe de altă parte, nu se poate vorbi de o deosebire esențială între satele de „tip vechiu“, cnezale și proprietatea boerească¹, boierii se confundă adesea cu cnejii, termenii sînt la origine sinonimi. Rezultă din această identitate a cnejilor și a boierilor că nu există o proprietate boerească feudală, beneficiară, ci la origine proprietatea era independentă de privilegiul domnesc, probabil anterioară întemeierii domniei (dacă admitem că instituția cnejilor = proprietari în genere, e general românească și anterioară vieții de stat). Privilegiul domnesc este mai totdeauna o întărire, foarte rar o danie, și asemenea danii cu greu se pot identifica cu beneficiile apusene. De altfel două chestiuni fundamentale, cari ar lămuri problema, nu sânt încă studiate de loc: proprietatea domnească, care ar trebui cercetată, ca să se vadă dacă Domnul avea de unde da „beneficii“, cari să creieze o clasă întregă² și organizarea armatei, din cunoașterea căreia am afla dacă în adevăr era formată din cete conduse de boeri (deci dacă nobilitatea era legată de slujba militară)³.

Oricum, Ioan Bogdan are marele merit de a fi adus cel dintâi în cercetarea instituțiilor sociale și politice din trecutul nostru metoda „cercetării numelor“, întrebuințată în studiile similare din Occident. Orice instituție e cercetată sub numele ei ca și cum ar fi un cuvânt pentru un dicționar. Cuvântul căutat, d. e. „cnez“ „voinic“, este luat în fiecare document sau izvor de altă natură cu înțelesul său în fraza în care e pomenit și se ajunge astfel la un sens complet, cu toate variantele de înțelesuri după provincii sau epoci. Astfel, de pildă, studiul lui I. Bogdan asupra vechii armate

¹ C. Giurescu *Despre boeri*. București, 1920, pp. 71 și urm.

² Răspunsul pare de pe acum negativ: Domnul nu avea la îndemână alte proprietăți de cât târgurile cu ocoalele lor și locurile pustii.

³ Bogdan în cercetările lui s'a bazat numai pe anume privilegiile ale coloniilor de „drept moldovenesc“ din Galiția și pe documentul Răzenilor din 1484, ceea ce e insuficient ca material.

moldovenești : „Documentul Răzenilor“, este la urmă un adevărat dicționar de termeni tehnici militari.

Deasemenea Bogdan a atras cel dintâi atenția că instituțiile sociale și politice, având de obicei o evoluție foarte lentă, păstrează anume forme străvechi din epoci asupra cărora nu avem informații directe. Așa e cazul cu epoca anterioară întemeierii principatelor noastre. Prin „aprofundarea epocilor cunoscute“ am putea lumina și această epocă, asupra căreia documentele tac ¹.

În sfârșit prin cunoașterea limbilor slave și a celei ungare, I. Bogdan a putut face o *tratare comparativă* în studiile de instituții, cari poartă mai toate nume slave și ungurești.

Studii asupra relațiilor cu popoarele slave și informarea științei străine. — Precum am aratat mai sus, I. Bogdan a lăsat pe al doilea plan studiul relațiilor noastre istorice cu popoarele slave vecine, ocupându-se mai mult cu problemele slave interne. Totuși a consacrat câteva lucrări mai mărunte și acestor relații. Astfel în broșura „*Românii și Bulgarii*“ (București 1895), socoate că poporul slav care a avut influența culturală cea mai adâncă asupra noastră este cel bulgăresc. El ne-a transmis cultura bizantină, așezăminte bisericesti și politice, literatura și arta religioasă.

Câteva studii sânt consacrate relațiilor noastre cu Rusia, de pildă traducerea călătoriei rusului Trifon Corobeinicov (la sfârșitul veacului XVI) ², povestirile rusești despre Vlad Țepeș ³, relațiile mitropolitului Dosoftei cu Rusia ⁴, altele relațiilor cu Sârbii ⁵.

Dar precum isvoarele istorice ale popoarelor slave pot sluji istoriografiei române, tot astfel „slavistica română“ poate sluji, precum am spus, istoriei culturale slave în genere. Astfel rezultatele cercetărilor lui I. Bogdan nu interesează numai pe Români, ci știința slavistică în genere, dovadă recenziile întinse asupra operilor lui în Rusia, Polonia și în organul german de slavistică : „Archiv für

¹ I. Bogdan, *Istoriografia română*, p. 7,

² „*Arhiva*“, Iași I, 1889, pp. 762-764.

³ *Vlad Țepeș și narațiunile germane și rusești asupra lui*. București, 1896.

⁴ *O scrisoare a Mitropolitului Dosoftei din 1679*. în, *Analele Acad. Rom. Ist.*, 34, 1912

⁵ *Un hrisov al regelui Ștefan Miliutin. Convorbiri Literare*, 24, 1890, pp. 484-495. *O povestire sârbească despre împăratul Traian*. „*Arhiva*“ Iași, 4, 1893, pp. 321-323.

slavische Philologie“¹. De aceia o parte a activității lui stă în informarea științei streine, el devine astfel un om de știință european. Caracteristic e faptul că a tradus în limba germană pentru revista citată articolul său despre Cnezi². Colaborarea lui la „Archiv“ nu se mărginește la acest studiu, el publică tot acolo cronica sârbo-bulgară după un manuscris din Kiew, unul din cele importante și mai vechi isoave analistice interne pentru istoria acestor două popoare³. Între scrierile postume ale lui Bogdan este ediția cronicii bizantine a lui Manasses tradusă în medio-bulgară, un text de mare importanță pentru studiul acestei limbi și pentru istoria culturală a popoarelor ortodoxe⁴.

Opera de organizator. — Figura lui I. Bogdan n’ar ieși completă din expunerea operei sale, dacă n’am accentua și rolul său de organizator. El a fost un șef de școală prin excelență; era de părere că istoriografia modernă nu poate fi de cât o lucrare de colaborare din cauza grelelor și migăloaselor cercetări statistice și a edițiilor pe cari le cere, precum și din cauza imensei extensiuni a domeniului istoric, care face necesară o repartizare armonioasă a muncii. Ca director al „Convorbirilor Literare“ a știut să facă din această revistă un organ istorico-filologic, fără să rupă contactul cu publicul mare. În jurul lui a grupat toate forțele reale ale științei istorice și filologice, ca N. Iorga, V. Pârvan, S. Pușcariu, D. Onciul, St. Orășanu, G. Popovici, G. Murnu, P. Cancel, etc. Mai târziu a fost în fruntea Comisiunii Istorice, care a însemnat o eră nouă în publicațiile noastre de cronici și documente. Alături de N. Iorga, C. Giurescu, D. Russo, I. A. Candrea a prezidat la aceste lucrări excelente ca știință tehnică, eleganță și probitate.

Își dedea seama că este chemat să schițeze programul mării opere de munca asociată; care trebuie să fie istoriografia română

¹ V. în bibliografia anexată indicațiile pentru recenziile lui Jireček, Syrku, Iacimirkî, Korzon, sub I. Bogan. *Vechile cronici moldovenești până la Ureche, Hurmuzaki, Documente, Supliment II. Cronice inedite, Vlad Tepeș. Relațiile Țării românești cu Brașovul. Documentele lui Ștefan cel Mare.*

² I. Bogdan, *Über die rumänischen knesen. Archiv f. slav Philologie.* 25. pp. 522-43, 26. pp. 100-114.

³ Idem, *Ein Beitrag zur bulgarischen und serbischen Geschichtschreibung, ibidem*, 13¹ 1891 Cf. și, *Eine bulgarische Urkunde des Caren Joan Sracimir, ibidem.* 17. 1895, pp. 544-7.

⁴ C. Manasses. *Cronica lui, traducere medio-bulgară*, ed. I. Bogdan. București, 1922.

și a făcut-o cu destulă lărgime de vederi în discursul său de recepție la Academia Română (Istoriografia română și problemele ei actuale). I. Bogdan vede în istoriografla română mai multe faze, faza care începe acum o numește „sociologică“, dar e evident că prin acest termen înțelege de fapt o „fază culturală“, în înțelesul unui studiu a tuturor manifestărilor de culturală materială și spirituală ale societății române în trecut. Pentru a ajunge însă la aceasta trebuiesc ediții de cronici, inscripții și documente, manuale de științe ajutătoare: paleografie, diplomatică, liste de divanuri etc. Este vorba de un întreg program de lucru pentru generația lui și pentru cele viitoare.

Astfel însemnătatea studiilor lui Bogdan nu stă numai la rezultatul lor științific, ci sânt și un îndemn de urmat pentru noi.

A N E X E

BIBLIOGRAFIA SCRIERILOR LUI I. BOGDAN

[Abreviațiuni: Anale. Acad. Rom. ist. = Analele Academiei Române, memoriile secțiunii istorice. Seria II. Anale. Acad. Rom. desb. = idem partea administrativă și debateri. Arhiva = Arhiva societății științifice și literare din Iași. Conv. Lit. = Convorbiri Literare.]

Studii și ediții de cronici și documente.

1. Istoria coloniei Sarmizegetusa. Partea I, cu un apendice, teza de licență. Iași. Tipografia lucrătorilor români asociați. 1885, in 8°, 50 pp.
2. Raport asupra școalelor secundare din Germania. București. Carol Göbl. 1886, in 8°. 260 pp.
3. Câteva manuscrise slavo-române din biblioteca imperială din Viena. Anale. Acad. Rom. ist. XI. 1889. 29 pp.
4. Cinci documente istorice slavo-române din biblioteca imperială din Viena. Anale. Acad. Rom. ist. XI. 1889. 35 pp. cu 4 planșe.
Recenzie. A. D. Xenopol în „Arhiva“ I. 1889 p. 601.
5. Diploma bârlădeană din 1134 și principatul Bârladului. Anale Acad. Rom. ist. XI. 1889. 48 pp.
6. Calatoria lui Trifon Corobeinikov prin Moldova la anul 1593 în, Arhiva, I. 1889, pp. 762-764.
7. Frantz Miklošich, în Revista Noua, II. 1889. pp. 111-115.
8. Analiza critică a câtorva notițe despre introducerea limbii slave în biserica română, în Conv. Lit. XXIII. 1889. pp. 295-317.
9. Diploma lui Ioan Calliman Assan din 1192. Conv. Lit. XXIII 1889. pp. 449-458; XXIV. 1890. pp. 147-149.
10. „Io“ din titlul domnilor români. Conv. Lit. XXIII. 1889. pp. 721-738.

---

¹ Sânt recunoscător pentru câteva indicații d-lor profesori D. Russo și preot N. Popescu, cărora le exprim mulțumirile mele.

11. Un hrisov al regelui Ștefan Miliutin. Conv. Lit. XXIV. 1890 pp. 488-495.

12. Glose române într'un manuscris slav. Conv. Lit. XXIV. 1890 pp. 727-752.

13. Ein Beitrag zur bulgarischen und serbischen Geschichtschreibung, în, Archiv für Slavische Philologie. XIII. 1890 pp. 481-536.

Recenzie. C. Jireček: Zur Wärdigung der neu entdeke bulgarische kronik, în, Archiv für Slavische Philologie. XIV. 1891, pp. 255-277.

14. Vechile cronice moldovenești până la Ureche. București. Carol Göbl. 1891 în 8' XII + 291 pp. + 2 planșe.

Recenzii. C. Jireček. în Archiv, für Slavische Philologie. XV. 1892, pp. 81-91, reproducă în Conv. Lit. XXVI. 1893 pp. 686-694.

N. Ionescu în Anale. Acad. Rom. desb. XV. 1893 pp. 339-341.

I. Bianu în Revista Nouă IV. 1891 pp. 431-432.

15. O evanghlie slavă cu traducere română în secolul XVI. Conv. Lit. XXV. 1891, pp. 33-40.

16. Un lexicon slavo-român din secolul XVII. Conv. Lit. XXV. 1891 pp. 193-204.

17. O traducere moldovenească din veacul XVII a vieții lui Bertoldo. Conv. Lit. XXV. 1891, pp. 315-324.

18. Manuscrise slavo-române din Kiev. Conv. Lit. XXV. 1891, pp. 503-511.

19. Morfologia limbei paleo-slovenice, ediție autografată. București. Carol Göbl. 1892, în 4', 84 pp.

20. Hurmuzaki. Documente privitoare la Istoria Românilor. Supliment II. (Documente din arhivele polone), cu traducere francesă de I. Skupiewski. București. I. V. Socec, în 4°. (Vol. I, 1893, XXXIV + 652 pp. Vol. II. 1895, XXXII + 624 pp. Vol. III fasc. I, 1900, 312 pp.

Recenzie. T. Korzon, în Kwartalnik Historyczny. Lemberg, XV, 1901, pp. 113-118.

21. O poveste sârbească despre împăratul Traian, Arhiva IV. 1893, pp. 321-323.

22. Bartolomeu Kopitar. Conv. Lit. XXVII. 1893, pp. 1062-1072.

23. Însemnătatea studiilor slave pentru Români. (Curs de deschidere la catedra de Paleoslavă la universitatea din București). București. Socec et Co. 1894, în 8°, 43 pp.

24. Eine bulgarische Urkunde des Caren Ioan Sracimir, Archiv für slavische Philologie. XVII. 1895, pp. 544-547.

25. Letopisețul de la Bistrița. Conv. Lit. XXIX. 1895, pp. 753-778.

26. Cronice inedite atingătoare la Istoria Românilor. București. Socec et Co. 1895, in 8°, XII + 204 pp. + 19 planșe.

Recenzii. P. Syrku, în *Извѣстія о отдѣленіи Русскаго языка и словесности Академіи Наукъ*. St. Petersburg, 1896. pp. 99-105.

Șt. Orășanu. Ceva despre cronicile Moldovei. Lucrările lui I. Bogdan. Conv. Lit. XXXI, 1897, pp. 513-532, 648-679.

27. Români și Bulgarii (raporturile politice și culturale între aceste doua popoare), (Conferință). București. Socec et Co., 1895 in 8°, 60 pp. Resumat (inexact) în ziarul bulgar Svoboda VI, 1892 nr. 783-784. (Sofia).

28. Vlad Țepeș și narațiunile germane și rusești asupra lui. București. Socec et Co., 1896, în 8°, XIX + 170 pp. + 5 planșe.

Recenzii: A. I. Iacimirskij, *Извѣстія о отдѣленіи Русскаго языка и словесности Академіи Наукъ*. St. Petersburg, 1897^{iv}, pp. 940-946.

Gh. Ghibănescu, Arhiva, VIII, 1897, pp. 373-378, 497-502.

29) Raport pentru organizarea facultății de litere, Conv. Lit., XXX², 1896, pp. 645-657.

30) Luptele Românilor cu Turcii pâna la Mihai Viteazul și Cultura veche românească (două conferințe), București, Socec et co. 1898 in 8°. 98 pp.

31) Scrisoarea unui anonim către Matei Basarab, 1650, și, O descriere a Moldovei în secolul al XVI-lea. Arhiva, IX: 1898, pp. 115-121.

32) De la cine și când au împrumutat Români alfabetul cirilic. în „Lui Titu Maiorescu Omagiu“. București, I. V. Socec 1900, in 8°, pp. 585-594.

Recenzii: Ilie Bărbulescu, Studii slavice la facultatea de litere din București. Note critice. București, Tipogr. D. P. Cucu, 1902, in 8°, 24 pp., la care: I. Bogdan: Un răspuns, în „Epoca“ 16 Ianuar 1902, și I. Bărbulescu, Pagini din moralitatea noastră universitară, București, Tipogr. Heliade, 1902 în 8°, 40 5, pp. (în anexa „Răspunsul“ de mai sus al lui I. Bogdan).

33) Inscripția de la 1484 de la Cetatea Albă. Conv. Lit., XXXV, 1901, pp. 247-253.

34) Un document de la Alexandru cel Bun din 1403. Conv. Lit., XXXV, 1901, pp. 353-365.

35) Data rezidirii Cetății-Albe. Conv. Lit., XXXV, 1901, p. 469-472.

36) Un fragment de cronică moldovenească în limba slavă. Conv. Lit., XXXV, 1901, pp. 527-530.

37) Un document de la Petru Aron. Conv. Lit., XXXV, 1901, p. 671.

38) Corespondența din tinereță a lui Mihail Cogălniceanu (publicată de P. Haneș, introducere). Conv. Lit., XXXV, 1901, pp. 790-791.

39) Din relațiile Țării-Românești cu Brașovul și Ungaria în sec. XV. Conv. Lit., XXXVI, 1902, pp. 879-895.

40) Documente și registre privitoare la relațiile Țării-Rumânești cu Brașovul și Ungaria în secolul al XV-lea și al XVI-lea, precedate de o introducere asupra diplomaticeii vechi românești, București, I. V. Socec, 1902 în 8°, 349 pp.

Recensii. Șt. Orășanu, în Conv. Lit., XXXVII, 1903, pp. 552-564.

Gr. Tocilescu, în Anal. Acad. Rom. desb. XXV, 1903, pp. 314-335.

Ionnescu-Gion, Brașovul d-lui Ioan Bogdan, în broșura Din Istoria Românilor, Studii și Recensii, București, Tipogr. D. P. Cucu, 1903, în 8°, pp. 13-43.

Pompiliu Eliade, Causeries littéraires, vol. II, București, 1903, pp. 103-141.

41) Două scrisori bătrânești [extrase din publicația precedentă], Sămănătorul, I², 1902, pp. 93-95.

42) Origina Voevodatului la Români, Anal. Acad. Rom. ist., XXIV, 1902, 17 pp.

43) Două steaguri ale lui Ștefan-cel-Mare din Muntele Athos, Anal. Acad. Rom., desb., XXIV, 1902, pp. 90-95.

44) Patru documente de la Mihai Viteazul ca Domn al Țării-Românești, al Ardealului și al Moldovei, în, Prinsoa lui D. A. Sturza, București, Tip. Carol G^{ab}l, 1903, în 8°, pp. 147-170.

45) Câteva cuvinte despre sistemul mândo-centric în predarea istoriei universale, Conv. Lit., XXXVIII, 1904, pp. 384-389.

46) Despre cnejii români, *Anale Acad. Rom., ist., XXVI, 1904, 32 pp.*

47) Ueber die rumänischen knesen [traducere germană a precedentei], *Archiv für Slavische Philologie, XXV, 1904, pp. 522-543, XXVI, 1905, pp. 100-114 și ținaj aparte, Berlin, Weidman, 1904, 1905 [două broșuri] în 8°, fără paginație deosebită.*

48) Un hrisov al lui Mircea-cel-Bătrân din 10 Iunie 1415. *Anale Acad. Rom. ist., XXVI, 1904, 7 pp.*

49) Raport despre manuscrisele dela Neamț și Secul. *Anale Acad. Rom. desb. XXVI, 1904, pp. 32-33.*

50) Relațiile Țării-Românești cu Brașovul și cu Țara Ungurească (texte slave cu traduceri... și o introducere asupra diplomatiei vechi românești), vol I, 1413-1508. București, Carol Göbl, 1905, CVIII+400 pp. în 8°.

Recenzii. N. Iorga, *Semănătorul, IV, 1905, p. 208.*

A. I. Iacimirski, *Журнал Министерства Народнаго Просвѣщенія. Nouă serie St. Petersburg, IX (1907), pp. 436-454 (Iunie).*

51) Album paleografic cuprinzând 26 de facsimile de documente românești din secolul XV (ca adaus la Relațiile Țării-Românești cu Brașovul) [titlul repetat și în limba germana], București, Socec, et co., 1905, în 4°, 16 pp.+26 planșe.

52) Documente moldovenești din sec. XV-XVI în arhivele Brașovului. *Conv. Lit. XXXIX, 1905, pp. 752-774, 828-868, și aparte, București, Socec et co., 1905 în 8°, IV+64 pp.*

53) Istoriografia română și problemele ei actuale (discurs de recepție la Academia Română, nr. XXVII, cu răspuns de D. A. Sturza), București, 1905, 33 pp.

Recenzie. N. Iorga, *Semănătorul, IV, 1905, pp. 418-419.*

54) Ohabă, ohabnic, *Conv. Lit. XL, 1906, pp. 295-299.*

55) Câteva observații asupra îndatoririlor militare ale Cnejilor și boierilor moldoveni în secolele XIV și XV, *Anale Acad. Rom. ist., XXIX, 1906, 16 pp.*

56) Contribuții la istoria Moldovei între anii 1448 și 1458, *Anale Acad. Rom. ist XXIX, 1907, 15 pp.*

57) Evangheliile de la Homor și Voroneț din 1473 și 1550, *Anale Acad. Rom. ist., XXIX, 1907, 12 pp.+6 planșe.*

58) Hotărnicia Bârladului din 1495. *Couv. Lit., XLI, 1907, pp. 46-52.*

59) Inscriptiile de la Cetatea Albă și stăpânirea Moldovei asupra ei. Anale Acad. Rom. ist., XXX, 1908, 50 pp.+5 planșe.

60) Documentul Răzenilor din 1484 și organizarea armatei moldovene în sec. XV. Anale Acad. Rom. ist. XXX, 1908, 81 pp.

61. Über die Sprache der ältesten moldavischen Urkunden. în Zbornik u slavu V. Iagița, Berlin 1908, pp. 369-377.

62. Libertatea studiilor în facultăți. Conv. Lit. XLII⁴, 1908, pp. 239-243.

63. Seminariile facultății de filosofie și litere de la Universitatea din București. Conv. Lit. XLII², 1908, pp. 633-641.

64. Letopisețul lui Azarie, Anale Acad. Rom. ist. XXXI, 1909, 159 pp. + 2 planșe.

65. Sărbătorirea profesorului Titu Maiorescu la Universitatea din București în ziua de 22 Noembrie 1909. București, Göbl, 1910, în 4°. Discursul domnului Ioan Bogdan, pp. 9-11.

66. Câteva reflexiuni asupra legii învățământului superior de la 1898, în, Volumul dedicat lui Spiru Haret, București, Göbl 1911 în 8°, pp. 680-687.

67. O scrisoare a mitropolitului Dosoftei din 1679. Anale Acad. Rom., ist. XXXIV, 1912, 8 pp. și 6 planșe.

68. Documentele lui Ștefan-cel-Mare (ed. Comisiunii Istorice a României), II volume, București, Socec et co. 1913 în 8', XLVI+518 pp., XXII + 611 pp.

Recensii : N. Iorga, Bulletin de l'institut pour l'étude de l'Europe Sud-Orientale, I, 1914, pp. 3-6.

A. D. Xenopol, Noua Revistă Română, XV, 1913, p. 8.

S. Dragomir, Luceafarul, XIII, 1914, p. 120.

I. Nistor, Zeitschrift für Osteuropäische Geschichte, IV, 1914, pp. 392-400.

A. I. Iacimirski, în broșură separată, împreună cu recensia la Documente false (v. nr. 72) f. loc și an, 11 pp.¹.

69. Cuvânt de deschidere despre regele Carol I-iu și învățământul public, în, Comemorarea regelui Carol I-iu, la facultatea de litere din București, București. Socec et co., 1914 în 8', pp. 5-13.

70. Raport înaintat Academiei Romane cu privire la biserica

¹ Acesta broșură e probabil extrasă dintr'o publicație periodică, dar nu am putut afla care anume, broșura nedând nicio indicație.

Domnească de la Curtea-de-Argeș, în Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice, VIII, 1914, pp. 141-142 (cu N. Iorga și D. Onciul.)

71. Prefață la, Buletinul Comisiunii Istorice a României, I, București, Socec et co., 1915 în 8°, pp. III-IV.

72. Documente false atribuite lui Ștefan-cel-Mare. Buletinul Comisiunii Istorice, I, 1915, pp. 103-164 și aparține în 8°, 62 pp.

Recensie. A. I. Iacimirski în broșură separată (împreună cu recensia la Documentele lui Ștefan-cel-Mare) f. loc și dată, 11 pp. Vezi nr. 68 mai sus). Recenzia aceasta tradusă românește de diaconul N. Popescu în, Amvonul, XVIII, 1915, pp. 239-245, cu un comentariu al traducătorului.

73. Sămile mănăstirilor de țară din Moldova pe anul 1742, Buletinul Comisiunii Istorice a României, I, 1915 pp. 217-279 și aparține în 8°. 62 pp.

74. Adaus, la articolul lui I. Bianu. O publicație de documente istorice plănuită la 1856. Buletinul Comisiunii Istorice a României, I, 1915, pp. 318-319.

75. Prefață la Buletinul Comisiunii Istorice a României, II, București, Socec et co. 1916 în 8°, pp. I-II.

76. Prefață, la Letopisețul țării Moldovei până la Aron Voda de Simion Dascălu', ed. C. Giurescu (Comisiunea Istorica a României) București, Socec et co. 1916 în 8', pp. V-VI.

77. (postum) C. Manasses, Cronica lui. Traducece medio-bulgară c. 1350. Text și glosar cu o prefață de I. Bianu, București, Socec et co., 1922, în 8", VIII 456 pp.

78. (postum) Album paléographique moldave. Documents du XIV-e, XV-e et XVI-e siècle, recueillis par Jean Bogdan, publiés avec une introduction et des résumés par N. Iorga. (Comisiunea Istorica a României), București și Paris, P. Suru și Gamber, 1926, în folio 28 pp. + 105 planșe.

RECENZII ȘI ARTICOLE MĂRUNTE.

1. A. Densușianu, Istoria limbii și literaturii române, Conv. Lit. XIX, 1885, pp. 678-696.
2. A. D. Xenopol, Memoriu asupra învățământului superior în Moldova, Conv. Lit. XIX, 1885, pp. 785-790.
3. M. Pompiliu, Antologie română, Conv. Lit. XIX, 1885, pp. 982-985.
4. Gr. Tocilescu, Istoria Românilor, Conv. Lit. XIX, 1885, pp. 1062-1067.
5. I. Sbiera, Codicele veronețean, Conv. Lit. XX, 1886, pp. 77-88.
6. Români în Bulgaria după călătoriile lui Jireček, Conv. Lit., XXIII 1889, pp. 97-109.
7. Al. Philipide, Introducere la istoria limbii și literaturii române, Revista Nouă, II, 1889, pp. 159-160.
8. Două disertații despre începuturile Moldovei și Țării Românești, Conv. Lit. XXIV, 1890, pp. 538-555.
9. M. Sokolowski, Spadek po metropolie uszcawskim Dozi-teusza i jego losy (Averea rămasă după mitropolitul Dosoftei și soarta ei), Revista Nouă, IV, 1891, pp. 119-120.
10. C. Jireček, Einige bemerkungen über die Überste der Pet-schenegen sowie und Kumanen, sowie über die Völkerschaften der sogenanten Gagauzi in heutigen Bulgarien, Revista Nouă, IV, 1891, p. 120.
11. Al. Ștefulescu, Mănăstirea Tismana, Conv. Lit. XXX² 1896, 557-560.
12. Notă biografică despre G. Frolo, Conv. Lit. XXXIV, 1900, pp. 78-80.
13. Ionescu-Gion, Istoria Bucureștilor, Conv. Lit., XXXIV, 1900, pp. 237-255, 301-315.
14. N. Iorga, Notes et extraits pour servir à l'histoire des crois-ades, Conv. Lit., XXXIV, 1900, p. 528.

12. Câteva scrieri de economie politică, Conv. Lit., XXXIV, 1900, pp. 593-615.

16. G. Dianu, Istoria închisorilor, Conv. Lit., XXXIV, 1900, p. 624.

17. Cronică Literară (Tatăl nostru și Ave Maria în limba Istro-Română scrise la 1824. Două acte privitoare la surghiunul lui N. Bălcescu în 1841. Imitațiunile lui Ioan de la Bucegi și Academia Română), Conv. Lit. XXXIV, 1900, pp. 1125-1128.

18. O. Densușianu, Histoire de la langue roumaine. Conv. Lit., XXXV, 1901, p. 192.

19. Lucrările filologice ale lui O. Densușianu, Conv. Lit., XXXV, 1901, pp. 254-266.

20. A. C. Cuza, Cei doi Spenceri și alte descoperiri ale domnului Basilescu, Conv. Lit., XXXV, 1901, pp. 287-288,

21. Grünberg, despre Industria conservelor de Gr. Antipa. Conv. Lit., XXXV, 1901, pp. 477-478.

22. N. Iorga, Istoria literaturii române în veacul XVIII, Conv. Lit., XXXV, 1901, pp. 945-947.

23. Lucrările filologice ale lui I. Barbulescu și I. Bianu, Conv. Lit., XXXVI, 1902, pp. 172-182.

24. Alfabetul cirilic și noile teorii ale lui I. Barbulescu. Conv. Lit., XXXVI, 1902, pp. 282-286,

25. Cronică și bibliografie (G. Murnu, Rumänische Lehnwörter in Neugriechischen, Revista Pedagogică) Conv. Lit., XXXVI, 1902, pp. 670-671, 767-768.

26. Gr. Tocilescu, Manual de Istoria Românilor. Conv. Lit., XXXVII, 1903, pp. 1060-1070.

(Cf. răspunsul lui Gr. Tocilescu : Întâmpinare adresată domnului ministru al Cultelor și Instrucției publice, Analisa unui raport asupra manualului de istoria Românilor, București, Tip. Universitară, 1903, in 4°, 68 pp.)

27. T. A. Aguleti, Manual de Istoria Românilor, Conv. Lit., XXXVII, 1903, pp. 1158-1162.

28. Răspuns la întâmpinarea lui Gr. Tocilescu, Conv. Lit. XXXVIII, 1904, pp. 113-125.

29. T. Dușescu-Dușu, Considerații critice asupra poeziei populare, Anale Acad. Rom. desb. XXVI, 1904, pp. 414-416.

30. I. Găvănescu, Istoria Pedagogiei. Anale Acad. Rom. desb. XXVI, 1904, pp. 416-420.

31. E. Niculiță-Voronca, Datinele și credințele poporului român. *Anale Acad. Rom. desb.* XXVI, 1904, pp. 430-433.
32. A. Ureche, *Dictionnaire français-roumain.* *Anale Acad. Rom., desb.* XXVI, 1904, pp. 446-449.
33. D. Dan, Mănăstirea și comuna Putna, *Anale Acad. Rom. desb.* XXVII, 1905, pp. 290-291.
34. Gr. I. Alexandrescu, Studiu asupra istoriei generale a dreptului, *Anale Acad. Rom. desb.* XXVIII, 1906, pp. 264-267.
35. M. G. Burileanu, Rusia contemporană, *Anale Acad. Rom. desb.,* XXVIII, 1906, pp. 268-270.
36. I. Antonovici, Istoria comunei Bogdana, *Anale Acad. Rom.,* XXVIII, 1906, pp. 330-332.
37. E. M. Cristea, Iconografia și întocmirile din internul bisericii răsăritene, *Anale Acad. Rom. desb.,* XXVIII, 1906, pp. 342-344.
38. A. Frățilă, Sensul și întrebuintarea prepozițiilor în limba română. *Anale Acad. Rom. desb.,* XXVIII, 1906, p. 352.
39. T. V. Păcățan, Cartea de aur, vol. III, *Anale Acad. Rom. desb.,* XXVIII, 1906, pp. 365-366.
40. R. Rosetti, Pământul, sătenii și stăpânii în Moldova, *Conv. Lit.,* XLI, 1907, pp. 209-214.
41. I. Bianu, Documente românești, *Conv. Lit.,* XLI, pp. 381-386.
42. A. Bunea, Mitropolitul Sava Brancovici, *Conv. Lit.,* 1907, pp. 447-449.
43. Germanii în jurul Carpaților (*Kaindl. Geschichte der Deutschen in den Karpatenländern*), *Conv. Lit.* XLI, 1907, pp. 1176-1183.
44. R. Rosetti, Originea și transformările clasei stăpânitoare din Moldova, *Anale Acad. Rom. desb.,* XXIX, 1907, pp. 87-88.
45. D. Caian, Istoricul orașului Focșani, *Anale Acad. Rom. desb.,* XXIX, 1907, pp. 380-382.
46. Stoica Nicolaescu, Documente slavo-române din sec. XV-^oXVI, *Anale Acad. Rom. desb.,* XXIX, 1907, pp. 406-418.
47. P. Rășcanu, Istoricul învățământului secundar, *Anale Acad. Rom. desb.,* XXIX, 1907, pp. 428-430.
48. Al. Ștefulescu, Istoria Târgu-Jiului, *Anale Acad. Rom. desb.,* XXIX, 1907, pp. 431-434.
49. O nouă istorie a imperiului otoman (N. Iorga, *Geschichte des Osmanischen Reiches I.*) *Conv. Lit.,* XLII, 1908, I, pp. 548-550 (Iunie).

50. Expunerea activității literare a lui C. Giurescu, *Anale Acad. Rom. desb.*, XXXI, 1909, pp. 208-210.
51. Al. Vlahuță, *Din trecutul nostru*, *Anale Acad. Rom. desb.*, XXX, 1909, pp. 392-393.
52. R. Rosetti, *Conflictul dintre guvernul Moldovei și Mănăstirea Neamț*, *Anale Acad. Rom. desb.*, XXXII, 1910, pp. 82-84.
53. N. Iorga, *Doamna lui Ieremia Movilă*, *Anale Acad. Rom. desb.* XXXII, 1910, p. 84.
54. T. G. Aslan, *Politica agrară a României*, *Anale Acad. Rom. desb.* XXXII, 1910, pp. 311-312.
55. D. Z. Furnica, *Din Istoria Comerțului la Români*, *Anale Acad. Rom. desb.* XXXII, 1910, pp. 317-318.
56. B. Delavrancea, *Apus de soare*, *Anale Acad. Rom.*, desb. XXXII, 1910, pp. 375-377.
57. Expunerea activității științifice a lui V. Pârvan, *Anale Acad. Rom.*, desb. XXXIII, 1911, pp. 147-149.
58. G. Popa-Lisceanu, *Cultura romană în lectură ilustrată*, *Anale Acad. Rom.*, desb. XXXIII, 1911, p. 268.
59. O broșura recentă despre locuințele Românilor în Evul Mediu, (Ilie Gherghel, *Zur Frage der Urheimat der Rumänen*) în, *Noua Revistă Română*, IX, 1911, pp. 255-256.
60. Cuvântare la înmormântarea lui I. Pușcariu, *Anale Acad. Rom.*, desb. XXXIV, 1912, pp. 31-32.
61. S. Dragomir, *Relațiile bisericii române cu Rusia*, *Anale Acad. Rom.*, desb. XXXIV, 1912, pp. 232-234.
62. I. Nistor. *Die auswärtige Handelsbeziehungen der Moldau zu Polen*, *Anale Acad. Rom.*, desb. XXXIV, 1912, pp. 237-240.
63. I. Antonovici, *Documente bărlădene*, *Anale Acad. Rom.*, desb. XXXV, 1913, pp. 239-241.
64. Gh. Ghibanescu. *Cuzeștii*, *Anale Acad. Rom.*, desb. XXXV, 1913, pp. 258-261.
65. N. Popescu, *Nifon II; patriarhul Constantinopolului*, *Anale Acad. Rom.*, desb. XXXVI, 1914, pp. 69-70.
66. Expunerea activității științifice a lui C. Jireček, *Anale Acad. Rom.*, desb. XXXVI, 1914, p. 176.
67. Expunerea activității literare a protopopului I. Lupaș, *Anale Acad. Rom.*, desb. XXXVI, 1914, pp. 179-182.
68. V. Onițiu, *Carte de cetire pentru cl. I-a a școlilor medii*, *Anale Acad. Rom.*, desb. XXXVI, 1914, pp. 346-347.

69. I. Nistor, *Românii și Rutenii în Bucovina*, *Anale Acad. Rom. desb.* XXXVII, 1915, pp. 80-81.

70. Expunerea activității științifice a lui S. Mehedinți. *Anale Acad. Rom. desb.* XXXVIII, 1915 pp. 174-176.

71. I. Ieșan, *Secta paternă în Balcani*. *Anale Acad. Rom. desb.* XXXVII, 1915, pp. 302-304.

72. Gr. Popescu-Breasta, *Predici și cuvântări*. *Anale Acad. Rom. desb.* XXXVII, 1915, pp. 343-344.

73. Expunerea activității lui S. Dragomir. *Anale Acad. Rom. desb.* XXXVIII, 1916, pp. 195-198.

74. H. Bacaloglu, *Preuves d'amour*. *Anale Acad. Rom. desb.* XXXVIII, 1916, pp. 217-218.

75. C. I. Băicoianu, *Dunărea, privire istorică, economică și politică*. *Anale Acad. Rom. desb.* XXXVIII, 1916, pp. 218-221.

76. G. Diamandy, *cauzele războiului european și interesele României*. *Anale Acad. Rom. desb.* XXXVIII, 1916, pp. 224-226.

77. Cuvântare despre moartea membrilor Academiei V. Mihaly și C. Jireček. *Anale Acad. Rom. desb.* XXXIX, 1916-1919 (1921), pp. 91-93.

78. Cuvântare despre moartea membrului Academiei dr. Istrati. *Anale Acad. Rom. desb.* XXXIX, 1916-1919 (1921), p. 95.

79. Despre unirea Basarabiei cu România. *Anale Acad. Rom. desb.* XXXIX, 1916-1919 (1921) pp. 97-98.

80. Cuvântare la înmormântarea lui G. Coșbuc. *Anale Acad. Rom. desb.* XXXIX, 1916-1919 (1921) pp. 102-103.

81. Cuvântare la înmormântarea lui C. Giurescu. *Anale Acad. Rom. desb.* XXXIX, 1916-1919 (1921), pp. 169-170.

N. Iorga, Ioan Bogdan, *Revista Istorică*, V, 1919, pp. 101-103.

N. Iorga, I. Bogdan, *Buletinul comisiunii istorice a României*, III, 1924, pp. I-VII.

IULIAN MARINESCU

**Extrase din Condica moșilor
lui Teodor Rosetti-Solescu**
(Umare.)

II.

**Documente basarabene, fălcene,
putnene, etc.**

IULIAN MARINESCU

Extrase din Condica moșilor
lui Teodor Rosetti-Solescu
(Urmare.)

II.

Documente basarabene, fălcjene, putnene, etc.

VII.

FĂUREȘTII.

Condică de zăpisă[le] moșii Făureștii cu vaduri de mori în Gărlile Putnii ce sânt la țărml Putnii.

1.

[1583=] 7091, Ian. 9.

Petru V[oe]vod boj[ieiu] milost[iiu] g[o]spodar zemli moldavscoi dat-am cartea noastră slugii noastre lui Mereuță aprodu ca să fie tare și puternic cu această carte a noastră a ținè parte de la ficeorul lui Dragomir și a frăține-său ce să va alege din sat din Făurești, pentru că le-au dat lor un cal drept șasăzăci zloți cum să-l ții; iar ei așa zisără că n'au cu ce să-l plătiască lui acel cal. Pentru această să ții Mereuță această ocină pe cât va fi pentru acel cal, iar alții, de le va părè cu strămbul, să vii de față înaintea Domnii Meli. Și altul nimeni să n'aibă a treci.

V let 7091, Ghen[arie] 9.

(Pecete.)

Vel Dvornic.

2.

C. 1590? Sept. 11, Agiud.

„Ion Vornicul i Farmache Vornic, prăcălăbi de Putna, și Stan șoltuzul cu 12 pragari de târgu de Agiud și mulți oameni buni“

dau scrisoare babei Mărica Zamoae că, luându-i feciorii popii din Păunești „doî săpături din sat din Făurești“, ea a adus pe „Cărstiian din Domnești și alt Crăstiian și Dălman și Tițul și Vasilie“ și au mărturisit cum „n’au avut nicio treabă ficeorii popii cu aceli săpături“, ci sînt ale babei. Și dau zapis ca să le stăpânească.

(Pecete.)

3.

[1592 =] 7109, Aug. 15.

„Adică noi Făureștii și cu Matca sora Faurului, femeia lui Trepede, scriem acest adevărat zapis al nostru precum ne-am străns noi toți bătrării de ni-am împărțit moșiile de li-am dat pe frați dintr’apa Trotușului până hotarul Păuneștilor, de am dat locul în doi, și l-am stălpit de-am pus hotară un bolovan dinainte casăi lui Mereuță, și ne-am ales părțile di le-am deosăbit, parte Faurului diosăbi și a lui Tripede cu femeia sa Matca iar diosăbi, să ne ținem cineș părțile pre unde ni s’au vinit hlizăle, să nu aibă oamenii Faurului treabă cu parte lui Trepide și femei sale Matcăi, nici oamenii cine or hi a lui Trepide cu parte Faurului. Deci s’au ales din parte Faurului doi bătrării și s’au dat în dos; deci un bătrân au luat Mărau(?) cu frații lui, iar alt bătrân au luat Drăghiță și cu Ion Bărtă, ginerile lui Ion Stolnicul.“ Se alege partea lui Drăghiță, care venia lîngă hotarul Dăneștilor, „numai ca să aibă treabă cu această parte a lui Drăghiță anume Cucul i Chicoașele i Dumitra i Neaga, pentru căci le este a lor dreaptă ocină de la părinții lor și di la strămoși“. Să nu se mai amestece în stăpînire unii cu alții, „iar, de să vor trage și la giudeț, să fii de rușine, și să fii de gloabă doispzece boi cu coarnile albe“. Scrie Ion Stolnic. Era de față și Mereuță pîrcălab.

(Pecetea lui Mereuță staroste ot Putna.)

4.

[1649 =] 7157, Iulie 7, Iași.

Vasile Voevodul Moldovei scrie staroștilor de Putna că s’au pîrît la Domnie Dumitrașcu vătămănu de Focșani și Dumitrașcu Todiriu, tot de acolo, cu Drăgușan ot Florești și alții pentru hotarul satului Stoeștii de lîngă Focșani. Drăgușan arată un zapis de la Radu-Vodă „cum să fii acel hotar Dumitrașcu vătămănu și cu oamenii lui, iar giuimătate să fie Drăgușan și cu oamenii săi“. Să facă cercetare și să se stăpînească așa „cum au ținut de la Radu-Vodă și cum spune acel zapis de pără“.

5.

[1668=] 7175, Martie 14, Iași.

Neculai Melinte, fiul lui Bărcan și al Ioanii fata Giurcăi, dă zapis că vinde un pogon și jumătate vie în hotarul Ciurbeștilor lui Niculai Racoviță Hatmanul, dinaintea lui: Solomon Bărlădeanul Log. cel Mare, Miron Costin Vel Vornic de Țara-de-jos, Vasălie Vel Vornic de Țara-de-Sus, Stamati Vel Post., Todirașcu Iordache Vel Spat. Apostolache Vel Pah., Ursachi Vel Vist., Grigorașcu Hăbășăscu Vel Stol., Statie Vel Clucer, Lupașco Buhuș Vel Șatrar, Toader Vetriș, Toader Ciocărlie, Dumitrașcu Roșca, Dumitrașcu, Roman vornici glotnii.

6.

[1669=] 7177, Febr. 19.

Gheorghii feciorul lui Tudorache dă zapis lui Vasilie Căpitan ce au fost șaroste în târgul Iași și femeii sale Mari[ei], că-i vinde două pogoane de vie la Clipicești (Putna), ce le cumpărase de la Necula Cămănariul, și „cu pomii din vale”, pe cari-i cumpărase de la Berilă, drept 50 de galbeni.

La tocmeală au fost: preotul Toader și preotul Gheorghe de la Sfeti Neculai, preotul Nacul de la Biserica Doamnei, preotul Neculai de la biserica din Broșteni, Ion Moschiță șaroste, Neagul Șălariul și Stratulat din Iași, Albul Săpunariul din Focșani, Ionașcu Părciul, Burnar și Dumitrașcu.

7.

[1671=] 7179, Aug. 10, Iași.

Duca Vv. Moldovei scrie lui Dumitrașcu ce au fost Log., șaroste de Putna, că au venit la Domnie Tudor feciorul Cucului din Făurești și nepotul său Lozănschie și alți oameni „cari sânt din bătrănul Faurului” pentru că li calcă moșia „un om anume Corbu”. Punându-și zi de judecată, Corbu n'a venit. „Deci Corbu au rămas de zi și de toată legea țerii”, și oamenii mai sus ziși să-și ție partea Faurului. Și Corbul, „de va fi străcat stălpul și hotarul, să ne dai știre cu o scrisoare, de va hi și de gloabă de la Domnie Mea”.

(Pecete.)

Vel Log,
Stratulat.

8.

[1671=] 7179, Aug. 27, Iași.

Duca Vv. Moldovei scrie lui Bejan Gheuca ce a fost Pitar Mare, starostele Putnei, că s'au jăluit Vasălie Corbul și Țițul pe Cucul, Ion Babeș și Ion Muruzală că li calcă ocina lor din Făurești „și câtă pâine și fân au avut acolo le-au luat, și ei ni arată câteva dresă de cumpărătură acolo pre niște părți de ocină la Făurești și carte de păra și de rămas de la Vasăli-Vodă, și acum să scoală acei oameni de le fac strămbătate și au vrut să-i ucigă, luându-le piine“. Să cerceteze și „să facă o mărturie de credință, să ne dai știre“.

(Pecete.)

Mihul Log.

9.

[1676=] 7185, Sept. 10.

Gheorghii Huza cu nepoții săi Bucea și Dumitrașcu dau zapis că, fiind frate-său Moviliță dator cu 60 de vedre de miere lui Dumitrașcu sãn Vasălie și cu 7 lei pol Biții, venind datornicii, „ne-au apucat pe noi căci ne-au fost noao frate, și ne-au luat noi bucatele pentru caci am fost noi chezași“. Și, găsind o vie de pe „urma lui“, pe lângă Gheorghii pe din sus, o vînd lui Dumitrașcu sãn Vasălii fratele Neculcii ot Stoești pe 17 lei. La tocmeală au fost Fetion, Toader Dulhan, Toader Sturza, Toader Negrul, Necula Butnariul, Crucian, Ion brat Crucean, Marian ot Stoești, Dumitrașcu, Stafii, Vasălii Șotângă, Simion Dascălu. Isc. popa Solomon.

10.

[1677-], 7185, Febr. 17.

Gheorghii Huzea, feciorul Stoicăi din saliștea Leleștii, da zapis că partea sa din Lelești, pe gîrla Putnei, „trii pămînturi de frunte din hotar în hotar și patru pogoane de vie și giumătate de moară care este în gîrla Putnii și cu casă ce sânt făcute de mine și cu pivniță și cu căsoae pe pivniță și cu tot locul casai și cu pomeții de piste gârlă ...și cu locul din săliște satului și din camp și din tot locul, precum ne umblă hotarul“, o vinde lui Alexandru Ramandi, Marele Postelnic, pe 120 de lei bătuți.

Iacomachie Șatrariul, Tănase Sulgeriul, Ionașcu Cărăiman ce au fost Comis, Gligorașcu căpitan de curteni de Florești, Ionașcu

căpitan de Gîrlă, Badea Lambovici ce au fost vornic de Vrance, căpitanul de Odobești, Vasăli Hagi, Stratulat de Grozăști, Nistor Argint ot Odobești.

Iscălesc și: Dumitrașcu căpitan, Ștefan Andrieș, Enache Ma-noilă, Enache Țițianu, Hagi capitanul ot Tălăbești, Gavril chihae za Curteni, Alexandru biv Jicnicier.

Varlan sin Pavel a scris.

11.

[1679=] 7187, Maiu 28.

Malahie fămeia lui Vidrașcu și fetele ei Dochița și Munteanca dau zăpis lui Alexandru Ramandî ce au fost Postelnic Mare că-i vînd un pămînt de frunte din Lelești (Putna) și un pogon și jumătate vie (cu pivniță) pe 50 de lei. „Pentru căci cu acești bani ne-am scos cuconii din foame și din nevoe.“

Au fost față: „Iacomachi ce au fost Șătrar, Gavrilaş Bucium ce au fost Cruțer, Donici vatavu, staroste de Putna, Neașul vatav, Dumitrachi de Ițești, Grăjdiiian, Gheorghii Huz“.

Iscălesc și: Mitre căpitan, preotul Ion, Toader Dihan, Ion, Toader Negru, Dumitrașcu sin Fition, Tănase, Mihălache.

„Neașul vatav cumnat Jicnicierului Lupașcu scris.“

12.

[1685=] 7194, Dec. 18.

Ursul feciorul Șotului de Pițcani scrie zăpis Post. Iordache că-i vinde doua pogoane de loc sterp „ce au fost vie tatăne-mieu Șotului..., și acest loc este lîngă viile dumisali“, pe 4 lei.

La tocmeală Anghel Chiriiiac, Costantin Țica, Țica cel bătrîn, Alexandru Vornicul ot Domnești, Dumitrașcu Veveriță ot tam.

Preotul Ioan de Domnești scrie.

13.

[1686 =] 7194, Ian. 20.

Lozanschii vornic, Ftudor Cucul și Ifrim sin Ftudor Cucul cu femeia lui Lozanschii și „cu feciorii noștri, anume Ștefana“, dau zăpis că vînd lui Iordache Postelnic „o moșie la Făurești lîngă hotarul Daneștilor“, un batrîn din apa Totrușului până în hotarul Păuneștilor, pe 55 de lei.

La tocmeală: Vasăle Catarabojă isc. (Taraboja) sin Petre „ce sănt și eu vânzătoriu“, Arhip sãn Mărdarii Cerboae ot Domnești, Dumitrașcu Veveriță ot Domnești, Alexandru Vornic ot Domnești, Văsale Gherghii ot Domnești, Văsali Hardalupa.

14.

[1686=] 7194, Fevr. 15.

„Eu Ion și soru-sa Nastasăe, feciorii Alexandrei, nepoții lui Tofan Zamă, și eu Badiul și Vasălie, tij frate, și eu Toma, feciorii Ghinii, anume Tofan Zamă și eu Drăgan cu soru-mè Mardarie și Ghinie, feciorii Corboae, și noi ficeorii lui Bejan Țițul, anume eu Răzmiriță și eu Vasălii nepot Dochichi (*sic*) Țițoae, și eu Nedele fata Măriuții nepoată Țițului și eu Anghelița fata Drăghinii nepoată Țițului“ scriu zapis că vînd Postelnicului Iordachi jumătate de hotar din Făurești (Putna), pe care o aveau dela moșii lor Mereuță și Zămoae pe 52 de lei. (În aceasta parte erau 13 pămînturi de frunte.)

La tocmeală: Arhip fiul Mardarii Cerboae ot Dănești și Vasăli Gherghei ot Ruginești, Vasălii Hardalupa ot Domnești, Dumitrașcu Veveriță, Alexandru vornic ot Domnești.

15.

[1691=] 7199, Maiu 18.

Irezul ot Gărlești și Toader Cucul, „cumnatu-meu“, vînd lui Iordachi Rusăt Marele Vistier $3\frac{1}{2}$ pogoane „din coada Rupturii ce este pe locul Gărleștilor“, pe 14 lei.

Gligorii Cotan din Gărlești, Radune, Vasăle Burca, Ion Căneiu și Cerchez, Ion Jidovu, Istrate, toți din Gărlești.

16.

[1691=] 7199 Iunie 4.

Crucean fiul lui Fetion de Stoești scie zapis lui Iordache Rusat Marele Vistiernic pentru $1\frac{1}{2}$ pogon paragină de vie, pe care le îngrădiseră „într'o ogradă cu viile preotului lui Tiron, care vii le ține dumnealui Visternicul“. „Deci, eu dovedind pre dumnealui că să-mi facă plată pre acè paragină de vie, nici dumnealui nu să putè încrede cum să fiu avut eu moșie acolo nevânduta, care mie mi-e dreaptă moșie de la părinții mei. Pentru aceia și dumnealui

Visternicul au socotit să nu hie lucru cu împresurătoriu, de mi-au făcut dumnealui bine de mi-au ras opt potronici țărănești din Visterie pentru acel pōgon și giuământate de paragină“.

Față: Dobrică Munteanul de la braniștea Bădioai, Gligoraș vătamanul de Sărbi, Mărian de Stroești.

17.

Fragment ?

[1707 =] 7215, Mart 17.

Ion zăt Alexandru Azimă Galbănă a vândut un pământ în lungu și 6 prăjăni în lat... Pricopii Boul, afară drept 1 leu bani gata, moșie părinților de la mănăstire de la Co . . . Credința ne-am pus degitile. Let 7215, Mart 17.

Sămion vânzător.

Sălie martor. Ion Botan martor.

Gavril vor[nic] martor.

18.

[1709 =] 7217, Martie 21.

Ispisoc de la Măria Sa Mihai-Vodă pe Pogonești și vaduri de moară în apa gărlii de sus la Ținutul Putnii, din velet 7217, Mart 21.

Precum Vorniceasa lui Ramandiuu au vândut Vornicului Iordachi Roset a sa dreaptă ocină și moșie casăli din Pogonești și cu ogradă și cu viile de lângă casă și giuământate de sat de Pogonești și cu moară gata cu doai roate ce să chiamă vadul lui Scroafă, cari au fost făcut Ramandiuu Vornicul în vadul cel din gios 2 roate, iar în vadul lui Scroafă au făcut numai o roată, și au fost dat-o mănăstirii sale Cornii. Care și această moară au vândut-o călugării cu tot săborul iar dum. Vornicului Iordachi drept 31 lei, și cu locul morii la câmp ce s'ar alege, precum văzum și zapisul de la călugări cu pecete mănăstirii și doî ispisoaice de întaritură, unul de la Gheorghii Ștefan-Vodă, altul de la Gheorghii Ghica-Vodă, și zapisul de la vânzătorii cei vechi, anume Nicoară nepotul Petrii Scroafă și de la soru-sa Safta și cumnatul său Gligorașco. Deci fără această moara ce au vândut călugării, ce să chiamă vadul lui Scroafă, au mai vândut dum[nea]iei Ramandioai Vorniculul Iordachi o moară cu doî roate, și mai gios de această moară încă au mai

vândut și doi vaduri de moară câte de o roată drept [3]1 lei, cu casă, cu ogradă, cu yii, după cum s'au pomenit mai sus, precum arată zăpisiul vânzătorilor celor vechi.

Vel Logofăt.

19.

1778, Maiu 22.

Costandin Dimitrie Moruzi Vv. Moldovei către Iancul Razu biv Vel Pah. și Manolache Cuza Pah., staroste de Ținutul Putnii. S'a jăluit Vorniceasa Catrina Rusătoae, arătînd că la Ținutul Putnei are moșiile Laleștii și Ițeștii la Gîrlă, care se împresoară de moșiile fiilor răposatului Toader Cantacuzino Vornic și de Toma Cozma Șătrar. Să se ducă să hotărînicească cele două moșii, și mărturia lor să o trimeată la Domnie, pentru a face și ispisoc.

(Pecete.)

Procit Vel Log.

20.

1799, Ianar 17.

Adeverez cu acest încredințat zăpisiul meu la mîna prè-iubitului meu frate Iordachi Rusăt precum să să știi că, avînd o moșie părintască dată la înpărțală, ce să numește Făureștii la Ținutul Putnii, și, fiindcă pe moșie aceasta sînt trii vaduri de moară, din care vaduri ce era pe moșii am fost dat mai de mult dumisali un vad de moară danie, care au făcut și moară în vadul ce i l-am dat, — deci și vrînd eu ca să vînză pe numita moșie, am întreat pe toți frații mei ca să o cumpere, și nu s'a primit; am întreat și pe fratele meu Iordache ca să o cumpere, fiindcă tot este răzăș pe această moșie cu acest vad de moară: s'au prlimit ca să cumpere pe numita moșii, și, tocmindu-ne cu dum[nea]lui, i-am vandut-o drept 1000 lei, adică una mii lei, luănd și banii acum toți înnainte deplin, și de acum înnainte să aibă dum[nea]lui pe numita de mai sus moșii în pace neclătit. Și pentru mai ade-vărată credință m'am iscălit.

Ștefan Rusat Cluc[er].

1799, Ghen[arie] 13.

21.

F. d.

Un vad de moară în hotarul Ciurbestilor, la garlile Putnii.
Viile de la Ițești cu vad de moara.

Trii vaduri de moară la Pogănești, cu giumatate de sat tot de Pogănești, cu ... pogoane de vii de la Ramandî.

Alt vad de moară ot Călugarii ot Corni, care să chiamă vadul Scroafii.

Alt vad de moară în Gărla Putnii de sus.

22.

F. d.

Eu Costantin Muntianul de Bralad scriu pre acest zapis că am luat 20 de boi dela Dabija prăcălabul: alți bani am dat, ci am rămas cu 70 de galbeni și 2 caragie (*sic*) cum am să aibu a-i da din luna lui Iuni din 12 într'o săptămână fără niciun cuvânt, nici cu pricină cu așteptat, numai la zi. Și s'au scris în casa Căzacului, și au scris popa Toader cu mâna sa.

Popa Toader.

23.

F. d.

Lupul sin Drăgan vinde cu zapis „fratelui nostru“ Văsali Corbul partea lui de moșie din Făurești pe 70 de potronici.

Față: din Răcăciuni vătămanul Bândoc și Crăciun și Pascal și Vasilie aprodul și Iacob și Stavăr ot Agiud și Ion Bolovan ot Jor-mești și Ioniță și Irimie Șoimul.

„Au dat 4 vedre de vin și vadra, sint 3 potronici.“

VIII.

TRIFĂUȚII (Soroca)

1.

[1671=] 7179, Maiu 20, Iași.

„Dumitrașcu Mălaiu fiul lui Simion Mălaiu ce au fost vistiernic, nepotul lui Coste Vornicul, lui Butac“¹, scrie zapis „pentru rândul satului Trifăuții ce sânt la Soroca, care sat s'au fost vinit mié la împărțală, când ne-am împărțit cu dumnealui Vistiernicul Iordache“, după care sculîndu-se Gligorii de la manăstire de la Nicorița, au luat satul. El se „gîlcevește“ cu Toderașco Spătarul, care cum-pără satul de la călugări și-i da și lui o jumătate. Apoi el vinde acea jumătate de sat tot lui Todirașcu Spăt. pe 200 de lei bătuți.

Fața: Contăș Vel Sulgsr, Iancul Costin ce au fost pîrcalab di Hotin, Durașcu Vornic de poarta, Constantin Spătar.

2.

[1671=] 7179, Maiu 20.

Adică eu Dumitrașcu Malaiu scriu acest zăpis al meu precum am fost dator dumisali lui Toderășco Iordachi ce au fost Spătar Mare cu cinci sute de lei, și pentru trii sute i-am dat dumisali o cușmă cu mărgăritar și cu partali (*sic*) de aur, iar pentru doi sute de lei ce i-am mai rămas dumisali i-am dat dumisali giunătate de sat de Trifăuți ce este la Ținutul Sorocii, și m'am istovit de spre dum[nea]lui de acești bani. Iar un sat ce am avut la dum[nea]lui, ce să chiamă la Marcovățul la Hotin, iar dum[nea]lui mi l-au dat să fii pre mână mea, și ne-am tocmit cu dum[nea]lui într'acesta chip. Și eu Dumitrașcu Mălai săngur am scris. În Iași, Maiu 20, velet 7179.

Dumitrașcu Malai, iscal.

3.

[1701=] 7209, Maiu 15, Iași.

Vasilie Cantacuzino Vel Vornic dă zăpis lui Iordachi Rusăt Vel Vistiernic, prin care arată că-i datorează o mie de lei, „însă cu doi sute de lei ce mi-a trimes d-lui în Țara Muntenească”; și-i i va da la Octomvrie.

„Cu 500 de lei mi-au mai făcut dumnealui bine, pentru cari m'am apucat iară fără zăbavă să-i dau dumisali cu mulțămită.“ Maiu 15.

V. Cantac[uzino] Vel Vorn.

4.

[1714=] 7222 Iul e 1.

„Maria Visterniceasa răposatului Ilii Cantacuzino ce au fost Visternic Mare“ scrie zăpis că, soțul său Iliie Cantacuzino Vistiernic fiind dator lui Iordache Rusăt Vornicul și neputînd să-i plătească, îi dă sațul Trifăuții „ce sânt ot Ținutul Sorocii pe Nistru, din gios de târgul Sorocii, care sat sa hotărăște cu târgul Soroca“. Fața: „nepoții mei“ Iordache Cantacozino Comisul, Șarban Cantacozino Postelnicul, Toderășcu Cantacozino.

5.

[1714 =] 7223, Sept. 1, Iași.

Iordache Cantacuzino și Șărbăne Cantacuzino dau scrisoare „unchiașului Iordache Rosăt“, arătînd că, unchiul lor Vasilașcu Cantacuzino ce au fost Vornic Mare fiind dator Vornic. Iordache Rosăt“, „și avînd noi 2 moșii aici lângă Iași, Mărceni și Chișărăi“, a luat Vasilașcu zapisele acelor moșii, zicînd că plătește o „datorie la Maha (?) neguțătorul, care datorie era dreaptă să plătim noi, și încă și scrisoare am făcut la mîna noastră“. Vasilașcu însă nu plătiase acea datorie, ci dase satele lui Iordache Vornicul pentru datoria lui de 300 de lei. Însă, la Domnia lui Nicolae-Vodă, sculîndu-se Maha ca să li plătească datoria, ei se duc la Vornicul Iordache, care li întoarce zapisele moșiilor, iar ei îi dau Vornicului satul Trifăuții, „a unchiului nostru Vasilașcu Vornicul“.

6.

[1716 =] 7224, Mai 21, Iași.

Mihai Racoviță Vv. Moldovei dă carte lui Iordache Rusat biv Vel Vornic ca să stăpînească satele Țibucanii (Neamț) și Trifăuții (Soroca) cu „vecinii“ și 220 de stupi, ce fuseseră ale lui Vasăli Cantacuzino ce a fost Vornic Mare, pentru o datorie de 1.500 de lei. Se socotiseră Țibucanii 500 lei, Trifăuții 300 și stupii 1 leu stupul. Pentru restul de 480 lei, cînd vor mai afla „niscai moșii de a lui Vasăli Vornicul, să aibă a plini cu giudeț ca să nu rămăe păgubaș“. Vasăli Cantacuzino n'avuse copii.

(Pecete.)

Io M. Rac. Vv.

Axentii uricariul.

7.

[1716 –] 7224, Iulie 1.

Cartea lui Mihai Racovița Vv. Moldovei prin care arată că Iordachi Rusăt biv Vel Vornic „slujit-au Domnii Meli și țărăi cu dreptate și cu credință“ și de aceia îl miluiește cu o bucată de loc „din locul nostru cel domnescu din hotarul tîrgului Sorociei, care este din gios de tîrgul Sorociei, de să hotărăște cu hotarul satului dumisali, a Trifăuților, și o vale ce sa chiamă Hristina spre tîrgu și până unde să chiamă Troianul, și până în Valea Holovu“.

Io Mihai Racoviță.

(Pecete.)

Axinti Uricariul.

8.

[1701 =] 7209, Ian. 13, Iași.

Marco Comisul dă scrisoare lui Iordachi Rusat Vist. că-i vinde 82 stupi pe cari-i pastrase Vistierul „la dumnealui înca din Domnie dintăi a Mării Sale lui Costandin Duca-Vodă . . . Acum, dînd Dumnezeu de am vinit iar cu Mărie Sa în țară, mie nu mi-au trebuit acei stupi, căci nu-mi iaste șidere în țara, ci mergu în Țara-Rumăneasca“.

Lupul Bogdan biv Hat., martur.

(Iscaitura.)

9.

1773, Iunie 1.

Boierii Divanului cnejiei Moldovei (Sturza Vornic, Costandin Ruset Vornic, Alexandru Pah.) dau carte lui Vasile Rusăt Pah. ca să-și stăpînească moșia Trifăuții (Soroca) „în toate sămnile după cum s'au hotărât“, să-și ia dijma „după obicei“, și oameni „șezatori cu casa pe numita moșie să aibă a lucra boierescul pe an câte 12 zile, ori la ce i-ar punci, iar, neavând trebuință, să aibă a le lua bani câte doi lei de toată casa“.

(Trecut în condică.)

10.

1773, Iunie 1.

Divanul cnejiei Moldovei (Sturza Vor., Costandin Ruset Vor., Alexandru Pah.) către ispravnicli Ținutului Soroca (Iordache Balș și Gligoraș Costachi Clucer), ca să meargă la moșia Trifăuții a Pah. Vasăle Rusăt și să o hotărască de spre celelalte hotară.

11.

1775, Ianarie 6.

Grigorie Alex. Ghica Vv. dă carte lui Vasali Rusăt Vel Vist. ca să-și facă pod pe apa Nistrului la moșia lui Trifăuții (Soroca) „și, după ce l-a gati cu toate celi trebuitoare a podului, apoi să fii și podul acesta în rânduiala celorlalte poduri, ce mai sant facute pe apa Nistrului“.

(Pecete.)

Procit Vel Post.

12.

Divanul cnejiei Moldovei (Ivan Salonschii, Sturza, Ionița Sturza Vornic, Dăpasta Spăt., Costandin Greceanu Vornic, Scarlatachi Sturza Vist., Mihai Sturza Vornic) scrie ispravnicilor ținutului Soroca că a dat voie Clucerului Ștefan Rusăt ca „să-și facă un pod umblătoriu pe apa Nistrului la moșie dumisali Trifăuții“.

13.

1797, Febr. 24.

Alexandru Ioan Calimah Vv. scrie Vornicului de aprozi Nicolai Balș ca să pună la mezat, după a sa cerere, moșia Trifăuții (Soroca) a Clucerului Ștefan Rusăt.

(Pecete.)

Procit Vel Log.

Trecut în condică: Matei Condicarul.

14.

1797, Febr. 24.

Vornicia de aprozi (Neculai Balș Vel Vornic) scrie către Gheorghie telalbașa ca să strige la sultan-mezat moșia Trifăuți (Soroca) a Cluc. Ștefan Rusăt, care singur ceruse a o vinde.

15.

1797, Maiu 23.

Adeverez cu acest zapis al meu precum să sa știi ca am vandut moșie mē Trifăuții ce am fost scos-o cu soltan-mezat fratemiu lui Iordachi Ruset biv Vel Sardar în șapte mii șapte sute cinzeci lei. Deci, fiindcă mi-au dat toți banii arătați deplin în mâinile meli, să aibă dum[nea]lui de acum a o stăpâni după hotarile vechi în veci cu bună pace, căci aceasta moșie îmi este și mie părințască, ce mi s'au vinit în parte mē; și li-am dat și scrisorile toate ce sânt pe această moșii Trifăuții ot Ținutul Sorocii. Și pentru credință am iscălit.

Maiu 23, let 1797.

Ștefan Ruset Clucer.

Fiind și cu voe noastră ca să o ia dum[nea]lui badița Sardar Iordachi, am iscălit, dar însă, vânzându-o altora, să aiba a mă promitimi, ce vor da alți să eu eu.

Ioniță Rusăt Sardar.

16.

1797, Maiu 25.

Răvașul dum[nea]v[oastră] am luat și pentru sănătate dum[nea]-v[oastră] foarte m'am bucurat, cum și pentru noi viți ști că, cu mila lui Dumnezeu, ne aflăm sănătoși. Pentru moșie, că v'ați învoit între dum[nea]v[oastră] și ai dat-o cumnatului Iordachi, îmi pare foarte bine. Deci iată că trimisăiu și țadula mezatului: amândoo țidulele (?) le trimisăiu dum[nea]v[oastră].

1797, Maiu 25.

Toderașcu Balș Vornic.

Și eu mă închin dum[nea]v[oastră] cu frățască dragoste, și foarte m'am bucurat că v'ați învoit între dum[nea]v[oastră] ca să nu să înstreinezi și să ei de la dum[nea]v[oastră] alții.

IX.

CREȚANA (Fălciiu).

1.

[1568=] 7076.

Giupănul Zberea Marile Vornic. Iată au vinit înaintea noastră și a noștri vâtași și a celor din pregiur megieși și oameni buni Măgdălina fata Beini, de a ei bună voe, de nime asuprită, nici silită, și au vândut a ei dreaptă ocină și moșii, din giumătate de Cărhănești din sat, dintru a șasă parte, giumătate de cătră apus din parte de sus, — aceasta o au vândut-o Lupului drept optzeci și opt de zloți, și iarăș pe acè parte împreună cu dănsul au dat și Mihăilă triizăci și opt de zloți în mânule Măgdălinii pe acè parte din giumătate de sat din Cărhănești, din a șasă parte giumătate de cătră apus, din parte de sus. Și vini Măgdălina cu ai săi răzăși cu carii au vândut a sa parte de ocină. Iarăș dintru altă giumătate de parte din a șasia parte de sus de cătră răsărit, acie au lăsat-o și ea în Cărhănești. Văzind de bună voe tocmală și deplin plată, și de la noi le-am făcut zapis și mărturii di bani ce-au dat, și alții să nu să mai amestice.

Vlet 7076.

Această copii s'au scos di pe altă copii acelu zapis vechiu, — cum s'au găsit pe copii, asămine s'au scris aici.

2.

[1628=] 7135.

Miron Barnovschii Vv.

Vine Nastasia jupineasa răpos. Vraghie Postelnic și se pîrăște cu Ion ce au fost Comis pentru satul Brezăanii (Fălciiu). Ion zice că are femeia lui moșie acolo și arată „un ispisoc de la Ștefan-Vodă Tomșa, precum s'au luat acel sat pentru viclenii, când au murit Vraghii Post., și au dat lui, iar jupăneasa Vrăghioai ne-au arătat noao dres și uric de cumpărătură di la Costantin-Vodă, scriind precum au fost tot satul acela cumpărătură boeriului Vraghii Post.“, și aduce și mărturii. Domnul și Sfatul afla că uricul de la Ștefan-Vodă este „mincinos, pentru ca atunci nu s'au luat niciun sat pentru viclenie... și au rămas Ion Comisul de toata lege noastră, iar giupăneasa Nastasie Vrăghioai s'au îndreptat denainte noastră, și din Divanul Domnii Meli, și s'au pus și herăi 12 zloji în Visterie Domnii Meli“.

„Aceste sureturi le-am scos di pi alt suret ce-i scos de un preot Gheorghii ot Gărceni, nepot lui Vrabii, ce le-au fost scos la let 1795, Fevr. 28, după cum arată în suret.“

3.

[1681=] 7189, Ian. 14, Iași.

Pricopii feciorul lui Lazăr și a Gaftii din Cavadanești scrie zăpis „cum am fost căzut la o nevoe, căci m'au pus Corne Tălhariul gazdă“ și pentru aceasta, împreună cu fiii sai Ștefan și Mihalce, se împrumută cu 20 de lei la Log. Răcoviță și-i dă părțile lui din Crețana și ale nepotului Costandin, „din giumatate de bătrân doao părți“, iar nepotului său îi va da moșie în alte părți.

Față : Gheorghe Vor. (isc.) de Țara-de-Sus, Buhuș Log., Tudosai Dubău Vel Spăt. (isc.), Toader Marele Vist., Contăș Marele Stolnic (isc.), Velișco Marele Comis, Ilie Drăguțăscul (isc. Drăgusăscul) Marele Armaș, Neniul al 2-lea log., Isac al 2-lea vist., Gheorghii vornic de poartă, Ursul vornic.

4.

[1725=] 7233, Martie 8.

Adică eu Vasăli, viind eu din Țara Leșasca, la un ispisoc ce l-au luat Arhiri Plăcintă cu unchiu-mieu Bosna Vasăle, și găsându-mi eu ispisocul la dănsii de satul Crețana, l-am luat și l-am

dat unchiu-meu Vasalie Busnei, suret di pe ispisoc, și moșie am dat-o de Crețana unchiu-meu și ficeorilor lui să o stăpâniască el și ficeorii lui pară oi veni eu, iar, neviind eu, să-i fii lui dreaptă ocină și moșii în vec de vec, că acè moșie este dreaptă dată maică-mea de moșu-meu, iar, de s'ar scula cineva dintr'alte neamuri, să nu li să ție în seamă. Și, când am dat această danie, au fost mulți oameni buni; și pentru credință ne-am iscălit.

Let 7233, Mart 8.

Eu Arhirii Plăcinta.

Eu Ion Zorilă.

Eu Ion Delen.

Eu Costandin Chigheciu.

Eu Sava sin Timoftei. Si mulți oameni buni.

Eu erei Toader am scris.

5.

[1740=] 7248, Febr. 12.

„Io Grigorii Ghica V[oe]vod boj[iiu] milostiu g[o]spodar zemli moldavscoi.

Precum s'au parăt de față înnainte Domnii Meli și a tot Sfatul nostru Lupul Verga și cu Neculai diiaconu și cu alți frați a lor și nepoți și strănepoți lui Vraghii Post[elnicul] [cu] Buță și cu Vasile Buță și cu Dămian nepot lui Golăeș pentru niște părți de moșii din sat din Brezăni, din Ținutul Fălciului, jăluind Dumitru Buță și Vasăli Buță și diiaconu Golăeș, și au arătat și doi zapisă din let—, 131 de ani, dela Beriic și Hribunul, scriind că au zălogit parte lor de moșie din Brezăni de la moșii acestor oameni, și alt zapis din let—, 97 de ani, de la Ivana giupăneasa lui Ion Vornicului, scriind că au vândut și au dat și dani o parte de moșii din sat Brezării, ce au avut cumpărătură iarăș de la Beriic, au vândut-o lui Buță și lui Golăeș, moșii acestor oameni. Și acum, vrând ei aceștie mai sus numiți nepoții lui Buță și a lui Golăeș să stăpâniască pe acele zapisă, iar Lupul Verga și cu Neculaiu diiaconu“ nu-i lasă să stapînească, zicînd că acel sat este al lor, și arată „și dresă uric de la Costandin Movila Vvd. din let —, 131 ani, scriind precum moșul lor Ilii Vraghie Vornic ș'au cumpărat tot satul Brezării de la răzășii de acolo, scriind anume și pe răzeși și pe vnzători care a vândut și, luînd sama vnzătorilor, s'au aflat și acel Biriic ce s'au pomenit mai sus într'acel scris vândut la Ilii Vra-

ghii, moșul acestor oameni de mai sus numiți“. Judecându-se, se află zapisele Budeștilor răsuflete, „și s’au dat rămași ca să nu mai aibă nicio treabă la sat la Brezăni, și întru nimic să nu să mai amestice, și s’au ras și din zapisele lor, unde erau scris pe părțile din Brezăni, iar zapisele s’au lăsat tot la dănșii, mai scriind și pe alte moșii din Cărhănești.

(Pecete.)

6.

1790, Iunie 15.

„Măsoriște ce s’au făcut în bătrânul Bărlădeanului i a Bosneștilor“ ce-l au în Crețana „o parte de sus, de pe moșii lor Lupul și Mihăilă: s’au găsit 26 funii, funia de 10 stînj., stînjănul de opt palme gpd. Se dau 130 stj. Bîrlădenilor și 130 Busneștilor.

Se învecina cu părțile din Crețana ale Sărd. Iord. Roset.

Pe contrapagină e făcută palma de 29,7 cm.

7.

1790, Iulie 30.

Diaconul Grigoraș Borna (iscălit : ierodiaconul) cu frate-său Carpu Bosna și cu verii lor Apostol și Vāsile Bosnea dau scrisoare lui Nicolae Bărlădeanu și nepoților lui, Costantin, Vasile, Andrei și Ștefan, Bărlădeni, prin care arată că, avînd ei toți un bătrîn în moșia Crețana ($\frac{1}{2}$ Busnești, și $\frac{1}{2}$ Bîrlădenii), „care bătrîn l-au avut și moșii noștri“ Lupul și Mihăilă, „cumpărătura di la Magdalena fata Benii, și, vrănd Bărlădenii să-și vînză partea lor“, li da voie.

Lupul Bușilă vorn. de Crețana. Costandin Badice. Gavrilă Ștefăniță. Ion Spanache. Iordache Ariton.

8.

1793, Iulie 15.

Neculai Carpu, Sandul Grecul, Ștefan Buță, Sandul Buță și Savln Carpu dau scrisoare lui Bosna și Bîrlădeanu ca să-și stăpînească în pace partea de moșie din Crețana, „ce este cumpărată tot din moșia Cărhăneștilor“, de oare ce li se dăduse de cei din urmă lei 8 drept cheltuială în judecățile ce avuseră cu Costandin Bănariul, ce pretindea mai multe hlize acolo.

9.

1793, Aug. 1.

Sandul Banu și Iancul Greceanu Pah. judecă pricina dintre Simion Melinte din satul Crețana cu răzeșii din Cărja, cari nu-l lă-sau să-și stăpânească moșia din Crețana. Simion Melinte spune că are acea moșie „din partea unui bătrân ce s'ar alege a neamului lui Ion Gugle“ și presintă o mărturie ce este făcută de baba Nastasia sora lui Ion Gogle și de Vasăle și Ștefan feciorii lui Ion Gogle, în care arată pe Gligorii Melinte tatăl lui Simion Melinte „cum că le este rudenie“ și are parte în bătrînul lor ; mărturie iscălită și de Banul Lupul Costachi. Pierd Cîrjanii, cari nu arată „nici un fel de dovadă“.

10.

1793, Sept. 25.

Mihail C. Suțu Vv. Moldovei dă carte către ispravnicii Fălciului ca să aleagă părțile din moșie din Crețana ale lui Iordache Rusăvtori Spăt., „iar, născând vre o pricină, atunci pietri hotară să nu pûneți, ci, făcând harta de stare locului, arătând și locul acela de pricină, să dați mărturie pre larg la ce parte ce să va cădè și cu zi de soroc să vii la Divan“.

(Pecete.)

Procit Vel Log.

11.

1793, Novemb. 30.

Iordache Miclescu Med. și Gheorghii Buzdugan Med. scriu căp. Ioniță Novac și lui Ștefan Conte, ca să aleagă părțile de moșie ale Serd. Iordache Rusăt din hotarul Crețana, ce le cumpărase de la Pricopie feciorul lui Lazăr.

12.

1793, Dec. 16.

Scrisoarea lui Ionița Novac căp. către ispravnicii Ținutului Fălciui, prin care-i înștiințează că, mergînd la moșia Crețana ca să aleagă părțile de moșie ale lui Iordachi Rusăt Sărdar, răzeșii au răspuns „că, cătă parte de moșie ar fi având dumnealui Sărd. Rusăt nu știu, ce numai au apucat stăpînind neamul Rusăteștilor, însă dinpreuna cu ei“, „dar ei acum tăgăduesc pe acela ce-au vândut, zicînd ca ei nu știu pe acel neam ce arată zapisul, să fi fost razăș“.

13.

1794, Martie 17.

Cartea lui Mihai Cost. Suțu Vv. prin care pune soroc lui Neculai Carp din Blăgești și răzeșilor lui ca la 23 Aprilie să vină la Divan spre a se judeca cu comisul Iordachi Roset, „pentru o parte de moșie Crețana“ (Fălciiu).

(Pecete.)

Procit Vel Log.

14.

1794, Iunie 16. Crețana.

Neculai Bîrlădeanul, fiul lui Vlasii Bîrlădeanul, cu nepoții lui, Costandin, Ion, Vasile și Andrei, nepoții lui Vlasii Bîrlădeanul dau zapis Sărdaruului Iordache Ruset, că-i vînd $\frac{1}{2}$ bătrîn din Crețana, „din bătrînul ce avem cu Bosneștii o sută triizăci de stăneni gpd“, partea lor, afară de a Bosneștilor, care hătrîn îl aveau de pe moșii lor Lupul și Mihăilă, cari-l țineau și ei cumpărătură de la Magdalina fata Benii: o vînd cu 1 leu 4 par. stînjenu (total 143 lei).

Scrie diaconul Grigoraș Bosna.

(Iscălesc alți mulți răzeși.)

15.

1794, Iunie 17.

Costin Catargiu Vel Vornic, Costandin Greceanu Vel Vor., Iacovache Rizu Vel Vor., Theodorașcu Balș Vel Vor., Gligoraș Sturza Hat., Costandin Pălade Vel Spăt. (trece în condică Matei Condicarul) judecă pricina dintre Sărdarul Iordache Roset cu Neculaiu Carpu, diaconul Grigoraș Stegarul și alți răzeși din Căr-hăești (Fălciiu) pentru moșia Crețana. Sărdarul Iord. Roset arată:

1) Zapisul din 7189, Ian. 14 de la un Pricopii fecior lui Lazăr, prin care dă partea sa (2 părți bătrîn) lui Racoviță Log. ;

2) Două sureturi de înparteală din 7257, Novembre 7, și 1765 Oct., dintre Racovițești și Rusătești, în care se văd aceste două părți.

Arată că aceste părți le stăpînise moșul său răp. Log. Ștefan Roset, tatăl său și mama sa, „dum. vor. Catrina“.

Răzeșii arată un perilipsis și un zapis vechiu din 7140 Ghen. 10, de la două femei ale lui Ion Comis, „a căruve veletul fiind tocmit, niciun teimei pe dansul nu s'au pus“, apoi arată o carte de ju-

decată din 17 Dec. 20, în pricină ce a avut cu Costandin Bănariul, fratele lui Vasălie Bănariul, o scrisoare din 7254, Oct. 12, de la Ilie Costache Vorn. și Negre Apostul căpitan, de alegerea moșiei Vrăbieștilor din Corhănești (care se împărția pe trei hlize). Neavînd scrisori pe Crețana, pierd razeșia.

16.

1794, Sept. 28, Crețana.

Diaconul Gligoraș Bosna cu frații lui Carp, Vasăle, Ghinița și Apostol Bosna, Vasăli Bosna cu frații și Ioan, Toader și Chiriac, strănepoții lui Vasăle Bosna din satul Tămășanii (Fălciu), dau zapis Serdarului Iordachi Ruset că-i vînd o jumătate din bătrînul ce-l aveau cu Birlădenii (139 stj.), iar ei de pe moșii lor Lupul și Mihăilă: ce li-au fost și lor „cumpărătură de la Magdalena fata Benii“. Îl vînd cu un leu, 4 par. stj. (total 143 de lei). Vînzarea o făcuseră după ce dăduseră de știre tuturor razeșilor „și nimeni n’au vrut să cumpere“.

17.

1796, Aug. 17.

Diaconul Gligoraș Bosna cu verii săi (iscălesc: Vasăle Apostol și Carpu Bosna) dau zapis Serdarului Iordachi Rusăt că-i vînd patruzeci stj. moșie în Crețana, „ce rămăsese lipsă din trei sute stj. după o țădulă ce mi-au dat-o Neculaiu Carpu cu răzășii lui, și am luat banii deplin cu Bărlădeanu“.

18.

1797, Maiu 4.

Alexandru Ioan Callimachi Vv. scrie ispravnicilor de Fălciu că, Serdarul Iordachi Ruset avînd moșie la Crețana, sătenii din Blăgești (Covurluiu) au intrat cu stăpînirea acolo și i-au bătut vechilul. Sa îndrepteze lucrurile.

(Pecete.) Procit Veļ Log.

Trecut în condică: Matei Condicaru.

19.

1797, Iunie 26.

Ispravnicia Ținutului Vasluiu (Grigoraș Costachi Pah.) judecă din porunca lui Alexandru Callimachi Vv. pricina dintre Serdarul Iordache Ruset și locuitorii din Blăgești (Covurluiu) pentru moșia Crețana

(Fălciiu). Se aduc razeșii din Cărhănești „anume Neculai Carpu și cu alte neamuri“, cu Ion vătavul, vechilul Serdarului. Razeșii spun că moșia lor începe din Prut, trece apa Elanului și merge până în drumul Brăilei, „unde ar fi cuprinzînd și părțile d-lui Serdarului din moșie Crețana supt nume de Cărhănești“, și arată „spre dovadă și un perilipsis di pe niște scrisori pe numile moșii Cărhănești, cum și un zăpis vechiu pe o parte tot cu nume de Cărhănești din le[a]țul 7140, Ghen. 10, de la Ioana femeia unui Ion Comis, al căruie veletul este tocmit“, o carte de judecată din [17]85, Dec. 20, de la veliții boieri, cînd ei au prezentat o scrisoare din 7254, Oct. 12, de la Vor. Ilie Costachi și Negre Apostu căpitan de alegerea unei părți din satul Cărhănești. Vechilul aduce un suret de pe cartea de judecată din [17]85, Dec. 20, „în care suret este trecut un izvod ce au arătat la acea vreme, iscălit de răpousat Vornic Ilie Costachi, fiind Armaș, din le[a]țul 7254, Sept. 14, în care izvod să arată că să cuprinde perilipsis de patru scrisori, și anume un zăpis sârbesc de la Dumitru feciorul Toporoai, din Cărhănești, prin care dă fiului său de suflet Ionașcu Vrabie partea lui de acolo; o altă scrisoare sârbească, prin care Toma Bartă și frații lui vînd lui Ionașcu Vrabie moșie în Cărhănești, „ce au fost luat-o ei de la Bene, pentru care au fost plătit o moarte de om ce l-au ucis Bene drept 27 taleri“, o altă scrisoare sîrbească de la Dumitru feciorul Toporoaei, soru-sa Sora și Toader din Cărhănești, prin care-i vînd partea lor de ocină drept 100 de taleri bătuți, un ispisoc sîrbesc din 7131, Mart 28, de la Ștefan Tomșa, prin care întărește lui Ionașcu Vrabie cumpărătoarea din cele două zapise. Se mai văzu în suret și alt ispisoc sîrbesc din 7036, Mart 28, „prin carele întărește lui Barta și fratelui său Bene“, mai multe moșii, între care și Crețăștii. Se dovedește că Cărhăneștii merg până în Elan și Crețana e deosebită. Cărhăneștii se împart pe patru hlize : 1) a Țaneștilor, 2) a Vrăbieștilor, 3) a Oncianului și a lui Iordachi Pășcanu, 4) a Buțăștilor (N. Carp și neamurile sale). Sardarul să-și stăpînească părțile din Crețana după cartea Divanului din 1794, Iunie 16.

20.

1797, Aug. 26.

Ioan Roset Serdar scrie „d-lui bădiță Iordachi, iubit frateli meu“, pentru moșia Crețana pe care o luase în stăpînire „cu giudecată..., fiind rătăcită acê moșie de la stăpînire noastră“: partea care i s'o cuveni o dăruiește „bădiții lui Iordachi“.

21.

1798, Maiu 25.

Ioniță Melinte cu frații lui, Vicol, Lupul și Gavril diaconul și surorile lui Maria și Paraschiva, fiii lui Sîmion Melinte, nepoți lui Gligorie Melinte, cu nepotul lor Sandul, fiul Ștefanii din Crețana (Fălciiu), dau zapis lui Iordachi Ruset Serdar că-i vînd 162 stj. gspd. în Crețana, pe cari-i avea de pe strămoașa lor Paraschivoae, „din care ne tragem noi, și de la Dușa, sora ei starpă, fetile Stanii, nepoate Creții“, pe 182 de lei.

Iscălesc și alții mulți ca martori.

22.

Neculai Bîrlădeanul cu nepoții săi Costandin, Vasile, Andrei și Ștefan, Bîrlădenii, dau scrisoare diaconului Gligoraș Bosna, Vasile Bosna, Apostu Bosna și Carp Bosna, prin care arată că-și vînd partea lor din bătrînul ce au în Crețana, cu voia Bosneștilor, iar partea Bosneștilor să rămîie neatinsă.

X.

PETRICEICU, TODIRENII, VERDIȘENII,
MOȘIA BISĂRICII.

1.

[1708=] 7216, Iunie 25, Iași.

Mihaiu Racoviță Vv. dă carte lui Neculai Ruset Postelnicul cel Mare că „pentru a dumisali driaptă slujbă și cu credință ce ne slujăște nouă și țerii“ îl miluiește cu „o săliște de sat... ce să chiamă Bisărica în ținutul Fălciului pe apa Malurilor, cu tot locul și cu tot hotarul, din locul ce s’au dezbătut acum de la Tătari, cari loc de câteva vreme era înpresurat și-l ținea Tătarăi, iar, cu vrerea lui Dumnezeu și a stăpânilor noștri și cu nevoița noastră și cu multă cheltuială silind, s’au luat acel loc de supt stăpânire Tătarilor iarăș supt stăpânire noastră a Moldovii“. Trimite și boieri să hotărască silișteea, anume: Vicol ce a fost Șătrar Mare, Vasile Buhăescul vornicul de Poartă, Cebrașă căpitan, Bălăeș căpitan de Greceni, Niculai fiul lui Dămian vornicul de Cărhana, Caplan vornicul de hănsari, Papuc vornicul de Pelinei, Ifrim căpitan, cari o și hotărăsc, și Domnul îl miluiește pe N. Roset Post. cu ea.

2.

[1742]=] 7250, Iulie 17.

Io Costandin Neculai V[oe]v[o]d boj[iiu] milost[iu] gospodar zămli moldavscoi dat-am carte Domnii Meli cinstit și credincios boeriului nostru dum. Costandin Rusăt Vornic, și pe cine va triimite la o moșie a dumisali ce ni-au spus că are în celi doî ceasuri ce s'au dat loc de șidere Tătarălor, anumi Bisărica, să fii volnic cu carte Domnii Meli a stränge toată zăciuiala din tot locul acei moșii, cari până acum vi[ni]țul ace' moșii să lua de om g[o]s-p[o]d, arând Tatarăi. Iar acum, făcând Domnie Mè hotăräre a fi volnic ca să-și stăpăniască fiiștecine moșiile sali, pentru aceia dar am volni[ci]ț și pă dum[nea]lui ca să aibă a-ș lua vinitul moșii di la toți căji să vor fi hrănind pe acel loc, și nime să nu dea împotriva cărții g[o]s-p[o]d.

Leat 7250, Iuli[e] 17.

(Pecete.)

3.

[1751]=], 7259 Ian. 11.

Costandin Mihai Cehan Racoviță Vv. dă carte preotului Vasile, lui Simion și fratelui său Sava, Turbăteștii, „ruptași de cămară, și altor frați ai lor“ ca să stăpînească „o bucată de loc ce să chiamă a Gligorcii din olatul Grecenilor, pe mărturii ce au arătat ei de la Gavrilă Bănariul Vel Căp. de Greceni din veleat 7259, Săptemvrii 20“, pentru pricina ce o avuse el cu Tacul Frățiță, care avea moșie vecină Cărhana. Voind Vel Căpitan să aleagă moșia, Frățiță n'a venit, și, mărturisind Stratul și Șerban vornic de Greceni, „pe mărturie ce au arătat Turbăteștii cum să trag den Glegorce, moșul lor“, și dînd și Frățiță răvaș „că el n'are treabă cu acel loc“, li se întărește.

(Pecete.)

Canta Vel Log.

4.

[1756]=] 7264, Iunie 16.

Constantin Cehan Racoviță Vv. către Simion Turbatul îi dă carte ca să stăpînească și să zeciuiască o moșie a sa „în ținutul Fălciului pe apa Cahul, la care să chiamă acum Petriceico“ (stupi, va lua din 50 unul, iar, fiind mai mulți, cite o para de stup).

(Pecete.)

Procit Vel Log.

5.

[1761=] 7269, Dec. 1.

Io Ioan Theodor Vvod, boj[iiu] milost[iiu] gospodar zemli moldavscoi.

De vreme ce uşurgii ce au cumpărat uşorul au hogueat la aceste cinci moşii boereşti să nu să ia uşorul, şi ei peste hogetul ce au la mânia lor au îndrăznit de au luat uşorul di pe această moşie Geambai¹, s'au cunoscut şi de cătră Domnie Mea că rău şi fără de cale au luat uşorul. Drept aceia poruncim Domnia Mea să dè uşurgii tot ce au luat uşor de la Tătari ce şăd pe această moşie înapoi, ca şi Tătarii ce au luat: pe feciorul lui Neculaiu Chebac Fărmuşă încă să-l dè. Şi am întărit şi cu a noastră domnească pecete.

7269, Dich[em]v[rie] 1.

(Locul peceţii gospod.)

Prè-înnălţate Doamne,

Din luminată poronca Mării Tale am luat sama pentru o moşie a dumisali fratelui nostru Ştefăniţă Ruset biv Vel Logofăt, ce ni-au spus dumnealui că are pe Ialpug, anume Geambai, peste Prut, care moşie în toţi anii tot dum[nea]lui au luat venitul ce au fost de la Tătari, cum şi, în est an, trimiţând d-lui Logofătul pe o slugă a dumisali acolo ca să ei vinitul moşii, s'au aşăzat omul dumisali cu Tătarăi ci au lucrat pe acè moşie a dumisali şi i-au dat 74 lei, iar, mai pe urmă, mergând nişte Turci ce sânt uşurgii şi apucând pe acei Tătari, au luat de la dănşii de iznoavă alţi bani pentru uşăr, şi Tătarăi acee încă, ştiind că omul dumisali Logofătului Ştefăniţă au ținut gazdă atunci la Neculai Cabac din satul Cărhana, au mersu la casa lui Neculai şi, apucându-l ca să-i dei 150 lei, au pus mânia pe un ficeor a lui şi l-au luat Fărmuşă,— care noi, Mărie Ta, încă ştim că acè moşii este dreaptă a dumisali Logofătului, şi rău au luat uşurgii de la Tătară; care toată pricina aceasta asupra uşurgiilor au rămas; de vremi că moşie este a dumisali Logofătului, nu li s'au căzut lor a supăra pe Tătari. I desăvârşită hotărâre rămăne la mare mila Mării Tale.

Le[a]t 7269, Noem[vrie] 27.

Prè-plecate slugile Mării Tale,

Ioan Bogdan Vel Logofăt, Dumitraşcu Racoviţă Vel Vor[nic],
Vasăli Roset Hat[man].

¹ Gianibec ?

6.

1765.

Grigorie Alexandru Ghica Vv. dă carte lui Ștefan Rusăt Vel Logofăt ca să-și iea ușorul de pe moșiile ce le are în cele două ceasuri.

(Pecete.)

Procit Vel Vist.

7.

1767, Iulie 23.

Grigore Ioan Callimachi Vv. dă carte lui Vasăli Ruset biv Vel Pah. ca să ia „tot ușorul di pe moșie dumisali anume Bisărica, pe care ară Tătărăi, după hrisoavele gspd. după cum au luat și într'alți ani“.

(Pecete.)

Procit Vel Vist[ier].

8.

1768, August 5.

Grigore Ioan Callimachi Vv. către Vasăle Ruset biv Vel Pah. : îi dă carte ca să strângă „tot ușorul de la Tătarii di pe moșiile dumisale anume Bisărica ot Greceni și Verdeșăanii ot Codru Tigheciului, care moșie la ponturile de vânzare ușorului s'au hotărât a lua dumnealui tot ușorul de la Tătari, fiind date cu hrisov gospod, după cum să hotărăște și în carte dată, ce s'au dat la mâna ușurgiilor“.

(Pecete.)

Procit Vel Vist[ier].

9.

1776, Oct. 12.

Grigore Alexandru Ghica Vv. Moldovei dă carte Catrinei Ruset Vorniceasa ca să-și strângă de pe moșiile sale „ce are în cele doi ceasuri, adică Petriceico i Todirenii i Verdeșăanii“, ușorul de la cei ce stau pe aceste moșii, „și poruncim Domniia Mea și dum[nea]-v[oastră] ușurgii, după poronca ce aveți di la Domniia Mea pentru boerii ce vor ave cărțile Domnii Meli, să-i lăsați sa-și ia ușor dum[neal]r.“

(Pecete.)

Procit Vel Vist.

10.

1777, Septembrie 6.

Grigore Alexandru Ghica Voevodul Moldovei dă carte Catrinei Ruset ca să-și ia ușorul de pe moșiile sale „ce are în celi două ceasuri adică Petricenii i Todirenii i Verdeșenii“.

(Pecete.)

Procit Vel Vistier.

11.

1778, Iulie 17.

Constantin Dimitriu Moruzi Voevodul Moldovei dă carte Vornicesei Catrina Ruset ca să-și iea ușurul de pe moșia sa Bisărica, ce o are în cele două ceasuri, „de la toți cei ce vor fi arat pe moșia dumisali, din toate de a zăce după obicei“.

(Pecete.)

Procit Vel Vistier.

12.

1780, Iulie 11.

Costandin Dimitriu Moruzi Vv. dă carte Catrinei Vornic Ruset ca să-și iea ușurul de pe moșiile ce are „în cele două ceasuri, adică Bisărica, i Petriceico, i Todirenii, i Verdeșăanii“.

(Pecete.)

Procit Vel Vist.

13.

1785, Septembrie 5.

Alexandru Ioan Mavrocordat Vv. Moldovei, către Catrina Ruset Vorniceasa : îi da carte ca să-și iea ușorul de pe moșia ce „are în cele două ceasuri, adică Bisărica, Petricenii, i Todirenii, i Verdeșăanii“.

(Pecete.)

Procit Vel Vist.

14.

1787, Iulie 10.

Alexandru Ipsilant Vv. Moldovei dă carte Catrinei Ruset Vorniceasa ca să-și strângă ușorul „în cele două ceasuri latul, adică Petricenii i Todirenii i Verdeșăanii“.

(Pecete.)

Procit Vel Vist.

15.

Prea-Înnălțate Doamne,

Jăluiesc Înnălțimii tale că la Ținutul Grecenii am două moșii tot într'un hotar, anume Bisărica i Petricei, care mărgu cu ca[pe]tele lor păra la o moșie turcească ce să numește Musaetul, și între capitile moșiilor mele și într'aceia sânt sămni dispărțitoare petri și movili vechi, și acum subașul ce stăpânești cășla Musaitul trece piste sămnilor dispărțitoare și stăpânești o bucată mare de loc din capul moșiilor meli. Pentru cari mă rog Mării Tale să mi să scrii

o carti g[o]sp[o]d cătră dum[nealo]r ispravnicii de Greceni ca sa facă cercetare scrisorilor și sămnilor dispărătoare și să oprească pe subașul să nu-mi mai facă împresurare, și dijma ce mi-au luat acum, să mi să îplinească.

A înălțimii Tale plecată slugă

Iordachi Ruset Sărdar

(Rezoluție :) Mergi la dum[nea]lui Vel Logofat

A. Donici, Medelnicer.

1794, Av[gu]st 21.

16.

1795, Iunie 30.

Mihail Costandin Suțul Vv. Moldovei către Iordachi Roset biv terti Spătar. Îi dă carte ca să-și strângă ușorul „în cele două ceasuri la tul, adică Petricenii i Todirenii i Verdeșanii“.

(Pecete.)

Procit Vel Vist.

17.

[F. d.]

Suret de pe un ispisoc sîrbesc de la Ștefan-Vodă, ce-i rupt, stricat, — o parte lipsește, iar două sînt.

...Și înainte a noștri boieri Toader Sulgeriul și Vi... di la Buză vătav și Bilașcu nemeșul de la Mărari cum... o bucată de moșie de la Crăciun Vivăr din satul... ce au luat din satul Crăcăcenii la Sărata, ce-i în ținutul Fălciului, ce s'au prețăluit drept triizăci takeri și, noi, dac'am văzut... mărturii..., am crezut..., așjdere și de la noi i-am dat pre această de mai sus scrisă parte..., precum... să-i fii dat și de la noi cu tot vinitul.

Domnul au poroncit.

(Pecete.)

Beldiman Vel Logofăt au învățat de s'au scris.

XI.

BISĂRICA ȘI PETRICENII

1.

[1750=] 7259, Sept. 11.

Șerban Vornicul dă știre lui Gavril Bănariul pentru Vel Căp. de Greceni pentru un loc care „din zarea dealului văii Socilor, de spre Apus, dintr'un drum și merge spre Răsărit alături cu Pelineii păra

în matca Cahului, unde sa tălnește cu locul Rusăteștilor care să chiamă Băsărica. Deci eu așa am mărturisit cu sufletul că acel loc s'au chemat a Gligorcii..., dar cine a fi din Gligorce nu știu, și, în trecută vremi, după ce s'au dat moșiile aceste din olatul Grecenilor la stăpânire, a cui au fost mai de demult..., nerăspunzându-să nimeni de Gligorce..., au dijmuit“ Vel Căpitanul locul.

Gavril Bănarul Vel Căp., Gherasim dichiu ot Huși, erei Ioan protopop. Eu popa Grigorie ot Greceni, erei Dumitrașcu, Ioniță Huhul scrie.

În 7259, Sept., Stratul dă de asemenea știre despre hotarul Cărhanei că merge până în hotarul Frumoasei, iar de aici e locul Gligorcei.

Iscălesc aceiași.

2.

[1755 =] 7263, Iulie 7.

Neculai biv Vel Șatrar ispravnic Grecenilor și Neculăi Tiron vornic de Poartă, rînduiți de Mateiu Ghica Vv., aleg moșia Băsărica a Vist. Ștefăniță Ruset, „ce este în Ținutul Fălciului la olatul Grecenilor“, care fusese stîlpită și la anul 7262, Iunie 25, după cum arată și hrisovul lui Mihai Racoviță. Moșia se călca de Pelineii lui Toma Luca.

Iscălesc : (deget) Stăvilă vornic ot Pelinei, Toader Cuciuc post., Ion Tălcom, Ioniță Maldăr, Timoftii Vlaicul, Apostul Cașul, Sava Codreanu.

3.

[1759 =] 7267, Iulie 17.

Ioan Theodor Vv. Moldovei scrie lui Iacov Mitropolitul Moldovei și lui Ioniță Cantacuzino Vel Spătar ca să îndrepteze hotarele moșiei Băsărica a Vel Log. Ștefan Ruset, care se împresura de moșia Pelinei a Med. Toma Luca, de oare ce tot sînt acolo (la Greceni) pentru îndreptarea moșiei Logofătului Manolache Coștachi. (Pecete.) Procit Vel Vornic.

4.

[1759 =] 7267, Iulie 21.

Scrisoarea lui Toma Luca Medelnicer, prin care înștiințează pe Mitropolitul Iacov că nu poate veni la hotărîtul moșiei, fiind bolnav. Scrisorile nu le poate aduce, fiind la ginerele său Iorga (care era în Țara Muntenească), dar trimite vechil „un ficeor al meu“, anume Gavril Furmuz.

5.

[1759 =] 7267, August 12.

Cartea de hotărnicie a lui Iacov Mitropolitul Moldovei, făcută moșiei Bisărica (după hrisovul lui Mihai Vv. Racovlță) a lui Ștefan Ruset Vel Logofăt (prin vechil, Ioan Vicol biv Comis), care se împresura de moșia Pelineii a lui Toma Luca biv Vel Med. (prin vechil, Gavril Furmuz), de cînd Log. Iordache Cantacuzino, hotărînd la Greceni moșiile Gavrileștilor, alesese și moșia Pelineii după mărturia lui Crastafan, care zicea că știe hotarul „din vechiu mai nainte de a intra acele moșii supt stăpănire Tătarălor“. (Toma Luca avea ginere pe Iorga, care atunci era în Țara Munteneasca).

6.

1765, Iunie 17.

Iordachi Costachi biv Vel Pah., Neculai Med., Ștefan biv Vornic de Poartă (Vasilache . . ., diac de divan, scrie) aleg moșia Bisarica a lui Ștefan Ruset Vel Log., care se împresura de Pelineii lui Toma Luca Stolnicul (de cînd această moșie fusese hotărită de răp. Iordache Cantacuzino ce a fost Vel Log.).

7.

1777, Iunie 8.

Scrisoarea lui Ion Bogdan Vel Logofăt către Ștefăniță Roset biv Vel Vistier în pricina împresurării unei moșii de peste Prut a lui Toma Luca Med. de către moșia Vistierului.

8.

1793, Iunie 4.

Mărturia lui Ștefan Bugiac Pit., dată lui Iordachi Ruset, prin care arată că a stăpînit moșia sa Bisărica de spre Pelinei, „pără în capul piscului ce vine pîntre apa Cahului i părăul di spre Răsărit, ce vine de la Bulgari și trece piste părău tot la Răsărit, și mergi până în dealul Puii“. Așa o dijmuisse și vechilul rap. Vornic Vasali Rusat cu Lupul Negură.

9.

1794, Maiu.

Scrisoarea lui Iordache Balș Vist., prin care arata că lasă în stăpînire Sărd. Iordache Roset o parte de loc care este între moșia

Bisărica a Sărdarului și care se stăpînise de Vist. Matei Cantacuzino (după un răvaș ce-l dăduse Vist. Matei Vorn. Catrina Roset, mama Serdarului).

10.

[1794], Maiu 20.

Iordachi Balș scrie lui Ioniță Donici vătav de Greceni să dea lui Iordachi Roset 24 lei, ce-i fuseseră luați din dijma de pe un loc cu pricina „de la Pelinei“.

XII.

CĂRHANA, TODIRENII, DĂNILEȘTII.

1.

[1750 =] 7258, August 5.

Tacul Frățiță și Ion Munteanul pîrcalabul, zet Frățiță, dau zapis lui Găvrilă Bănariul Vel Căp. de Greceni prin care arată că „o bucată de loc ce să coboară din vale Socilor până în Cahul“ nu este a lor, și, pentru ca „să tacă, i-am dat dumisale cinci chili de grâu și cinci chili de orzu“.

2.

[1750 =] 7259, Sept. 20.

Gavril Banariul Vel Căp. face înștiințare Domnului că, venind Simion și Sava Turbăteștii cu carte domnească și zicînd că o bucată de loc ce se numește a Gligorcii din olatul Grecenilor li se împresoară de Tacul Frățiță, acesta n'a venit „ca să li luim sama“. Cercetînd singur, găsește un om anume Stratul din Cărhana, care mărturisește că hotarul Cărhanei se stăpînia de „Finii ficeorul Ghini înaintea Moscalilor celor de de mult . . . numai din Prut până în drumul ce vine prin zare dealurilor“, iar de acolo se chema locul Gligorcii. De asemenea, au mai mărturisit mulți oameni de aici din olatul Grecenilor că, după ce „s'au dat locurile acestea de aici din olatul Grecenilor la stăpînire stăpînitorilor lor“,

la Domnia lui Grigore Ghica Vv., întinzându-se Frățiță, locul a fost dijmuit de Căpitanul Neculai. Frățiță nevenind nici acum să se judece la Divan, „că aceste moșii din olatul Grecenilor cu greu li se poate afla adevărul, de vreme că atîția ani au fost în stăpâniri streine“.

3.

[1754 =] 7262, Ian. 4.

Iordache Canta[cozino] Log., Radul Racoviță Vel Log., Ion Bogdan Vel Vor., Costachi Razu Hat. judecă din porunca lui Matei Ghica Vv. pricina dintre Ștefăniță Ruset biv Vel Vist. cu Tacul Frățiță mazil „pentru o parte de moșie dinsat din Dăniliești..., care se chiamă acum Hănsarii“ (pe Prut în Fălciiu), „la podul lui Deligheorghii“. Vistierul arată zapisul din 7213 de la Ștefan Frățiță biv Vel Med., moșul Tacului din nepoata lui, Maria Ușăroae, al lui Nanii biv Vel Ușear, prin care vînd răp. Iordache Roset biv Vel Vor. (părintele Vistierului) 192 pămînturi din Dăniliești „ce se împreună cu locul Pașcanilor“, tot al Vornicului, pe 60 lei bătuți. Zapisul era iscălit de Antohi Jora Vel Log., Ion Buhuș biv Log., Lupul Bogdan Vel Vor., — biv Vor., Lupul Costache Hat. și Solomon Costachi. Ștefan Frățiță avea moșia de la tatăl său Gligorie Med., iar lui îi era danie de la Bandovici, fiul Lucăi Bandovici, cu zapisul din 7163, pe care Vistierul îl arată. Pierde Frățiță.

4.

[7262], Iunie 11.

Răvașul lui Radul Racoviță Vel Log. către Vist. Ștefan Ruset că, „având giudecată Frățiță și cu Vasile diiacul de Visterie pentru moșie de la Carhana, este trebuință să știm căți ani sânt de cînd ai luat dum. moșie din mîna lor, să ne scrii veletul cărții gspd. ce ai la mîna dum.“.

5.

[1760 =] 7268, Iunie 14.

Tacul Frățiță nepot lui Ștefan Frățiță Vel Armaș dă mărturie lui Ion Cantacozino Vel Vistier, prin care arată că moșul său, avînd trei moșii de danie și cumpărătură, anume Dănilieștii, Cărhana și Băbeșanii din olatul Grecenilor, care merg din Prut pînă în moșia Oli-

gorcii (moșul Turbăteștilor), care „se numește acum Petriceico“, și vînzînd moșul său din Dăniliești, „care se cheamă acum Hănsariu, ce se hotărîsc pe din sus cu Frumoasa, moșie mănăstirii Putna, 192 pămînturi“, răposatului Iordache Ruset, au rămas acele moșii supt stăpînirea lui pînă acum cinci-șase ani, cînd au scos Log. Ștefan Ruset zapisul de acele pămînturi și a hotărnicit-o din apa Prutului „pînă în zare dealului spre Răsărit, în prăvalul apelor“, cu Hăugaș, ce a fost „dijmaș moșu-meu“.

6.

[1760 =] 7269, Decembre 1.

Radu Racoviță Log. și Ion Bogdan judecă pricina dintre Ștefan Ruset biv Vel Log. cu Tacul Frătiță mazil de la Ținutul Fălciului pentru moșia Dăniliești, ce este pe Prut, la ținutul Fălciului, din olatul Grecenilor, și pe care Ștefan Popăscu vornic de Poartă o hotărnicise rău. Se arată aceleași documente ca și la judecata din 7262, Ian. 4 (No. 3). — Cîștigă Logofătul.

Această anaforă e întărită de Ioan Teodor Vodă, la 7269, Dec. 5.

7.

[1763 =] 7271, Februar 20.

O carte de judecată, adevărită de Gavriil Mitropolitul Moldovei, între Tacul Frătiță mazil cu preotul Vasăli și Simion Turbatu pentru despărțirea moșiei Carhana a celui dintăiu de moșia Petriceico, partea Gligorcii, a celor de al doilea. Cîștigă cei din urmă.

8.

1765, April 28 (întărită de Grigore Alexandru Ghica Vv. la 1765, April 30.)

Ioniță Sturza Vel Vornic, Lupul Balș Vel Vor., Iordache Vel Post., Constantin C[anta] Vel Ban judecă pricina dintre Ștefan Ruset Vel Logofăt cu Toma Luca Stol., care cu moșia sa Pelineii împresura moșiile Biserica și Petriceicu ale Logofătului. Ștefan Roset arată ispisocul lui Mihai Racoviță Vv. din 7216, prin care acesta mi-luiește „pe Niculai Ruset Vel Postelnic, strămoșul (? sic) dumisale Logof., cu o săliște de sat ce se numește Bisărîca“, etc. Pentru a se proba adevărul se pune și „hutralmu-100 galbeni, dar Luca nu primește. Cîștigă Logofătul.

9.

[1667=] 7176, Octombrie 16.

Dămian cu fiii lui, Tănase și Gavril, Marco cu femeia sa, Naste (sora lui Dămian), cu fiii Alexandru și cu fiică-sa Arsenia, fac zapis lui Nicolae Racoviță, că-i dau părțile lor din Băbușani. Martori: Pană pîrcălabul de Fălciu, Cărăiman căpitan, Andrei vameșul de Fălciu, Pășcan izbașa ot Cărhănești, Rusul izbașa ot Lungeni, Burlan ot Bălești, Vasile Căsoiul ot Ghermănești, Necula ot Rucești, Lepădat ot Vădeni, părintele călugăr Ilie ot Vădeni, vornicel, părintele Călin vornicul de Gurbănești, Vicol fiul Gligorcii de Șolomoni.

Scrie Pană pîrcălab ot Fălciu.

Chirici, curteanul de Idrice, Sămion ot tam, Artenie de la Jurcani, eu Sămion Vălcul.

10.

[1668=] 7176, Ianuar 18.

Dămian și fiii săi Tănase, Costantin și Gavrilă, Marco și femeia sa Nastasia, sora lui Dămian, și fiii săi, Alexandru și Arsenie; Ilie și femeia sa Tudora, sora lui Dămian, cu fiii lor, Gavril și Oprina; Vasile, fratele lui Dămian, cu fiii săi, Gavril și Mărica, Prăvan și femeia sa, Marica, fata Nastasiei, sora lui Dămian, și Grigore, fiul lui Grozav, iar nepot lui Dămian, dau zapis lui Neculai Racoviță Hatmanul că-i vînd din Cărhana un bătrîn întreg Streșăneștii și din bătrînul Băbușenilor, cît se va alege pe 100 de lei bătuți. Întrebaseră pe Frățiță Hatmanul, dar acesta nu voise să o cumpere.

Erau față Vasilie Vornicul cel Mare de Țara-de-sus, Stamatie Marele Postelnic, Toderășcu Iordcahe Marele Spătar, Iordachi (?) Marele Vistier, Ilie Sturza Marele Stolnic, Alexandru Marele Comis, Alexandru Ramandi Marele Ușer, Contăș 3-ti log., Gavriliță Costache ce au fost Sardar, Toader Vetreș, Toader Ciocîrlie, Ursul și Sîmion Vornici de Poartă.

11.

[1710=] 7218, Iunie 20.

Finie cu feciorii săi vinde partea sa din Strahice lui Iordachi Vistierul pe 15 lei bătuți. Marturi: Toader sin Enachi sluga lui Manolachi Vel Căpitan, Costantin zet Zorbescu, Iacob neguțătorul ot Greceni, Nistor, Gligoraș și Căplan vornicelul din Cărna, popa Gheorghe ot Frumoasa.

12.

[1754=] 7262, Martie 20.

Preotul Ion, Gheorghită Hilier, Ion Chiochiul vornic, Ion Coțofană, Pricopie, Neculai Munteanul, Nichita (Costandin scrie), toți din Cărhana, mărturisesc că moșia Strafiție se stăpânește jumătate călugări și jumătate de Tacul Frățiță.

13.

1755, Decembre 15.

Răvaș domnesc către Vel Log, Ioan Bogdan Hat., Ioniță Pălade Vel Spăt, Ioniță Sturza Vel Ban ca să iea „sama“ în pricina dintre Ștefan Ruset biv Vel Vist. și egumenul Daniil de la mănăstirea Sf. Spiridon pentru Cărhana din olatul Grecenilor.

(Pecete.)

Procit Vel Log.

14.

[1758=] 7266, Februar 19.

Grigore Ghica Voevod, Domnul Moldovei, scrie lui Neculai biv Vel Medelnicer ca să cerceteze câtă dijmă a luat Andrei vornic de Cărhana de pe moșia Hănsarii a lui Ștefăniță Ruset Vistier, trecînd peste moșia Cărhana a lui Ștefan Bosăi, al cării venit îl cumpărase acest Andrei, după hotărnicia Hănsarilor din 7262, făcută de el (ispravnic) și Neculai Tiron vornic de Poartă. (Lupul Sluger Vistier, care era și vechil.)

(Pecete.)

15.

[1759=] 7267, Ianuar 20.

„Insemnare de pe hotarnica Cărhanii ci esti a mănăstirii Sv. Spi din velet 7267, Ghen. 20.“

Avea și Tacul Frățiță 13 funii și 9 stînjeni.

Hotarnica era iscălită de Ștefan Popăscu vornic de Poartă și de oamenii din Cărhana, anume: Ifrosăi Cornii, Ion Țurcan, Necula Căbac, Andrei vornic, Chirilă vornic ot Frumoasa, Gligorașcu Roșca ot Cărhana, Stratul otam, ot Spiridon: Irinopoleos (?) Sofronie.

16.

[1759=] 7267, Ianuar 20.

Hotărnicia părților din Cărhana, Țin. Fălciuu, peste Prut, olat Greceni, a lui Ștef. Roset Hatman. Moșia umbla pe trei bătrîni: Dăni-

leştii, Străşineştii şi Băbuşanii. Hatmanul avea cumpărături făcute de răposatul părintele său Iordache Vornicul Roset, şi arată: Un zăpis, 7213, prin care Ştefan Frătiţă Med. şi nepoata sa Marie Uşăroae vînd 192 pămînturi din bătrînul Dănilleştilor (Hănsarii); alt zăpis, 7218, de la Fenii şi fiii lui, prin care vînd partea lor, numită Strafiţa, pe din sus de Dănilleşti; alt zăpis prin care cumpără părţile a şase fraţi din bătrînul Băbuşenilor. În bătrînul Băbuşeni avea şi Tacu Frătiţă cumpăratură, părţile a trei fraţi, iar bătrînul Străşineşti era al Jicnicerului Ştefan Bosăe, care cumpără şi partea lui Frătiţă din Băbuşeni. Moşile erau alăturate cu „Troianul“. Hotărnicia era făcută de Ştefan Popăscu vornic de Poartă.

17.

[1760 =] 7269, Decembre 5 (intărit de Ioan Teodor Vv. la 7269, Dec. 6.)

Gavril Mitr. Moldovei, Ion Bogdan Vel Log., Lupu Baş Vel Vor. Dumitraşcu Pălade Vel Vor., Vasile Roset Hat. judecă pricina dintre Ştefan Ruset biv Vel Logofăt cu Ştefan Bosăe Jicnicer pentru moşia Streşineştii din hotarul Corhanii, din Fălciiu, în olatul Grecenilor. Moşia fusese dată danie de Medelnicerul Racoviţă la Sf. Spiridon, însă pe numele lui Bosie, care era epitrop. Acesta dăduse alte moşii în loc. Stefan Roset Logofăt cerea şi venitul ce-l luase de pe partea lui de moşie din Cărhana, iar Bosăe cere chirie de la casele în care şedea Logofătul. Acesta răspunde că el şedea în casele răposatului Logofăt Andrieş Roset, dar, „pohtind Abdula efendibei să şadă în casele dumisali, au mersu de au şăzut în casăle Jicniceriului Bosăe, după porunca domnească“. Se hotărăşte ca Bosăe să dea moşia mănăstirii, să plătească venitul şi să nu primească vre-o chirie, „de vreme ce n’au făcut tocmeală cu Logofătul“.

18.

Fiindcă dumnealui Sărdar Iordachi Rusăt mi-au arătat că doi sate, anume Geagălbai i Şamailă, din celi doi ceasuri, s’ar fi aflând pe moşia dumisale Todirenii, pentru care am dat dumisali acest sănet ca, de să va dovedi cu bună încredinţare că sânt numitele sate pe numita moşie a dumisale, să aibă dumnealui a le stăpăni, iar, cînd nu va fi după arătare dumisali, vor rămănè tot supt stăpănire mè.

[17]94, Mai 19.

Costache Ghica Hat[man].

XIII.

VERDEȘANII (Codrul Chigheciului).

1.

[1501-2=] 7010.

Noi Ștefan V[oe]vod bojăi[u] milost[iiu] g[o]spodar zămlă moldavscoi.

Facem înștiințare pentru adevărate slugile noastre Dobrotă și Lupul că au slujit noi cu dreaptă credință. Deci noi, văzînd a lor dreaptă și credincioasă slujbă către noi, i-am miluit pre dănsii: osăbit de a noastră milă, le-am dat loc întru al nostru pămînt a Moldovii, de la noi un loc de pustiu la Ținutul Chigheciului, pe părău Grecului, la săliște tătărăscă, anume fântăna Popișoara, ca să-și facă loru-și un sat și să fii lor de la noi uric, și cu tot vinitul lor, și ficiilor lor, nepoților și strănepoților și a tot neamul ce să va alege mai de aproape, nerășuit niciodată în veci. Iar hotarul acelu loc de pustiu ca să fii cât va pute fi de agiuns un sat de doizăci de case. Pentru aceia credința Domnii Meli de mai sus scris Ștefan V[oe]vod și credința a pre-iubit fiului Domnii Meli Bogdan V[oe]vod și credința tuturor boerilor noștri, de la dum[nea]lui Boldor Vel Vornic până la dum[nea]lui Petrica Comis. Iar după a noastră viață cine va fi Domnu țării aceștie să nu strice a noastră danie și întăritură, ci mai vârtos să o și să întărească, de vremi ce și noi i-am dat și am întărit pentru a lor dreaptă slujbă. Iar, pentru mai mare credința și întăritura a celor de mai sus scrise, am poroncit cinstit și credinciosului boiariului nostru dum[nea]lui Tăutului Vel Logofăt să scrie, și a noastră pecete către această carte a noastră să o lege.

V[ă]leat 7010.

S'au tălmăcit de Evloghie, dascal slovenescu.

2.

[1671=] 7179, Iulie 9.

Alexandru Ramandî ce a fost Ușer Mare, nepot lui Dumitrache Chiriță Postelnicul, scrie zapis prin care vinde cu 80 de lei bătuți lui Năculai Racoviță Hatmanul satul Verdeșenii, pe care unchiul său Chiriță îl cumpărase de la popa Andronache fiul lui Ignat, de la Găgul, ficeorul Gogului, de la Ceoban, fiul lui Gavril Verdeș, și

de la un altul (nenumit), fiul lui Dașco, — toți nepoți și strănepoți lui Neagul Verdeș, „din uricul ce au avut moșul lor Neagul Verdeș de la Ștefan-Vodă pe sat pe Cereteni, unde au fost Ceretei judele, care sat acum să cheamă Verdeșenii, așijdere de la Cioban, ce și lui i-au fost cumpăratură de la Pulbere, feciorul Negritei, și de la Ion Verdeșel“. Martori: Dubău logofăt al doilea, Vasile logofăt al treilea, Savin Postelnic, Ursul Gheorghită și Iurașco vornicul de Poartă, Strătulat uricariul.

3.

1765, Iulie 5.

Hotărnicia moșiei Verdeșenii de la Codrul Tigheciului a lui Ștefan Ruset Vel Logofăt (pe care o avea de pre moșul său Logofătul Racoviță), făcută de Tănase Meleghe biv vornic de Poartă, Antohi Luță diac za Divan, Nistor Popăscu, căpitan za Codru, Tudor Pomană vameș. Era în hotar cu valea Bărzăștilor și drumul Băzgozului, „unde este și hotarul celor doi ceasuri ce sânt date de lăcuesc Tătării“, cu „Boroganii cei din gios, a lui Cutucaia Mărzea, cu Ciachilia, moșia lui Macarie Coca, cu Valea Adălmașului prin dumbrava lui Egălic Mărzea“.

4.

1765, Decembre 2.

Gheorghii Beldiman Stolnic dă mărturie de felul cum s'a stăpînit moșia Verdeșeni de la Codrul Chigheciului în urma jalbei către Domn a lui Vasile Ruset Vel Păharnic, fiul răposatului Ștefan Ruset biv Vel Logofăt. Stolnicul hotărnicise moșia cu Meleghi vornicul de Poartă. Cercetînd mărturiile, află că „aceli moșii nu s'au lucrat, însă de la Moscalii cei vechi încoaci, până înaintea prăzii Tătărilor, în anii trecuți, fiindcă să legase aceli moșii să nu să lucrezi, fiindcă să făcè morți de om și trăgè multe calabalăcuri cu Tătării, iar, după ce Logofătul Răducanul au început să lucreze o moșie a sa de alături, au lucrat și lăcuiitorii de acolo“. Păharnicul scoțînd acte pe care le găsisè la văru-său N. Ruset Păharnicul, rămăne ca răzeșii, cari pretindeau că moșia este a lor, să se judece la Divan.

5.

1767, Iunie 3.

Grigore Ioan Callimachi Voevodul Moldovei dă carte lui Vasile Ruset biv Vel Păharnic ca să-și stăpînească moșia sa Verdeșeni, luînd dijma după obicei (din zece una și la stupi din cincizeci unul, „iar, fiind mai mulți, va lua cîte o para de stup“; din legume nu va lua de cît din grădinile ce sînt pentru negoț), și de la oamenii sezători să i se facă lucrul boieresc.

(Pecete.)

Procit Vel Logofăt.

6.

1767, Iulie 23.

Lupul Baș Vel Vornic, Enachi Costandachi Vel Vornic, Vasile Razu Hatman judecă pricina dintre Vasile Ruset Paharnic cu Toader Leca, Gligorii Stihi, Dănăilă Butuc și alții pentru o moșie Verdeșanii de la Codrul Chigheciului. Răzeșii ziceau că au moșia de la strămoșii lor Tiron Godinic și Ion Crudul, iar Vasile Ruset Paharnicul arătă scrisori că „această moșie Verdeșanii întâiu au fost a unui Ion Verdeș și a samăntăanii lui Pulbere, de la care au cumpărat-o un Neagul Verdeș..., iar de la Neagul Verdeș au cumpărat-o un popă Andronic, ficeorul lui Ignat, iar de la popa Andronic au cumpărat-o Chiriță Postelnicul și, de la Chiriță Postelnicul rămăind la stăpănire lui Ramandî“, acesta o vînduse lui Niculai Racoviță Hatmanul, strămoșul Rusăteștilor. Răzeșii zicînd că Ruset n’ar fi stăpănit moșia, boierii judecă așa: „că moșiile ce sânt la această parte de loc n’au fost stăpănite mai denainte de stăpăanii lor cei drepți, fiindcă nu era lucruri pe pace și de odihnă la acele locuri, și putè să să facă moșineni, atît acești, cît și acei ce au vîndut sânguri, neamul neamului Verdeș“. — Pierd răzeșii.

Grigore Ioan Callimachi Vv. întărește aceasta la 1767, Iulie 27.

7.

Ioan Bogdan Vel Logofăt, Vasăle Razul Vel Vornic, Ilie Costachi Vel Vornic, Costantin Sturze Hatmanul, Vasile Costache Vel Ban judecă pricina dintre Gheorghiiță Crudul monah, Grigorie Stahii, Ciudic și Dănăilă, oameni din Codrul Chigheciului, cu Mihalache Coste, mazil de Iași, vechilul lui Vasile Ruset Vel Paharnic, și cu verii lui Rusăteștii pentru moșia Verdeșeni. Vechilul arată

scrisori și împărțeala între Rusătești și Racovițești, prin care se constata că moșia căzuse în partea Rusăteștilor, iar răzeșii spun că au avut stăpînire. Boierii constată, după spusa vechilului, că moșiile la acel loc nu s'au putut stăpîni de nimeni „din pricina Tătarilor, că totdeauna să făcè gălcevi și morți de oameni...”, că di la fericit răpousatul Mihai Racoviță-Vodă au fost legat aceste moșii a nu să lucra de lăcuiorii pământului pentru pricinile ce să năștè dăspre Tătari, iar de la fericitul răpousatul Mărie Sa Costandin-Vodă Racoviță, dănd moșiile la stăpînire celor ce le avè, au căutat și d-lui răpousatul Logofăt Ștefăniță Rusăt moșie aceasta 'de stăpînire și au și hotărît-o“. Pierd răzeșii. Grigore A. Ghica întărește aceste judecată la 1767, Ian. 22.

8.

1768, Iulie 29.

Grigore Ioan Callimachi Voevod dă carte lui Vasile Ruset biv Vel Paharnic ca să-și stăpînească moșia Verdișeni de la Codrul Chigheciului.

(Pecete.)

Procit Vel Log.

9.

1768, August 1.

Mărturiile oamenilor pentru moșia Verdeșanii.

Timofteie dascălul mărturisește că moșia este hătămănească „și au fost cumpărată de vornicul Cărce de la Bivasă (?) drept 53 taleri de argint, și s'au hotărăt cu moșu-meu . . . Hatmanul Neculai“. Ioniță Hodoroabă și Gheorghiiță știu că moșia e hătămănească, „și era un Ion Crudul și le lua de a zece din toate, și s'au sfădit Ion cu Tiron Gioimirul, luîndu-le din grădini, și l-au înjunghet cu sabia, și s'au dus la stăpănu-său, și n'o mai vinit la anul“.

Scrie Lupul Popescu.

Vărlan știe că Ion Crudul le lua „din toate și Tironeștilor și Butuceștilor“.

Mărturia lui Vărlan se face dinainte lui Nistor Vel Căpitan de Codru.

10.

1770.

Nastasăe Ciornei, fiul lui Gavril Ciorneiu, dă zăpis lui Vasile Ruset Paharnic „precum să se știe că, căzând eu la robie la Cer-

chezi, după ce au vrut Dumnezeu de m'au răscumpărat de la robie, îndatorindu-mă pe la unii alți", l-au ajutat Paharnicul la nevoile lui, și de aceia-i dăruiește patru moșii, și anume: Haragasăii (Codrul Chigheciului, de la ținutul Fălciului), Răoreștii (Lăpușna), Miceștii lângă Răzăna (Iași), Verbica (Soroca). Moșiile le avea de pe tatăl său Gavril, iar el le avea zestre de la Costache Pandile, „și lui îi sînt date de la Iacomii, care și lui Iacomii îi sînt date de la Frangole, care și lui Frangole îi sînt cumpărată di la Mariea Ramandioai“.

Scrie Tănase Carpu.

11.

1775, Novembre 15.

Lupul Timircan mazil, Andrunache mazilul Rogojanu, Ioniță Harnage mazil, Grigoraș Mosca mazil dau mărturie din porunca lui Grigore Alexandru Ghica Voevod Medelnicerului Neculce, ispravnicul Fălciului, pentru stăpînirea moșiei Vergeșeni a răposatului Vasile Roset Vornic, ce se împresura de Ioniță Tărnoschi, Neculai Butuc, Gheorghe Butuc, Andrei Macarie, Oprea Romanesei, Vasile Bărca și alți din Ețcani. Se dovedește că moșia este a lui Ruset.

Lupul Negre mazil scrie.

12.

1776, Iulie 31.

Ioniță Crudul mărturisește către Vorniceasa Catrina Rusetoiu hotărîrea moșiei Verdeșăanii. Față: Părvan Sărbul și Vasile Caragè.

Scrie diaconul Gavril.

13.

1777, April 2.

Lupul Timircan mazil ot Fălciu dă mărturie că la hotărîcia moșiei Verdeșăanii a Vornicesei Catrina Ruset, făcută de Banul Sandu Miclescul, părintele proin iconom și Iordache Bădros, s'a făcut „strămbătate“ de către Ioniță Codreanu cu moșia sa Ițcanii, acesta dîndu-i 20 [de lei] lui și lui Iordache Bădros „ca să nu ne mai amestecăm“. Pentru acest fapt avuse judecata la Ioniță Greceanul, ispravnicul Ținutului Fălciu.

(Se pomeneste de cișla lui Bolat Marza.)

14.

1777, Iunie 17.

Grigorie Beldiman vornic de Poartă dă mărturie hotarnică pentru moșia Verdișani a Vornicesei Catrina Rusăt, care se împresura de Ioniță Codreanu, față fiind Lupul Temircan mazil, Ioniță Harnage mazil, Iordachi Timofte căpitan, Vasile Bărcă, răzaș de Ețcani, Vasăle Caragè, Apostol Bărcă de Ețcani.

La Verdișeni fusese cîșlă tătărească.

15.

1777, Septembrie 1.

„Apostol Bărcă răzaș de Ețcani, om bătrîn de 80 de ani“, dă mărturie Vornicesei Catrina Ruset că „șăliștea Verdeșanii este acolo unde să întinde Ioniță Codreanu și trăesc acum Bulcarii..., și șăliștea noastră rămăne din jos..., iar, unde arată el..., am auzit din părinții mei că au fost cășla Mărzăcești a lui Tanacmat¹ Mărza și a lui Ocaz Mărza, și din nevoile țerii la acè vremi s’au rădicat oamenii din șăliște aceasta vechi a Verdeșanilor“.

Dumitrache diac față.

16.

1778, Iunie 27.

Costandin D. Moruzi Voevodul Moldovei dă carte Vornicesei Catrinei Ruset ca să-și stăpînească moșia Verdișani de la Coderul Țigheciului după hotarnica lui Grigore Beldiman vornicul de Poartă. Dijma de pe locul cu pricina ce are cu Ioniță Codreanu să o pună deosebit până se va judeca.

(Pecete.)

Procit Vel Log.

17.

1781, Decembrie 10.

Ilie Sîrbul Pitar din fîrgul Vasluiului cu soția sa Ileana dau zapis Vornicesei Catrina Rusătoae că-i vînd moșia Pospîșoara „pe pârîul Grecului, la șăliștea tătărăscă“, la Ținutul Chigheciului, pe 50 de lei. O avea de pe socrul său Donos și soacră-sa Catrina.

Căpitan Trohin sin Păcurarul. Scrie Neculai Dediulescul.

Iscălit și Vasile Paharnic.

Tan (?) — Ahmat.

18.

1783, Septembrie 14.

Alexandru Costantin Voevodul Moldovei scrie lui Iacov episcopul de Huși și lui Ianache biv Vel Stolnic, ispravnicul Fălciului, să judece pricina dintre Catrina Ruset Vorniceasa cu Ioniță Codreanu, care cu moșia sa Ețcanii întra în moșia Verdișanii a Vornicesei.

(Pecete.)

Procit Vel Log.

19.

1783, Novembre 28.

Gavrilă protopopul ot Codru, Postul Butuc și Iordache Popa, din porunca lui Iacov episcopul Hușului, dau mărturie pentru semnele despărțitoare ale moșiei Verdeșenii a Vornicesei Catrina Roset de moșia Ițcanii a lui Ioniță Codreanu vameșul și răzeșii lui din Ițcani. (Se ascultase mărturia lui Postul Bărca, Gheorghii Butuc, Oprea Romanescu, Vasile Tarnoschi, Andrei sin Macarie). Moșia fusese hotărnicită de vornicul Ion Gordul. Mărturia o întărește și Iacov episcopul Hușului.

20.

1787, Iunie 10.

Alexandru I. Ipsilant Voevod dă poruncă lui Iacov episcop de Huși, Iancul Greceanu Paharnic și Alexandru Rășcanu Paharnic, ispravnicii Fălciului, ca să măsoare cu stînjenu și să stîlpească, față fiind și Costandin Stăncescu vornic de Poartă, moșia Verdeșenii a Vornicesei Catrina Roset, „scoțînd-o de la împresurarea vameșului Ioniță Codreanu“.

(Pecete.)

21.

1787, Iulie 24.

Costantin Stăncescu vornic de Poartă (pecete) și Costantin protopopul ot Codru dau mărturie hotărnică (făcînd și hartă) de locul ce se împresura din moșia Verdeșanii a Vornicesei Catrina Ruset de către moșia Ițcanii a vameșului Ioniță Codreanu. (Iscălește și Lupul Butuc mazil.) Se întărește de Iancul Greceanu biv Vel Paharnic și Alexandru Rășcanu biv Vel Paharnic.

22.

1791, Novembre 14.

Zapisul lui Ștefan Roșet prin care vinde, pe 2.000 lei, fratelui său Iordache Roșet moșia Verdeșanii, care-i venise lui la împărțea făcută de „răposata maica noastră“.

23.

1793, Maiu 17.

Apostol Butuc dă mărturie vtori Spatarului Iordachi de cum a stăpînit moșia Ețcani, pe care o vînduse văru-său vameșul Ioniță Codreanu, ce era alături cu moșia Verdeșanii a Spatarului. Se încredințează cu iscălitura, fiind făcută și în fața lui de Grigoraș Costachi Paharnic, ispravnicul Fălciului.

24.

1793, Iulie 12.

Mihail Costantin Sușul Voevod întărește, după cercetarea făcută de Ioan Canta Vel Log., stăpînirea moșiei Verdeșanii, la Codrul Tigheciului, lui Iordachi Roșet biv vtori Spatar, fiul răposatului Vasile Roșet biv Vel Vistier.

(Pecete.)

Procit Vel Log.

Trecut în condica cărților de stăpînit Matei Costin condicar.

25.

F. d. (poate 1793).

Apostol Butuc, răzeș de Ițcani, dă mărturie Divanului domnesc „precum am apucat di la tatăl meu și de la moșul meu Agachi Butuc pentru moșie Ițcani“, că Ioniță Codreanu stăpînește partea unui văr al său, Petru, „iar că s’au întins el cu hotărătura Vornicului, de au luat săliște Verdeșanilor și au făcut-o Ețcani, rău și făr’ de cale au făcut“, că „unde zice el că este săliște Verdeșanii, acolo au fost slobozie mărzască și [la] nevoile țării s’au supus oamenii din Verdeșani în slobozăe la mărzaci, la Tanac Izăt (Edin)-beiu, și iar, diș zurbali ce să făcè la Tătari, în vreme aceia iarși s’au dat la pădure satul Verdeșanii, supt poalele Codrului, unde este țințirim vechiu, și știu și aceasta că știu din gura moșu-meu, c’au trăit în Verdeșani, făcând și casă, dar din pricina Crudului și a Tironeștilor, că ne lua zăciuală din grădini, s’au mutat părinții mei în să-

liște Ițcanilor, zicând că mai bine s'or muta pe locul lor decît or da zeciuială, și s'au și mutat de Verdeșani în Ețcani, dar noi, răzășii de Ețcani, nici am stăpănit, niți am luat zăciuială din săliște Verdeșanilor.“

26.

[F. a.] Iulie 18.

Nistor Vel Căpitan za Codru scrie Paharnicului Vasile Rusăt că oameni bătrîni au mărturisit cum „că au apucat zăciuind pe un Ion Crudul, zicând că este moșie boerească“, și să scoată o carte domnească asupra lui, ca să scoată moșia, că de mult ar fi scos-o dacă nu se potrivia „vorbii lui Iordachi Beșliu“.

27.

[F. a.] August 5.

Ionița Codreanul scrie lui Toderășcu și Vasile să nu între în moșia Verdeșanii a Vornicului Vasile Rusăt.

28.

F. d. (poate 1760).

Suret de hotarnica Verdeșanilor ot Codrul Chigheciului în ce chip măрге, cum arată în gios.

 XIV.

PETRICEICO și TODIRENII (ce sînt tot un loc) și HĂNSARII.

1.

1765, Maiu 21.

Gavriil Mitropolitul Moldovei, Ion Bogdan Vel Vornic și Vașile Roset Hatman judecă pricina dintre Ștefan Ruset Vel Logofăt cu Stolnicul Ion Miclescu, pentru stăpînirea moșiei Petriceico de la olatul Grecenilor. Moșia era a lui Simion Turbatul și alt razeș, care o vînduse lui Ioniță Canta Vel Vistier, dar acesta, aflînd că Ștefan Ruset se învecinește cu alte moșii, se lepădase de cumpărătură și o luase Logofătul. Stolnicul zice că și el e vecin și vrea s'o răscumpere. Judecata hotărăște ca, de oarece trecuse doi ani și Stolnicul a știut de vânzare, să o stăpânească tot Logofătul.

Se întărește de Grigore Alexandru Ghica, Voevodul Moldovei, la 1765, Maiu 25.

2.

1765, Iunie 17.

Iordache Costache Păharnic, Ștefan biv Vornic de Poartă, Sămion Turbatul (Vasilache Ene, diac de Vistierie scrie), fiind însărcinați de Grigore Al. Ghica Voevod, arată că moșia Petriceico ce o cumpărase Ștefan Ruset Vel Logofăt de la Sămion Turbatul se învecina cu moșiile Bisărica, Cărhana și Hănsarii ale Log., cu Pelineii, cu moșia Putnei și cu moșia Trufeștii a Stolnicului Ioan Miclescu și răzeșii lui.

3.

[1763=] 7271, Februar 16.

Gavriil Mitropolitul Moldovei dă știre că preotul Vasile de la Porcișani (Vasluiu) a mărturisit că la hotărîitul moșiei Petriceico a lui Sămion Turbatul „n’au făcut niciun meșteșug cu marturii sau cu hotarnicii“.

4.

[1763=] 7271, April 28.

Izvod de răzeșii de Petriceicu ce să trag di Gligorce, nepoți și strănepoți, cari au vândut dumisale Logofătului Ștefan Ruset, și cari n’au vândut pără acum arată anume mai gios, sa să știe“.

Vânduseră :

Toader, Tănase, David și Marina, fiii lui Alexandru Broască, nepoții lui Pătrăscu, strănepoți Gligorcii, a patra parte din o jumătate a satului ;

Sămion Turbatul, fiul Marii, nepot Tudorei, strănepot lui Pătrăscu, fiul Gligorcei a patra parte din o jumătate a satului ;

Cozma sin Irodiei, nepot Gherghinei, strănepot lui Pătrăscu sin Gligorcei, cu văru-său Androne sin Damaschin, a patra parte din jumătatea satului ;

Gaftona, fata lui Pătrăscu, soră Tudorei și Gherghinei și a lui Alexandru Broască, Andrei, fiul ei, cu nepotu-său, popa Ioniță Arzinciu și surorile sale, a patra parte din jumătatea satului ;

Nu vânduseră :

Tudorca Latoai, Maria Răzmirițoiaie și surorile ei, fetele Nastasiei Munteniței, nepoata Irinei, strănepoata Avramiei, femeia lui Gligorce, a patra parte din jumătate de sat.

Preotul Vasile sin Ioanei, nepot Tudorei, strănepot lui Pătrăscu sin Gligorcei, a patra parte din jumătate de sat.

Cei vânduți luaseră de la Vel Logofat Ștefan Ruset 144 lei, 45 bani, iar 65 lei, 75 bani „au rămas neluați..., ca să-i dè... celorlalți răzăși ce nu s'au vândut odată cu noi“.

Semnează: Simion Turbatul, Vasile Branză, Ioana, Nastasăe, David Broască, Tănase Broască.

5.

[1763=] 7271, April 28.

Simion Turbatul dă scrisoare lui Ștefan Ruset biv Vel Logofat că peste tocmeala ce a avut cu dînsul pentru vânzarea moșiei Petriceicu a mai primit lei 25, pe cari-i va întoarce dacă moșia va ieși „ră“.

6.

[1763=] 7271, Maiu 5.

Scrisoarea lui Mihalache Aprodul și a femeii sale Nastasia, prin care arată că au luat 23 lei de la Șt. Ruset Vel Logofăt pe partea sa de moșie din seliștea Petriceicu la olatul Grecenilor.

7.

[1763=] 7271, Maiu 20.

„Preutul Vasile și văru-meu Samion Turbatul și cu verii noștri Tănase Broască și cu frate-meu David Broască și cu cumnata Lupa și cu sora noastră Mărina și cu vărul nostru preutul Ionița Arzincu cu frații lui și vărul nostru Cozma sin Irodii cu frații lui și vărul nostru Andronii, nepoți Gligorcii, și iarăși rúdele noastre Vasăle sãn Marii și Tudosca și Gherghina și Aftinie și Chera, fetile Nastasăei Munteniții, toți nepoți Avrămiei, surorii lui Pătrașcu și strănepoți Gligorcii“, vând cu zapis Logofătului Ștefan Rusăt seliștea Petriceicu pe 400 de lei, de oare ce era răzăș în moșie cu o bucată de loc „care este cuprinsă în hotarul Bisăricii, ce este dăruită de Mărie Sa Mihai Racoviță Voievod dumisali Postelnicului Neculai Ruset“. Întrebuse pe ceilalți răzeși: Iacov proin Mitropolitul și pe Stolnicul Ioniță Miclescul, și au zis că nu cumpără. Toader Scorțăscul ot Vistierie numărăse banii. Față: Vasile Purice ot Vistierie, Miron Ghica, Andronachi Vornicul, Lupul Balș Vel Vornic, Mihaiu Sturza Vistiernic, Ilie Costache Vel Spatar, Vasile Ruset Hatman, Toma Luca Stolnicul, Iordachi Canta biv vel Vistiernic, Ion Pălade Vel Vistiernic, Manolachi Bogdan Vel Agă. Scrie Ștefan Purice ot Vistierie.

8.

727..? [f. a.] Iulie 22.

Iacov (proin Mitropolitul) scrie lui Macarie proin dichiu că-i pare foarte bine că moșia Petriceicu de la olatul Grecenilor a fost cumpărată de Vistiernicul (Ioan Cantacuzino) și că „noi nu putem cumpăra“. Pentru desetină, 500 de stupi, ce „noi avem di la Mărie Sa Vodă... cu testament... acum eșind și desetina, Molitfa Ta poartă grijă după cum vei socoti prin mijlocire d-sale Vistiernic ca să nu fim supărați, și stupii noștri sânt la Suceava și la ocolul Botoșanilor“. (E vorba de mănăstirea Putna.)

9.

7273, Iunie 15.

Constantin fiul popei Vasile ot Porcișăni (Vasluiu) vinde moșia sa din Petriceicu lui Ștefan Ruset Vel Logofăt pe 30 de lei. ... ropoleos (*sic?*) martor.

10.

[1763=] 7271.

„Izvod de scrisorile Gligorcii pe moșie Petriceico“, iscălit de Simion Turbatu.

11.

[1766=] 7274, Mart 5.

Simion Vornicul dă scrisoare lui Vasile Ruset Vel Vornic că a primit de la dînsul 110 lei din vânzarea unei moșii de pe Salce ce o făcuse răposatul părintele său Ștefan Rusăt Vel Logofăt, pe care o tocmise cu 200 de lei, și mai rămâne dator Vornicului cu 90 de lei.

12.

1765, Novembre 17.

Neculaiu Medelnicer scrie lui Ștefăniță Ruset Vel Logofăt că pentru pricina moșiei Pelineii a pus temeiu pe o piatră așezată de răposatul Iordache Canta „în caputul lungului moșii Pelinei în deal lângă drumul Cărhanii mai gios, mai sus de la o vale [a] a Socilor“.

13.

(f. d.)

Neculai fiul Turbatului dă scrisoare „că din tocmala ce au făcut tatăl meu cu răposatul Vornic Rusăt au mai rămas să mai eu 70

lei și, după ce au murit dumnealui Vornicul Ruset și tatăl meu, am venit la dumnealui Vornicul ca să-mi dă și acei bani : acesta nu-i dă decât 20 de lei, iar restul îi va da la Vinerea Mare, când va aduce „scrisori de alte moșii ca să le pui la d-lui zălog până într'un an de zile până s'a dizbate moșie“.

Iscălește : Neculai Turbatul.

Acte privitoare la satul Dăniliești.

14.

[1615=] 7123, Iulie 8.

Baldovici sin Luca Baldovici dăruiește cu zapis Medelnicerului Gligorii partea lui de ocină din satul Dănilieștii, pe apa Prutului, la podul lui Deligheorghe. Față : Bolat izbașa, Sărghie Băscă izbașa, Țanțul izbașa, Dumitrașco, „mari boer, vamășul de Fălcii“, Patrighii vamăș ot tam, Gheorghii Forăe de Fălcii, Bate izbașa, Neculaiu din Murgeni, Vasălie cumnatul lui Strătulat biv Aga, Apostul diacul sin Purcel ot Codrești.

15.

[1668=] 7176, Iunie 8.

Giona, jupăneasa lui Gligorie ce au fost Medelnicer Mare, Tofana, jupăneasa Frățiței ce au fost Armaș Mare, și Ștefan Aga, fratele Frățiței, fiii lui Gligorie Medelnicerul și ai Zonei, fac zapis lui Neculai Racoviță Hatmanul prin care-i dau voie să cumpere „niște părți de ocină cu vad de moară alătura cu ocina noastră, cu hotarul Hănsarilor“, însă numai „de la moara dumisale în gios“ de pe apa Prutului. Față : Ilie Sturza Vel Stolnic, Lupașco Vel Șătrar, Alex. Buhuș Vel Pitar, Toderășcu Rusul vt. Spatar, Contăș 3-ti logofăt, Sălion vornic de Poartă, Vetreș vornic. Scrie Strătulat.

16.

[1704=] 7213, Decembre 18.

Ștefan biv Vel Medelnicer (isc. Ștefan Frățița biv Vel Medelnicer) și cu nepoată-sa Maria Ușăroae lui Nan „ce-au fost Ușăr mare“ dau zapis lui Iordachi Rusăt Vornicul cel Mare că-i vând partea lor din satul Dăniliești „ce să chiamă acum Hănsari, la podul lui Deligheorghe“, pe 60 de lei bătuți. Moșia o aveau de pe tatăl lor

Gligorie Medelnicer, iar acesta o avuse danie de la Baldovici, fiul Lucăi Baldovici: Antohie Jora Vel Logofăt, Buhuș biv Logofăt, Lupul Bogdan Vornic, Lupul Costachi Hatman, Gheorghii Apostu biv Șătrar, Solomon Costachi biv Vornic.

17.

[1754=] 7262, Ianuar 7.

Matei Ghica Voevod dă poruncă să-l ducă pe Tacul Frățiță la hotărîitul moșiei Hănsarii, căci nu se dusesse mai înainte după judecata ce avuse cu Vistiernicul Ștefan Ruset pentru această moșie.

P. S.

Procit Vel Logofăt.

18.

[1754=] 7262, August 15.

Neculai biv Vel Șătrar și Neculai Tiron Vornic de Poarta hotărăsc moșia Dănilăștii ce se zice acum Hănsarii, pe care o cumpărase răposatul Iordache Ruset biv Vel Vornic de la Ștefan biv Vel Medelnicer. Avea acolo și Finie. Moșia era a Vistierului Ștefăniță. Față erau și Tacul Frățiță și Arghirie biv Vel Căp., vechilul Vistierului, cum și alți oameni. (Andrei Vornicul de Cărhana, Toader Duce, Chirița ce au fost Vornic, Ant. n. Harățul, toți de acolo; Ion Chichiul vornic de Frumoasa, Pricopie ce a fost vornic, Gheorghii Hiliș, Tudorița, toți din Frumoasa.)

19.

[1760=] 7268, Iulie 22.

Iacov proin Mitropolitul dă voie lui Ioniță Canta Vel Vistiernic să cumpere moșia Petriceico, pe care o vindea popa Vasile Turbatul și neamul lui, de și se învecina cu moșiile mănăstirii Putna. (Se menționează Macarie ce au fost dichiu la Suceava.)

20.

[1765=] 7273, Maiu 12.

Sămion Turbatul mazil da zăpis lui Ștefan Ruset Logofăt ca-i vinde pe 450 de lei moșia Săuleștii ce să chiamă acum Todireni, „ce am eu de la strămoșul meu Andronic Clucer din ispisoc de danie și de mărturie ce au avut de la Pătru-Vodă... Înșă să să știe că

ispisocul de la Petru-Vodă au rămas robii în Țara Turcească la Obluciță, la Factan Armanul, după cum scrie zapisul lui Pricopie ot Frumoasa“.

Neculai Medelnicer, Toader Frumuz, Petricel ot Pelinei Gavril Frumuz, Ifrosii vornic, Stăvilă ot Pelinei, Ștefan Banaru vornic ot Cărhana, Zaharia ot tam. Scrie Lupul Negre.

21.

1795, Iunie 8.

Ion Codreanu Clucer scrie Sardarului (Iordache Rusat) că, cercetând moșia Todireni în cele două ceasuri de la Ținutul Greceștilor, unde se află trei sate tătărăști, anume Geagalbiul și Șamăila, ce se stăpânesc de Costachi Ghica Hatman, și Agbuta, ce o stăpânește Vist. Iordache Balș, a dovedit că satele „le-au stăpânit Rusăteștii“.

22

Răvașul lui Toader Balș Vel Vornic (către Iordache Ruset Sărdar), prin care-i scrie că va vorbi cu fratele său Iordachi Vist. ca să-i dea un răvaș pentru a-și stăpâni (Sărdarul) un sat tătărăsc de pe moșia sa Todireni.

23.

1795, Iunie 15.

Răvașul lui Iordachi Balș Vist. către Srd. Iordachi Roset, prin care îl anunță că va căuta prin scrisorile sale și, dovedind că satul tătărăsc Albota nu este al său, îl va înapoia Sărdarului.

24.

1795, Iunie 15.

Răvașul lui Costache Ghica Hatman către Iordache Roset Sărdar că el, cercetând, a aflat că moșia Todireni s'a stăpânit de Rusătești până la Domnia lui Al. I. Mavrocordat Vv., și deci să-și iea Sărdarul venitul de pe acea moșie.

25.

[1795 ?]

F. d., Iulie 17.

Răvașul lui Iordachi Balș Vist. către Serd. Iordache Roset, prin care-l roaga sa-l mai aștepte în afacerea pentru care i-a scris.

26.

F. d. [poate 1795].

Răvașul lui Ion Popa (către Sărdarul Iordache Roset) în privința celor trei sate Geagalbaiul, Șamailaoa și Agbota, ce se stăpânesc de Hatm. (C. Ghica) și Vist. Balș.

XV.

HARAGĂȘĂII.

1.

[1609 =] 7118, Oct. 26, Iași.

Constantin Movilă Vv. Moldovei întarește lui Dumitrache Chiriță Marele Post. cumpărăturile făcute în Măldărești, de la Ținutul Chigheciului, de la Sava și fratele său Trofan, fiii Petrii (din ispisocul ce au avut de la Petru Vv., $\frac{1}{4}$ din $\frac{1}{4}$ parte), pe 70 taleri argint, de la Mihăilă și fetele lui și Ion Cornim, nepoți și strănepoți popei Țântea (din uric ce au avut de la bătrânul Ștefan Vv.), pe 20 de taleri, și de la fata lui Barvin pe 15 taleri.

(Pecete.)

Vel Vornic.

2.

[1708 =] 7116, Iulie 30.

Isac Balica Vel Vist. (pecete), Vasile vornic de gloata (pecete), Calin (pecete) și Vrabii vornic de gloată dau mărturie că Batii, fiul Coruinjii Șoimul, Prigoci fiul Piticoae, Nechifor și frate-său Ion, fiii Vrancii, „tij nepoți Șoimului“, și fiii lui; Ion Trifan, Leuștean, frate-sau Nistor, fiii lui Ion Turcul, nepoți popii Țintii, vând seliștea Bechenii la Prut, Ținutul Chigeciului, pe 200 de galbeni lui Chiriță Dumitrache Postelnic.

3.

[1758 =], 7264 Ian. 4.

Matei-Voda arata ca a venit Agapie egumenul de la Sf. Sava din Iași, „ce esti închinata mormântului Domnului“, și i-a arătat o mărturie hotarnică din 7264, Novem. 6, de la Iordache Costache biv Vel Med., Gavriila Vel Cap. de Cădru, Samion Cheșcu uricar, Ion

Dobre mazil, „scriind că din porunca Domnii Mele au mers la niște moșii anume Alboteștii și Gurmaneștii și Bechenii și Drugenii și Brăițanii și Budeștii, ce sânt la Ținutul Tigheciului“ și care erau date mănăstirii de răp. Ianache ce au fost Post. Mare. Satul Budești (scrie mai departe) fusese dat mănăstirii de Stratulat Păh. și jupâneasa lui Varvara la 7142, Iulie 17. Pentru Becheni avea pricină cu niște răzeși din Codru, — Frigenii.

(Cartea nu e scrisă toată în condică.)

4.

1779, Oct. 1.

Hotarnica moșiei Haragașii a lui Andrei Ceornei, făcută din par. lui Costachi D. Moruzi Voevod de Ion Gardul vornic de Poartă și Tudor Pomană căpitan.

Se alege numai partea ce nu fusese hotărâtă de Banul Sandul Miclescul la 1776, Aug. 30, însă după judecata ce avuse la 1779, Apr. 16, la velișii boieri Andrei Ciornei cu Vasile Dode, Pavăl Munteanu, Axinte și Sămion zet Docănesă de la Codrul Tigheciului, „trăgând aceasta bucată de loc din Harăgăji cu nume de patru bătrâni, anume Fulga i Strășănești i Cuța i Bărzăna“. Aceștia pierzând Gordul fusese însărcinat să o aleagă împreună cu Păh. Grigoraș Costachi. Acesta, fiind bolnav, trimite în locu-i pe Tudor Pomană.

(Iscălesc și alți răzeși de Leca și Ițcani.)

E întărită de Grigore Costachi Pah., și copia e adeverită la 1786, Aug. 29, de Gheorghie Sturza Vel Log.

XVI.

SĂLCENII (Fălciu)

1.

[1495 =] 7003, Febr. 4.

Cu mila lui Dumnezeu noi Ștefan V[oe]vod, Domnu pământului Moldovii. facem știre cu această carte a noastră tuturor celor ce pre ea vor căuta sau cetind vor auzi, — iat' c'au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri celor mari și celor mici sluga noastră Ion Buze și sora lui Dragălina, nepoți popii lui Scoțofendi, și altul Ion ficeorul lui Vasălii, nepot popii lui Dragomir,

de nimeni săliți nici asupriți, și au vândut a lor dreaptă-ocină dintru a lor drept uric, un sat pe Elan, anume u Salce, între Ioanaș Tricolescul și între Găjoae, acia au vândut slugii noastre lui Toma Salce, ficeorul lui Ivașco Tricolescul, drept 70 zloți tătărăști, și au rămas slugii noastre lui Toma Salce, care au plătit acei mai sus scriși bani, 70 zloți tătărăști, și au rămas în mănule slugii noastre lui Ion Buză și surorii lui Drăgălinii, nepoți popii lui Scolofendii, și alt Ion, ficeorul lui Văsăli, nepot popii lui Dragomir, înaintea noastră și înaintea boerilor noștri. Noi încă, văzând a lor bună învoială și plata deplin, așijdere și di la noi am dat și am întărit slugii noastre, lui Toma Salce, ficeorul lui Ivașcu Tricolescu, acel mai nainte zis sat, anume în Salce, între Ionașcu Tricolescul și între Găjoae, ca să-i fii lui de la noi uric cu tot vinitul, lui și ficeorilor lui, nepoților și strănepoților și a tot niamul lui care se va alege mai de aproape, neclătit niciodată în veci. Dară hotarul acelui de mai sus scris sat, ca să fii cu toate ale sale hotară vechi după cum au ținut din vechi[i]u. Și pentru aceia este credința Domnii Meli mai sus scrisului noi Ștefan Voevod și credința a prèiubiți fiilor Domnii Meli Alixandru și Bogdan și Vlad și cu credința boerilor noștri Dima părcălab și Boldur Vornic și Toader părcălabul Hotinului și pe credința tuturor boerilor celor mari și a mici. Iar după viața noastră cine va fi Domn în pământul nostru Moldovii să nu strici această danii și întărire, dar mai vartos să întăriască. Și pentru mai mare credință și întărire am poroncit boerului nostru dumisali Tăutului Logofăt [pecetea noastră] cătră aceasta să o lege. Au scris Măteiu.

U Ias, leat 7003, Fevruarie 14.

Costandin Vel Logofăt.

2.

[1631=] 7139, August 22, Iași. .

Io Moisăi Moghilă Vv, boj[ieiu] milost[ieiu] g[o]sp[o]dar zemli moldavscoi, adică au vinit înaintea Porții Domnii Mele Bărcă din Bucemeni cu oamenii săi și cu frații sai și cu oamenii săi ce sânt din fata lui Salce, din Tecla, de s'au părăt de față cu Sămion și cu Crețul și cu Ștefan și cu toți oamenii lor, pentru sat pentru Sălceni, zicând Sămion și Crețul și Ștefan și oamenii lor că sânt nepoți lui Salce și au și ei ocina în Sălceni, și dresă n'au avut. Deci Domnie Mè am giudecat cu tot Sfatul Domnii Meli și li-am

dat lege să giure cu doâzăci și patru de oameni buni, cum iaste lege țării, să să facă nepoți lui Salce, să aibă ocină în Sălțeni. Deci, dacă au văzut că nu să vor putè face nepoți lui Salce, ei s'au lăsat denainte Domnii Meli, iar Bărcă și cu frații lui și cu oamenii lui, nepoții lui Salce, s'au îndreptat, și ș'au pus herăe doâsprezăci florinți. Deci de acum înnainte Sămion și Cărțul și Ștefan și oamenii lor nicio treabă cu acest sat, a să mai pără, nici a să crede, nici a să mai amesteca întru aceste moșii a lui Bărcă și oamenilor lui piste acest zapis de la Domnie Mè. Și alta să nu fii. Domnu au zis.

În Iași, let 7139, Av[gust] 22.

Gheorghe Vel Logofăt au învățat, iscal.

(Pecete.)

3.

[1746=] 7254, Martie 18.

Ioan Nicolae Vv. Moldovei scrie lui Negre Apostul Vel Pitar și lui Ilii Costachi biv Vel Armaș că a jăluit Vlasăi sin Manolachi, cum-natul său Arghirie Plăcintă și alți frații ai lui în contra lui Gavril Sălceanul și frații lui, că li iea celor dintăiu a patra parte din satul Salce. Gavril arată scrisori și spune că s'au mai judecat moșii lor la Duca Vv. și la Costache Vornicul și dovedește că acea $\frac{1}{4}$ parte, partea de Apus, e a lui, și, fiind rânduți la Sandul Sturzea Vel Log., iarăși câștigă Gavril. Jăluitorii arată că Gavril ocupa siliștea și apa, iar lor nu li lasă decât moșia fără siliște și apă. Se rânduiesc la mai sus numiții ca să judece.

(Pecete.)

4.

1780, Ian. 18.

Const. Dimitrie Moruzi Vv. scrie carte lui Gligoraș Costache biv Vel Pah. și lui Iordachi Lambrino biv Vel Pah., ispravnicii Fălciului, ca să cerceteze pricina lui Antohi Bogos pentru venitul unei moșii.

5.

[F. d. a., 1780 ?], Maiu 7.

„Eni Vlasăi, văr cu Gavril și Costandin și Alexandru, frații lui Gavril, ficeorii lui Arhirii Plăcintă“, dau jalbă catre Domnie ca, Gavril Plăcinta hotărîndu-și o hliza de moșie din Liești cu Vidrașcu

Canțir vornic de poarta, li-a calcat moșia lor Sălcenii, „puind și chetri hotară“. Se roagă să dea carte către Pah. Iordachi Lambrino ca să le „lepedi“.

Rezoluție pusă de Vel Clucer ca sa mearga la Vel Log.

6.

1780, August 12.

Grigoraș Costachi Paharnic poruncește să se rețina dijma de pe locul din moșia Salce ce este în pricină între Iani Vlasie cu Plăcintă, până la desfacerea acestei pricini.

7.

[1780 ?]

F. an., Aug. 25.

Preotul Ștefan Barcă da iscalitura sa Căminarului Vasile Costache că, de se va afla în hotarnica lui Gavrilă Plăcintă de Liești, să nu să țină în samă. Iscălește și Cam. Vasile Costache.

De asemenea mărturisesc Gheorghe și Apostol Bărcă că n'au apucat vre-o hliză de Liești.

Idem, Vasile sin Cost. Plăcinta, fecior lui Arhirie Plăcintă, „frate cu Gavrilă și Alex., Medelnicer Mare“, că n'a apucat nicio hliza de moșie despărțită din Sălteni.

8.

1781, Aug. 12.

Iancul Greceanu Pah. da porunca lui Ștefănița și Gavrilă Plăcintă ca să nu se mai atingă de dijma din moșia Sălteni „cu nume de Liești“, până nu se vor judeca ei cu răzeșii din moșia Sălteni.

9.

1782, August 31.

Toader Vlasăi, Ene brat lui, Antohi Bogos, Vasile Codreanu, Vasăli Iftemie zet lui Pricopii, Safta, sora cu Toader Vlasăi și Eni, vând cu zapis Spătăresei Ileana Catargiu satul Sălcenii (Fălciiu) pe apa Elanului, ce-l avea „cu ispisoc de la Ștefan-Vodă, din le[a]t 7003, Fevr. 1“, pe 20 de parale stînjenu. Se margenia cu Găgeștii Spătăresei și cu Popenii Vornicului Ilie Costache. Satul era stâl-

pit, totuși un Gavril Plăcinta voia să scoată „o hliză din Sălceni și o numește Lieștii“. Suma stânjeniiilor se va face „după ce s'a trage moșie cu stânjănu“.

Scrie Miron Țunca.

10.

1783, Febr. 7.

Alexandru Costandin Vv. Moldovei scrie lui Darie Donici biv Vel Ban și lui Vasile Costache biv Vel Căminar, ispravnici de Fălciu ca să rânduiască „pe care veți socoti oameni vrednici“ ca împreună cu „boerul nostru“ Vidrașcu Canțir, vornic de poartă, să aleagă moșia Sălcenii a lui Costin Catargiul Spăt., care se impresură de „moșiile împregiurașe“.

Procit Vel Log.

(Pecete.)

11.

[Pecete 1783.]

F. a., Maiu 4.

Jalba lui Eni Vlasăi și a cetașilor săi către Domn, prin care-l roagă să dea poruncă Pah. Iordache Lambrino ca să scoată piețele ce le pusese în moșia lor Sălceștii, când Gavrilă Plăcintă își alese, cu vornicul de poartă Vidrașcu Canțir, „o bucată de moșie Sălceni cu nume de Liești“, și pe care nu o recunoșteau.

12.

[Poate 1783.]

[F. a.], Maiu 4.

Profirie, Alex. Buiuc, Gheorghie Cojocarul, Monolachi Buiuc, Costantin Buiuc, Toader Vidră (scrie Tănase) dau încredințare ca moșia Sălcenii a fost stăpânită numai de Eni Vlasăi cu frații lui și că cei trei frați Alexandru, Gavrilă și Costantin Plăcintă n'au trebă în ea, căci „noi am apucat mai înainte vreme, în zilele Sărdariului Emandachi, că, stăpânind acea moșie cu nume de Liești pe din gios de Sălceni, iar dumnealui Sărdarul hotărându-și moșie Găgeștii, nu li-ar fi ținut în samă că au ei moșie Lieștii și ar fi hotărât Găgeștii până s'au tălnit cu hotarul Sălcenilor“, și de atunci au intrat frații Plăcintești în Liești.

13.

1783, Maiu 14.

Alexandru Vv. scrie lui Vasile Costache biv Vel Căminar și lui Ianachi biv Vel Stol., ispravnicii Fălciului, ca să cerceteze jalba lui Eni Vlasii, mazil, Vasile Codreanu, Ion Bogos și alți răzeși ai lui din Sălceni (Fălciiu), cari arătaseră că moșia lor Sălceni, ce o au cu ispisoc de la Ștefan Vv. și Moisăi Movilă Vv. li se calcă la alegerea moșiei Liești a lui Gavril Plăcintă (și frații lui), făcută de Vidrașcu Canțir vornic de poartă.

14.

1783, Maiu 25.

Gavrilă Plăcintă ot Miclești dă zapis lui Eni Vlasii ot Basăști cu răzășii lui că în zece zile va aduce scrisorile ce are pe moșia Lieștii, căci, atunci când se judecau înaintea Spăt. Costin Catargiu, ispravnic Fălciului, și Pah. Lambrino, Iordachi nu le adusesese toate, din care cauză și pierduse judecata.

Iscălește și Iordachi Pah.

15.

1783, Aug. 22.

Gavril sin Alexandru Plăcintă dă încredințare că moșia Sălcenii este sat întreg și hotărîită cu douăsprezece pietre, că nu știe nicio hliză cu nume de Liești în această moșie, că o aveau de pe moșul lor Toma Salce și că au vândut această moșie Elenei Spăt., fiica răp. Ban Scarlatache Costache, fiind răzașă.

16.

[Poate 1783?]

F. a. Aug. 25.

Ion Bogos și Ștefan Bosna din Tămășani, oameni bătrâni de optzeci de ani, dau mărturie lui Eni mazil ot Băsăști, prin care arată că nu știu nicio hliză Lieștii în Sălceni. Se face înainte Căminarului Vasile Costache. Tot astfel mărturisește și Gavril sin lui Alex. Plăcintă.

17

1783, Oct. 16.

Vasile Costache Vel Spat., din porunca lui Alexandru Const. Vv., judecă pricina dintre Eni Vlasii, mazil, Vasile Codreanu, Ion Bogos, An-

tohii Bogoș, Dănilă Potop cu Gavrilă Plăcintă și alții pentru moșia Sălceni. Cei d'întăiu arată un ispisoc de la Ștefan-Vodă, din 7003, Febr. 4, „în care scrii cumpărătura ce au cumpărat-o din satul Salce di pe Elan de la Ion Buză și de la sora lor Drăgalina, nepoți popii lui Scolofendii, și di la alt ficeor, Vasălie, ficeor popii lui Dragomir, care au vândut lui Toma Salce în 70 zloți“, și o carte de la 7139, Aug. 22, de la Moisa Movilă Vv. ; cel de-al doilea arată un suret vechiu, dar, nefiind întărit cu iscălituri, nu e crezut.

Plăcintă, care era însă răzeș în Salce, pune soroc că va veni peste douazeci de zile cu alte scrisori, dar nu mai vine.

18.

1784, Ian. 26.

Ilii Catargiu Vel Vornic pune zi de soroc lui Gavrița Plăcintă din Miclești ca să vină sa se judece cu răzeșii din moșia Sălceni „unde ai fi intrat stăpânitoriu cu nume de Liești“.

19.

1784, Maiu 8.

Alexandru Constantin Vv. Moldovei scrie lui Costin Catargiu biv Vel Spatar, ispravnic Fălciului, și lui Iordache Lambrinò, biv Vel Pah. să cerceteze jalba lui Eni Vlasii și a neamurilor sale în pricina ce au cu Gavrilă Plăcintă pentru moșia Sălceni. Plăcintă impresura moșia cu o hotarnică făcută de Vidrașcu Canțir, vornic de poartă.

Prociț Vel Logofăt. (Pecete.)

20.

1784, Iunie 20.

Iordachi Pah., din porunca lui Alexandru Const. Vv., judecă pricina dintre Eni Vlasăi și neamurile lui cu Gavril Plăcintă pentru moșia Sălceni. Se cercetează scrisorile. Eni Vlasăi arată același document ca la No. 4. Gavril Plăcintă idem. Se cercetează și cu martori, și toți arată că n'au pomenit de Liești în Sălceni. Se găsește hotarnica lui Ca[n]țir vornic de poartă rea și se scot pietrele pusă de el, lăsându-se cele vechi.

21.

[Poate 1784.]

F. a. Sept. 16.

Iordachi Pah. scrie lui Ioan Forțul ca împreună cu omul ce-l va da „bade Costin Spat.“ să meargă la moșia Sălceni și să scoată pietrele puse de Vidrașcu vornic de poartă.

22.

1784, Oct.

Izvod de bătrânii ce sunt în moșia „sat întreg Salcenii di pe Elan“ și cine se trag din ei, „ce să trag [și ei] din Toma Salce“.

Un bătrân Manolache Bărcă. Cu Vlasie, Pricopie, Lupa, Saf-tona, fiii lui.

Un bătrân Opre ce este dat danie lui Vlasie.

Un bătrân Aftinie : are fii pe Ion, Lupul, Irina și Petre.

Un bătrân Iftemii Bărcă, din care se trag Sanda, Paraschiva și Mihalache.

23.

Măsura moșiei Sălceni ot Elan

26 funii 3 stj. partea boerească.

14 funii 15 stj. 5 palme partea unor Sălceni.

---

40 funii 18 stj. 5 palme, iar peste tot
817 stj.

24.

Toader Vlasăe, Eni braț, Antohii Bogos, Vasăle Iftemii, zăt lui Pricopii, Safta soră cu Toader Vlasăe și cu Ene, Gheorghie sin Gaftonii, nepot de soră lui Vlasăi, Vasăle Plăcintă, nepot lui Vlasăi, „și eu Gavrilă Plăcintă de soră“, Vasăle sân lui Costantin Plăcintă, Gavrilă sin lui Alex. Plăcintă, Dănilă Potop, Tănasie sin Lupului Arhirie, Angheluță Bărcă, Andonie Potop monah, răzăși din moșia Sălceni, vând moșia lor (cu zapis) Spăt. Elena Catargioaia cu 337 lei (694 stj. a 20 par.; 73 stj. îi vânduseră Chiriac și Vasile Sălceanul tot Spăt. mai nainte, iar 50 îi dăruiseră răzeșii. Se mărgenia cu Videștii și Găgeștii Spătăresei, cu Popenii (ce s'au numit mai înainte Tricoleştii) a Vornicului Ilie Costache, cu Bozie a Spăt. Costin Catargiu.

Ion Crucescu mart. Scrie Miron Țuncă.

25.

1792, Febr. 5.

Matei Costachi Sulger încredințează că „în zăpisiul de cumpăratură de la dumnei mama Iliana Costachi Vorniceasa pentru parte de moșie pe apa Idriciului din Ținutul Fălciului, ce este cumpăratură de la Chiriac Sălciuanu sin Gavril, răspunde într'acel zăpisi și pentru o parte de moșie din Sălcești, dar, pentru că el nu cumpărase și acea parte, declară că nu va avea „niciun amestec“.

26.

1798, Iulie 25.

Iordache Roset Sardar sa jăluește Domnului că, din moșia sa de zestre, răscumpărându-se de către Ștefan Sălceanul și alții o a¹ parte, la alegerea ce vor a face acestei părți, „cer ca să ia parte de spre Apus, unde este satul, moara“, iar lui îi lasă imașul. Cere să se hotărască după dreptate.

3-ti logofăt pune rezoluția ca Vel Vor. de aprozi „să cercezeze pricina aceasta înaintea d. veliților boeri“.

27.

F. d., Ian. 29.

Eni Vlasăi mazil, Gheorghie Bărcă, Angheluța Bărcă, răzeși de Sălcești (Fălciu), jăluesc Domnului că Gavril Plăcintă vrea să li ia o parte din moșia lor, cu nume de Liești (de când Sărdarul Iamandache-i gonise din moșia Găgești, pe care o alesese și unde făcea Gavril Lieștii) și, scoțând hotarnic pe Vidrașcu Cantir, vornic de poartă, „și luând mită, i-au hotărât după cum i-au fost voe, neștiind noi nimică“, dar ei, aflând, au dat jalbă Domniei, care a pus soroc de judecată, la care Gavrilă n'a venit. Cer să se aducă la judecată, mai ales că ei au și carte de judecată de la ispravnicii Fălciului.

Se pune rezoluție să meargă la Vel Log.

XVII.

VIILE DE LA HUȘI.

1.

[1593 =] 7101, Ian. 26.

Ștefan Chiricheș din tîrgul Huși dă Hatmanului o vie din dric. Față: Serafim episcop hușeschii (isc. pec. de Huși), Platon (isc.)

și Gheorghii (isc. pec.), preoți domnești, Dumitru Cotnariul, Ence Beter (isc. lance), Frență Mihaiu (isc.) Giurge lui Balcău (isc. Giurge), Ionașcu Butei, mai iscălește și Andabar vierul.

2.

[1656 =] 7164, Ian. 5.

Pricopie (isc. pec.) biv izbașa dă lui Solomon Fărcaș biv Stolnic jumătate de vie de la Huși, pe care o avuse și el cumpărată cu femeia sa Mărica (fără partea femeii sale). Față: popa Ionașcu ot Dăbești (isc. pec.), Vasălie sin Drăle (isc. pec. : Vasăle Drule), Tăbuci, Micul. Iscălește și Trifan.

3.

[1659] =] 7167, Apr. 11.

(Al doilea an al lui Gh. Ghica Vv. și fiu-sau Grigore Ghica Vv.) „Dumitru Butuce, ficeorul Haragăi ce sânt de pre tatăl meu Ciobărce Oană, iar de pe înmă-mea Hușanul“, dă scrisoare lui Neculaiu Răcoviță Comis că-i dăruiește o vie în dric, ce o avea de la „înă-mè“ Marghita fata lui Dobre Peteră. Dosoftei episcop de Huși, popa Platon de la episcopie, popa Gheorghie, Petrașcu Orheianul sluga lui Chiriac Jignicerul cel Mare, șoltuzul Mihai, Andrei diiacul, Dumitre pargariul, Necoară pargariul, Chiriac vâtaful, Chiriac fratele Vlădicăi.

Scrie Dosoftei, episcop de Huși.

(Pec. Platon., (Pec. Episc. Huși.) (Pec. târg. Huși.) A Butucei.

4.

[1661 =] 7169, Maiu 20.

Gheorghie sãn Todoroe vinde cu zăpis lui Pavăl neguțătoriu din Vaslui o vie din dric cu cramă pe 30 lei bătuți. Vornicul Dumitru de Huși, Gheorghe pivnicerul domnesc, Dumitru neguțătoriu, Stiriic, Peter Vierul, lance vâtaful de vii, Mihaiu Cra-văș, Mihai vâtaf de vii.

Iscălesc și popa Gheorghe, Mihaiu.

5.

[1662 =] 7170, Ian. 24.

Benet scrie zăpis că vinde Hatmanului Neculai Cehan o vie în

dric pe 30 de lei. Față: Serafim episcop Hușilor, Dosoftei, popa Platon și popa Gheorghii de la episcopia Huși, Dumitru Cămănarul de Huși, Mihai Frență, Iocaș Butuce, Gheorghe Balcău, Toader viériul episcopiei Huși, Toader Vieriul.

(Pec. episc. Huși.)

(Pec. târg. Huși.)

6.

[1663 =] 7171, Maiu 8.

Ion și cu femeia sa Mărica și frate-său Hariton vinde pe 12 lei lui Neculai [Racoviță] Hatmanul partea lui de vie ce o avea de pe socru-său Chirilă, „ce-i împreună cu Farcăș în drec la Huși“.

Serafim episcop Huși, a Plasăi vtori Spătar, căp. Nache șoltuz de târg.

(Pec. episc. Huși.)

7.

[1664 =] 7172, Maiu 5, Huși.

Ghețan dă zapis lui Neculaiu Hatm. Racoviță că-i vinde o vie în Plișă, „pe lângă Necula Cantă“, pe 30 lei bătuți.

Serafim episcop de Huși (isc., pec. episc.), șoltuzul Podolianu, popa Platon și popa Gheorghe, preoții domnești de la episcopie, Beciul, Butuce, Necula Cantă, Vasăle Mănălungă, părgariul Gabor, părgar.

Iscălește și Toader.

8.

[1664 =] 7172, Maiu 6.

„Stefan ai Vlasoe“ dă zapis lui Neculaiu Racoviță Hat. că-i vinde o vie în drec pe 20 de lei bătuți.

Serafim episcop de Huși (isc., pec. Episcopiei), popa Platon și popa Gheorghie, preoți domnești de la Episcopie, Șoltuzul Podoleanul, Butuce.

9.

[1664 =] 7172, Maiu 8.

Solomon Farcaș (isc.) ce a fost Stolnic dă zapis că vinde lui Neculaiu Racoviță Hatman o vie de la Huși, ce o avea și el danie de la unchiul său, de la Pricopie ce au fost hotnog. Serafim episc. de Huși (pec. Episcopiei), Dumitrașcu Roșca vornicul de poartă (isc.), Enachi vorn. de poartă (isc., pec.), Toader Vetreș vor[nic].

10.

[1665=] 7123, Februar 1, Iași.

Ghedeon arhiepiscopul și Mitropolitul Sucevei (isc. pec.), Neculaiu Buhuș (i., p.) Vel Logofăt, Toma Cantacozino Marele Dvornic de Țara-de-Jos (i., p.), Solomon Bărlădeanul Marele Dvornic de Țara-de-Sus (i.), Stamate Sacazlă Vel Postelnic (i.), Toaderășcu Iordache Marele Spatar (i.), Gregorie Marele Paharnic (i.), Duca Marele Vistiernic (i.), Toader Pălade Marele Stolnic (i.), Miron Costin Vel Comis (i.), Ghene Vel Medelnicer (i.), Necula Vel Căminariu (i.), Prodan, Drăgușăscul Vel Șătrar (i.), Frățiță Vel Orășnec (i.), Sculie Agă (i.), Gavril Rătundul al doilea Logofăt (i.), Pătrașco Danovici al treilea Logofăt (i.), Toader Vetriș (i.), Ionașcu Corpaci (i.), Ursul (i.), Chirilă Gărne vornic de gloată (i.) dau carte că vine Hrisoscul Marele Sulger, cu jupâneasa lui Axănie, „care mai dinainte vreme o au ținut-o Prohiri ce au fost vamăș“, și vând o vie de una și jumătate falce din „dric la târgu Huși“ lui Neculaiu Hatman pe 20 lei bătuți, pe care Axana o avea de la soțul ei Prohir.

11.

[1665=] 7173, April 17.

„Pavăl, cumnatul îi Strătulătoae“, dă zapis lui Neculaiu Răcoviță Hatman că-i vinde o vie în dric pe lângă Profir pe 30 de lei. Față Serafim episcop Huși (pec., isc.), preoții domnești Platon (isc.) și Gheorghie (isc.), șoltuzul Stratulat cu doisprezece pângari (pec. târgului), Peter Gaspar (isc.), Peter Podolianul (isc.) proșoltuz, Ionașco (isc.) proșoltuz, Frență Mihaiu, Schiridon vătășel (εs) de viile domnești, Mihaiu (ss) tij vătășel.

12.

[1665=] 7173, April 17, Huși.

„Ghervasăi feciorul îi Tudoroe din trăg din Huși“ dă zapis lui Neculaiu Răcoviță Hatman că-i vinde o vie pe 25 lei, 2 boi și o vacă; îi mai vinde și o altă vie pe 25 lei; amîndouă erau în dric. Serafim episcop de Huși (p. episcopiei), preoții domnești Platon (isc.) și Gheorghie șoltuzul Stratulat cu doisprezece pângari de târg Huși, Peter Gaspar, Peter Podolianul, proșoltuz, Ionașcu, ce au fost șoltuz, Frență Mihaiu, Gherghel Băcle, Gavril Tăptan, Vasălie Mănălungă.

13.

[1665=] 7173, Iulie 12. Iași.

Varvara jupâneasa lui Stratulat Aga da zapis lui Neculaiu Răcoviță Hatman că-i vinde o vie în dric la Huși pe 20 de lei. Față: Gligorie Vasile Paharnic (isc., scris și zapisul), Toader Vetriș Vornic de poartă (isc.), Ursul Vornic (isc.), Corpaciu Vornic (isc., Ionașcu Corpaci Vornic, Stărce Vornic, Enachi Vornic (isc., pec.). Iscălește și Franco Vor[nicul].

14.

[1665=] 7173, Iulie 26. Huși.

Nastasăe Irimiasă cu fiii săi vinde o vie „în dric, pre lângă Ghervasăi“, lui Neculaiu Racoviță Hatman pe 20 de lei bătuți. Marturi: Serafim episcop de Huși (pec. episcopiei), șoltuzul Frențu Mihaiu cu doisprezece pîrgari („peč. trăgului Huși“), Peter Gașpar, Peter Podoleanu proșoltuz, Ionașco tij șoltuz (proșoltuz), Gherghel Gherbedi, Mihaiu vătășel de viile domnești, Schiridon tij vătășel.

15.

[1666=] 7174, Maiu 18.

„Pavăl (isc.), ginerile popei din Vasluiu“, și femeia lui Ruxanda „și coconii noștri“ dau zapis lui Neculaiu Răcoviță Hatman că-i vînd o vie cu crama în dric la Huși (ce o cumpăraseră și ei de la Gherghie a Tudoroe din Huși) pe 35 lei bătuți. Gherghie Logofăt al doilea (isc.) Contăș logofăt al treilea (isc.), Toderășcu Postelnic (isc.), Chirilă Jicnicieriu (isc.: biv Jicn.).

16.

[1768=] 7176, Februar 28. Huși.

Mihaiu Eșanul cu femeia lui Cătălina, sora lui Frențu Mihaiu, dau zapis Hatmanului Neculaiu Răcoviță că-i vînd o falce și jumătate vie în dric, ce o aveau de la părinți, pe 20 de lei bătuți. Marturi: Ioan episcop de Huși (pec. episcopiei, isc.) și preoții domnești: Platon și Gheorghie, șoltuzul Stratulat cu doisprezece pîrgari („peč. tărg. Huși“), Ioan Zamă (isc., pec.), Gheorghie (isc., pec.) Glăvan, Frențul Mihai, Peter Gașpar, Frențul Ilieș, Giurge Cerchiez (isc., pec.).

17.

[1668=] 7176, Februar 28.

Dumitru Butuce și femeia lui Magda vând (cu zapis) o jumătate de falce de vie la Ochiu Hatmanului Neculae Răcoviță pe 15 lei bătuți. Marturi: Ioan episcop de Huși (pec. episcopiei, isc.) și preoții domnești Gheorghe și Platon, șoltuzul Stratulat cu doisprezece pângari („peč. târgului Huși“), Ioan Zama (pec. isc.), Gheorghie (pec., isc.) Glăvan, Frențu Mihaiu, Peter Gașpar, Ilieș, Giurge (pec., isc.) Cerchiez.

18.

[1668=] 7176, Febr. 28, Huși.

Giurge fiul Neculii cu femeia lui Marghita, fata Martonocicăi, vând cu zapis Hatm. Neculae Racoviță $1\frac{3}{4}$ falce vie în dric, ce o aveau de la părinți pe 25 de lei bătuți. Marturi: Ioan episcop de Huși (pec. Episcopiei, isc.), preoții Platon și Gheorghie, șoltuzul Strătulat cu 12 pângari („peč. târg. Huși“), Ioan Zama (isc., pec.), Gheorghie (isc., pec.), Glăvan, Frențul Mihaiu, Peter Gașpar, Frențu ilieș, Giurge Cerchiez (isc., pec.).

19.

[1668=] 7176, Iulie 23, Huși.

Frențul Ilieș schimbă cu Neculai Racoviță Hatmanul o vie în dric, iar Hatmanul îi dă altă vie în Pleașa Broștenilor și o iapă. Ioan episcop de Huși (pec. Episcopiei, isc.) preoții domnești: Platon (isc., pec.) și Gheorghii (isc., pec.), Gherghel șoltuzul („peč. târg. Huși“), Stratulat ce au fost șoltuz, Peter Gașpar, Peter Podolianu, Ionașco Sorăcel, Dumitru Grecul, Mihaiu Croitoriu, Iacob Răzvan.

20.

[1668=] 7176, Iulie 23, Huși.

Mărtin fiul lui Iștoc dă zapis lui Neculaiu Racovița Hatm. ca vinde o vie pe 16 lei bătuți. Marturi: Ioan episcop de Huși (pec. episcopiei, isc.), preoții domnești Platon (isc., pec.) și Gheorghie (isc., pec.), șoltuzul Gherghel („peč. târg. Huși“), Stratulat ce au fost șoltuz, Frențul Mihai, Ștefan Chirecaș, Petre Gașpar, Peter Podolianul, Butuce (Dumitru Butuce).

21.

[1668=] 7176, Iulie 23.

Frențul Mihaiu cu femeia sa Marghita dau zăpis Hatmanului Neculaiu Racoviță că-i vînd două fălci de vie în dric pe 100 de lei bătuți și două vaci cu doi viței. Marturi: Ioan episcop de Huși (pec. episcopiei, isc.), preoții domnești Platon și Gheorghe (Gh. Asău), șoltuzul Gherghel („peç. târg. Huși“), Ștratulat ce au fost șoltuz, Peter Gașpar, Peter Podolenu, Ionașcu Șorăcel, Dumitru Grecul, Mihaiu Croitoriul, Iacov Răzvan.

22.

[1671=] 7179, Martie 25, Iași.

Duca Vv. Moldovei dă carte lui Necula[i] Racoviță Hatm. că-l miluiește cu $1\frac{1}{4}$ falce de vie în dric la târgul Huși, „ce esti driaptă din ocinile domnești“.

Duca Vv.

(Pecete.)

23.

[1671=] 7179, Maiu 15.

Magda Benitiiasa din târgul Huși cu fiii săi Andor și Magda dau zăpis Hatmanului Neculai Racoviță că-i vînd o vie în dric, pe 15 lei bătuți.

Ion episcop de Huși (pec. Episcopiei, isc.)

24.

[1671=] 7179, Iulie 4, Iași.

Gheorghie și Necula, fiii lui Apostol Cehan, dau zăpis Hatm. Neculai Racoviță că-i vînd $2\frac{1}{2}$ fălci vie în dric, la târgul Huși, pe 60 de lei bătuți, „când s'au săvârșit părintele nostru de l-am grijăt“. Hatmanul era din „seminția“ lor. Marturi: Gavril Costache Spătarul cel Mare (isc.), Apostolachi (isc.) Pah. cel Mare, Ion Răcoviță Comisul (isc.) cel Mare, Ursul Vor. (isc., pec.), Irimie Pătrășcanul (isc.), Durașcu vornici de poartă, Strătulat uricariul (isc.), Pascal Corlat uricariul scrie. Isc. și Ifrim Vel Căp., Todirașcu vor.

25.

1799, Octombre 24.

Ștefan Roset Clucer vinde cu zăpis fratelui său Iordache noua pogoaane de vie, cu câte 50 de lei pogonul.

26.

F. d. [pe la 7180].

Izvod de viile precum s'au măsurat : 33 $\frac{1}{2}$ fălci și 22 prăj.

27

F. d.

Sorița, Marina, Varvara și Nastasia, fetele lui Bălabu, dau scrisoare „d-sale fratelui nostru Logofăt Racoviță“ că-i dau părțile lor din viile „ce ni s'au venit noă de la unchiul nostru Ionașcu Ceahan“. Față : Toderășcu pâr. de Soroca, popa Mateiu de Huși, popa Damaschin din Horjăști, Borde de Păhnești, Doltea de Pogănești, Ionașcu de acole, Dumitru Purcel. Tot în același zapis donează și Pătrașcu, fiul Maricăi, părțile sale de vii, ca și „verile mele“.

28

Fără data anului, Martie 9, Huși.

Ghervasie și cu femeia sa vinde Hătmanului 1 falce de vie și un fârtaiu pe 20 lei. Față : Serafim episcop de Huși (isc., pec.), preoții domnești de la episcopie : popa Gheorghie (isc.) și popa Platon (isc., pec.), șoltuzul Stratulat, vornicul Dănăilă (isc.), Schiridon (+) vătășel de viile domnești, Gheonea (+) vierul Hatmanului, Ion Mână Lungă (+), Botna Gheorghe (+) fratele lui Ghervasie, Giurgiu (+), Balcău (+).

DOCUMENTE BASARABENE

ADUNATE ȘI TRANSCRISE

DE

VISARION episcopul Hotinului.

DOCUMENTE BASARABENE

Adunate și transcrise de VISARION, episcopul Hotinului

1.

Suret de pe cartea gospod de la Costandin Moghilă Vv. din let 7118 (1610), Maiu 15.

Precum au venit înaintea noastră și înaintea boerilor noștri a Moldaviei Ileana Mihăileasă fata Stoicâi din Stoicani, de nime silită nici asuprită, ci de a ei bună voie, și au dat toată parte ei de ocină ce au avut din satul din Stoicani cu loc de iaz și de moară în pârăul acelu sat Stoicanii, aceia a dat-o sfintei mănăstiri Vato-ped¹ din târgul Iașii, pentru sufletul părinților ei și pentru sufletul ei, ca să fie dreaptă ocină sfintei mănăstiri cu tot venitul. Pentru aceia Domnie Mea, văzând de a ei bună voie danie, toată partea ei ce să va alege dintru acelaș sat Stoicani, de la noi încă am dat și am întărit sfintei mănăstiri, ca să fie dreaptă ocină și danie nerușuită niciodată în veci, și altul să nu să amestice peste această carte a noastră.

S'au tălmăcit de Gheorghe Evloghi dascăl.

1778, Ghen. 25.

(V. și n-1 16.)

2.

Suret de pe o carte sârbescă de la Stefan Vvod. din let 7120 (1612), Fev. 18.

Dat-am și am întărit a noastră rugătoare sfintei manastiri ce să chiamă a lui Golie Logof., ce easte mitoh sfintei mănăstiri Vatoped de la muntele Aftonului, toată parte câtă să va alege, parte Ilincăi Mihăileșii, fata Stoicâi, și cu iaz și cu moară pe apa pârăului satu-

---

¹ Prin mănăstirea Golia închinată Vatopedului.

lui. Care aceia parte iaste danie sfintei mănăstiri. Pentru aceia ca să fie sfintei mănăstiri și de la noi ocină și întăritură cu tot venitul, și altul să nu să amestice.

S'au tâlmăcit de Gheorghie Evloghi dascal ; 1778, Ghen. 20.

3.

Dabija Vel Dvornic vișnea zemli scriem și dam știre cum au venit de față înaintea noastră Vasile Turcul cu Tiron vătămanul din Clișcăuți și cu Mihail și cu Vasile așijdere de acolo din sat pentru o moarte de om ce li să tâmplat cu greșeală la o beție lui Tiron și lui Mihail și lui Vasăle, în Lunia Paștilor, de au ucis pre alt om din casa Turcului anume Ivan, și după cea, târzie vreme, i s'au tâmplat moarte. Deci vătămanul și cu acești oameni ce mai sus scriem au căzut cu rugăminte la Vasile Turcu să-i iarte de acea moarte, căci au fost și lor greșală. Deci Vasile Turcu de bună voia lui i-au iertat pentru acea sminteală și, precum s'au putut împaca cu dînsul, datu-i-au și banii întru mânuli Turcului dinaintea noastră, ca să fie niști oameni iertați de dînsu și de femeia omului celui mort, sora lui Sobă ; și după ceia așijdere și cu noi s'au împăcat de acea gloabă. Și i-am făcut această carte a noastră cum să fie niște oameni în pace de acum înainte, să nu mai aibă a pârî Vasile Turcu pentru această moarte, nici femeia lui, în veac, nici odinioară în veac, nici de acum de nime să nu mai aibă val pentru acesta lucru. Și pentru credință iscălit-am și ne-am pus pecetea noastră.

U Ias, let 7169 (1661), Mai 6.

Dabija Vel Vornic.

Patrașco Vel Logofat.

4.

Suret de pe un suret scos de pe hotarnica de Zagorna din let 7172 (1664), Mart 17.

Milostive și luminate Doamne, sa fii Măria Ta sanătos. Facem știre Mării Tale că ne vine o luminată carte Mării Tali ca să ne poruncești Măria Ta ca să mergim la o moșie Zagorna, ce iaste în fundul Dobrușii, la Țânt. Sorocii, a dumisali Vasile Mârzac Vel Șătr. și a fraților lui, care moșie este de baștină și de cumpărătura de la răzăși cu zăpis. Care această moșie Zagorna în lung și spre Răsărit se hotărăște cu Cotiugeniei, iar de spre Apus moșiile ce

vin di spre Răut razima cu capetele în capetele Zagornii, i Găuzenii, i Căueștii, i Bodeștii, și Harbuscani, iar în capul moșii din gios să hotărăște cu Răceștii, iar din sus cu fundul zărilor dealurilor, precum sa'ntorc dealurile împreună, hotarul Harbuscanilor cu Cotiujenii. Care fiind această moșie rătăcită di întâmplarea vremilor și de prăzi, și fiind împresurată de dumnealui Gavrilaş Măteeș Vel Logofăt cu niște scrisori de la bătrânul Barnoschi Vel Post., zicând cum că are cumpărătură, care s'a dovedit cu martor i cu oameni bătrâni împrejurași cum că cu năpaste au vrut să intre dumnealui în moșie, după cum arată și cartea de rămas cum răzășii moșiilor di spre Apus s'au dovedit, văzând carte de blăstam, ci noi, după luminata poruncă Mării Tali, am strâns oameni bătrâni împrejurași, anumi dumnealui Bogdan izbaș din Căuești, și Ionașco ot tam, și Ieremia hotnogul din Rogojăni, și Simeon Zacionca din Bodești, și Luchian și Lupul și Carp de acolo, și Falcă din Harbuscani, și Mihail de acolo, și Grigori din Cotiujăni, și Maftei vornic de acolo, și Pavel din Dobrușa, și Manea din Răcești, și Toader de acolo, și Andreicu și Costandin din Chipeșca, și alți megieși din Țănut, și, mergând cu toții de au căutat starea locului, și mărturie a oameni bătrâni răzăși, arătând drese și ispisoaice, și mergând Manea din Răcești și Ionașco din Căuești și Grigore din Cotiujăni, răzăși bătrâni, de ne-au dus la capul moșiei Zahorna din gios di spre Răcești și di spre Găozeni, la un hotar vechi, ce disparte Zahorna de Răcești, și din acel hotar am pornit în sus prin crăpături alături cu Găuzenii, prin prăvalul apei, peste Dumbrăvița, din sus de spre Căuești s'au pus hotar, și taie prin capul Căueștilor în sus la un puț de piatră, și prin fundul hârtopului în costișă s'au găsit hotar vechi ce despică Căueștii prin mijloc în doaă, și tot costișa prin lacul cu păiușul, și piste hârtop în dreptul lacului di spre Bodești s'au găsit hotar vechi, ce disparte Căueștii de Bodești și taie tot în sus prin zările dealurilor prin capul Bodeștilor în zăpodine, s'au pus bolohan de piatră în dreptul altui puț cătră Bodești, ce este în țarină. Și tot Zănoaga în sus, pe zarea dealurilor, prin Dumbrăviță, peste hârtopul Văii Scroafii, în piscul de sus, unde să împreună în colț cu moșia Hărbuscăni, în fundul moșii di spre Răhorneii, s'au găsit stâlp hotar vechi, și fund moșii di spre Apus ce vin[e]. Și de acolo se întoarce spre Răsărit prin fundul Dobrușii, prin culmea dealului, în poiana peste Saiah s'au pus hotar, și taie drept prin dumbravă la lacul cu răgozul. Și de acolo să întoarce în gios prin

dumbravă pe zările dealurilor alături cu Cotiuănii în săpături, s'au găsit hotar, și taie drept prin lacul cu lozii, și apucă prin dumbravă prin fundul vâlcii în capul poenii din gios, în cornul pădurii, unde se apropie drumul s'au pus hotar în colțul moșii di gios. Și să întoarce spre Apus la vale drept pe din gios de o fântână, și peste pârâul Dobrușii s'a pus hotar. Și la deal alătura cu Răceștii pe râdiul Stăncii, în zarea dealului s'au pus hotar, și apucă la vale pe din gios de râmnice, și vâlcica la deal pe din sus de fântâna Pohoarnii, în zarea dealului, s'au pus hotar di spre Răcești. Și merge păra în hotar di spre Găuzeni, și acolo să încheie toate hotarele Zahornii di spre alte moșii. Și s'au îndreptat această moșie după cum să arată mai sus, și prin hotarele ce s'au pus, și prin mărturie răzășilor. Și, precum s'au învoit și s'au priimit, am făcut și de la noi această mărturie, împreună și cu alți răzăși și împrejurași, la mâna dumisali Vasile Mârzac, Șătrar, și a fraților și a răzășilor lui, să fie de credință, puindu-ne iscăliturile și pecețile.

Stefan Vel Armaș, Tănase Vel —, Mane și Andrei, Toader, Lupașcu, Ionașcu, Sămion, Zătorcea și Bogdan izbașa, și Pavel din Dobrușa și Maftei.

5.

Precum au venit înaintea noastră Prodan, aducând martur pe Tănase Braghidin, om bătrân, în vrâsta bătrânețelor, care au mărturisit precum moșul și strămoșul lor, Prodan, au fost tot trăitor în Stoicani și, tâmplându-să de l-au fost robit Tătarii pe moșul lor Prodan din Stoicani, și au fost rob treizăci de ani, și, eșind din robie, au venit iar în Stoicani, și s'au apucat de au ieșit un iaz mare pe valea Stoicanilor, din gios de alti iazuri a altor răzăși, care au fost ieșite, și di... acest Tănase Braghidin că, când au ieșit iazul acela moșu lui Prodan, care să cunoaște ezătură și până astăzi, nime din răzăși nu s'au aflat că să pui pricină împotriva lui Braghidin să nu iezească acel iaz, și, acum, să află unii di să răspundă că și ei sânt moșnași și pe... îl lipsăsc dintr'acel loc, zicând că n'are treaba în această moșie, nici esti el moșnaș... Deci noi, precum am auzit, mărturisim pe acest Tănase Brăghidin cu sufletul dinaintea noastră, fiind om bătrân pi... am făcut aceasta mărturia noastră... lui Prodan, ca să fie de credință.

✠ ГОРОКЕ, ЛЕТ 7200.

6.

Io Grigorie Ghica Voevod b[o]j[iiu] m[i]j[o]st[iiu] g[os]p[o]d[ar] zemle moldavscoi. Scriem Domnia Mè la boierii noștri pârcălabi de Soroca. Facem știre că s'au jăluit la Domnia Mè sluga noastră Statie Sava căpitanul, zicând precum are o moșie acolo, la Ținutul Sorociei, anume Stoicanii, și mai sânt și alți răzăși acolo, care, fiind trăitori acolo, zâc precum tot acei răzăși să hrănesc pe acea moșie și iau tot venitul moșiei numai acei răzăși de la oamenii cei străini care să hrănesc pe acel loc, și lui Statie zisă că nu vor să-i dè nimene, din venitul moșiei. Deci, viind cartea Domniei Meli, să trimiteti și să chemați pe acei răzăși față, și să le luați sama foarte cu bună dreptate, și, de va fi așa precum jăluiește, să fie luat și venitul din moșia lor, să aibă a-ș lua el tot venitul într'acest an ce s'ar afla pe acea moșie, pentru căci acei răzăși au luat în anul trecut. Iar de acmù înainte ș'or alege părțile de bătrâni lor și-și vor lua pe câtă parte vor avè. Așijderea iarăși mai jăluit pe niște oameni care zisă că sânt trăitori de câtăva vreme acolo pe acea moșie, și aceia zic că se fac și ei moștenași acolo și să hrănesc de multă vreme pe moșia lui, și nici de-a zeci nu vor să dè; și zisă că el nu știe pe acești oameni să aibă moșie pe acolo. Deci să-i chemați și pe acei oameni, să vie de față, și să li luați sama foarte cu bună dreptate, și, de vor fi având acei oameni niscaiva scrisori precum au și ei moșie sau martori răzăși bătrâni, pe cât li s'ar alege parte vor ținè. Iar, neavând nicio scrisoare, nici alți răzăși marturi să ridice... precum sânt și ei moșten acolo, să lipsască din moșie. Și să pliniți și dijma din pânea ce ar fi avut aceștia pe moșia lui. Și cum ați socoti drept, să așazați acolo. Iar, fiind povețe într'alt chip, și de nu s'ar putè așaza acolo, carii ar avè a răspunde ceva, să le dați zi cu mărturie să vie la Divan. Aceastu scriem.

8 Іас, ЛЕТ 7239 (1731), Sept. 3.

(Pecete mare domnească rotundă cu roș.)

7.

Copie.

Din luminată porunca prè-inălțatului nostru Domn Măria Sa Grigorie Ghica Voevod Alexandru și din porunca dumisali Stolnic Leonard, ispravnic de Țânut Sorocăi, fiind și noi rânduți cu luminata carte Mării Sali, care ni poruncește ca să mergim la moșia

Stoicani, ce să află în Țănutul Sorociei, anume jăluitoarul preotul Maftei, Stefan Sava, Grigoraș, Prodan și Tănase, răzăși de moșia Stoicani, am mărș împreună cu mulți oameni megieși și împregiu-rași, am mărș drept la Stoicani la numiții jăluitoari, și ne-au școs un sūret de moșia Stoicani, școs de pe un ispisoc vechiu de la Vasile-Vodă din velet de la Hristos 1643. Am purces din acest sūret, din hotar de spre Pripiceni, pornind în sus din movilă ce din sus este hotar vechiu, și de acolo purcede culmea dealului pără la altă movilă, și iar este hotar supt movilă de gios, și de la acē movilă mergi tot culmea dealului pără la un hotar ce s'au găsit aruncat în locul lui, gios, unde în câțiva pași de costișă de deal drept ce să numește acum Dubna. Și de acolo am purces peste vale, și ne-am suit în deal în Dubna Veche, și acolo este movilă, și în movilă este fundul hotar vechiu, și de acolo tot la vale până la iaz, și acel iaz este pe locul Stoicanilor. Și de acolo am purces la deal pără la trei movile ce sânt de-asupra Solonețului, ce să hotărăște cu Cirepcăul, și am găsit de movilă hotar vechiu școs, și de-acolo am purces la vale la Soloneț, și s'au găsit hotar vechiu peste Soloneț de costișă. Și de-acolo la vale mergi pisti doaa vâlcele. Și de-acolo să pogoară la vali, la drumul Sorociei, într'un iaz, la capul Stâncuței. Și de-acolo să sui la deal la un hotar care să hotărăște cu moșia Golii. Și de-acolo am mers la izvoară ce sânt pe vale, ce să chiamă Cireșnovățul. Și de-acolo am purces la deal de-asupra Racovățului, și acolo esti hotar vechiu, fundul. Și di la acel hotar esti lespedi de-asupra Racovățului, di sămn veșnic, cu îngrădituri de pământ. Și de-acolo purcedi dealu în sus în drumul Sorociei până în Fântănele. Și de-acolo purcede tot muchia în sus pără la obărșire văii Stoicanilor, și în fundul văii este hotar vechi. Și aceasta este tot hotarul moșii Stoicanilor, după cum arată acē scrisoare mai sus arătată.

L. 7275, Avg. 1.

Vasile... nu să înțelege porecla (*sic*).

Ursachi... nu să înțelege porecla.

Pavăl biv căpt.

Eu Maftei star., martor.

Eu Ioniță Lazăr, martor.

Eu Cârste sânt popii, martor.

Eu Toader sânt popa, martor.

Eu Grigoraș sânt Mihalache, martor.

Eu Ilieș sîn vornic Ioan, martor.

Eu Maxâm vornic ot Stoicani, martor.

Eu... martor.

Eu, Panfil, martor.

Din luminata porunca Mării Sali lui Vodă am rânduit pe acești hotarnici de mai sus arătați și, după cum adeverează această hotarnică, după cum au hotărît și ei, am hotărît și eu.

Enache Leonard Stolnic.

1767, Avgust 13.

De la isprăvnicie Sorocăi.

Întocma fiind această copie cu cea adevărată hotarnică, ce s'au posleduit din cuvânt în cuvânt, s'au încredințat și de cătră isprăvnicie.

1811, Apr. 30.

(iscălitură.)

(iscălitură.)

8.

Adică eu Mihalachi Liahu din satul Prodănești dat-am mărturie mē la mâna lui Grigoraș Prodan din satul Cerlina, precum să să știe că sânt 50 și mai bine de ani de când au fost pricină între răzăși pentru moșie Stoicani, și, scoțând unii din răzăși carte de blăstăm la împărțitul dijmei, și cine a săruta carte de blăstăm, să fie bun moștean în moșie Stoicani, iar, nesărutând carte de blăstăm, să fi lipsit din moșie, și, fiindcă eu sânt om bătrân și răzăș într'acē moșie Stoicani, ș'atuncea când s'au făcut acē carte de blăstăm la împărțitul dijmei, am fost și eu de față, dinpreună cu tatăl miēu, și am văzut cu ochii mei cini au mersu de au sărutat carte de blăstăm: întâiu Gligoraș, apoi Mihăiasă, apoi Niculiță nipot Savii, apoi Toader Mihalache, și au mai mersu și alți răzăși, și pe urmă au mersu și Prodan de au sărutat carte de blăstăm, și au luat și el dijmă dinpreună cu noi și cu alți răzăși din moșie Stoicani, și eu, după cum am văzut cu ochii mei, fiind de față, așa mărturisăsc cu sufletu miēu înainte lui Dumnăzău și înainte giudecății. Iar, de nu sa țane mărturie mē în samă, eu oi merge și înainte giudecății de oi mărturisi. Și la această mărturie a mē s'au tâmplat și alți oameni cari mai gios s'au iscălit. Și eu, pentru mai adevărata credință, neștiind carte, mi-am pus numele și degețul.

1774, Sept. 22.

Eu, Mihalachi Liahu, martur.

Eu Neculai Leucă din satul Chipeșca m'am tâmplat față, ci sânt răzăș de Stoicani.

Eu Grigoraș sânt Neculai Leucă m'am tâmplat la mărturie a-cesta.

Și eu Dumitrașcu Meleghi am scrisu cu zisa lui Mihalachi Liahu.

9.

Noi Grigorie Alexandru Ghica Voevoda bojiu milostiu gospodar zemli moldavscoi credincios boerului nostru dum. Leonard biv Vel Căminariu, ispravnic de Ținutul Sorocii. Îți facem știre dum. că Domniei Mele au jăluit acest preot Matei ı Ștefan Sava i Grigoraș Prodan..., răzăși de moșie Stoicani ot Soroca, zicând numiții jăluitori că acè moșie Stoicani este dreaptă a lor hotărîtă din giur împregiur, și acum unii din răzăși ce au moșie acolo le-au împresurat moșia din giur împregiur, le-au strămutat hotarăle lor cele vechi, și, acum, cerând dreptate, iată că scriem dum. să rânduți niște mazâli de-acolo sau căpitani, pe cine'i socoti dum. și pe cine o cere jăluitorul, și să margă acolo la acè moșie și să strângă pe toți răzășii și megieșii locului de-acolo, și întâi să facă cercetare la stare locului, și, de să va dovedi că au trecut peste hotarăle vechi și au strămtat moșia jăluitorilor, să îndreptați, neîngăduind a trece cât de puțin hotarăle vechi a moșiei numiților jăluitori, și să le dați mărturie după cum... la mână, ca să-și stăpâniască moșie pe hotarăle vechi. Și, de a fi trebuință pe undeva a să pune pietre hotară, să puneți să să îndrepteze pricina. De nu s'au odihnit vre-o parte acolo cu hotărîtura ce să face, să li se dè zi de soroc cu mărturie să vie la Divan. Aceasta scriem.

Let. 1775, lun. 5.

(Pecete domnească octogonală,
verticală, cu tuș roș, anul 1704.)

Proč. Vel Logof.

10.

Noi Grigorie Alecsandru Ghica Vvod boj[iiu] mil[o]st[iiu] g[os]podar zemli moldavscoi. Credincioși boieri Domniei Mele dum. Dumitrache Maimaroglu biv Vel Armaș i Iordachi Milo biv Vel Post., ispravnici de Țân. Sorocii, vă facem știre că Domniei Mele a jăluit Grigoraș Prodan căpt. din Cerlina ot Soroca, arătând că ari o

moșie de Țân. Sorocii, anume Stoicani, și cu străbătate i se împresoară de cătră moșanii împregiurași lor și de cătră moșia ce are danie acolo a mănăstirei Goliei într'acel hotar. Pentru care scriem dums. „să vă ascultați unul din dum. și împreună cu 2 mazăli oameni de ispravă să mergeți la numita moșie și, strângând pi toți răzășii și împregiurașii, să cercetați toate scrisorile, și așa, pe arătarea scrisorilor și mărturia a oameni bătrâni, să alegeți și să hotărâți moșăia jăluitoriului osăbit de cătră alți răzăși și împregiurași, stâlpindu-o și cu pietri hotară; să dați și mărturie hotar-nică în semne iscălită dum. și de toți răzășii și împregiurașii căți se vor tâmpla la hotărătura. Iar, când vre-o parte nu s'ar odihni cu alegire și hotărîre ce veți face acolo, să le dați zi de soroc și cu mărturia dum., scriindu-ne toată pricina pe largu, să vii la Divanul Domniei Mele. Aceasta scriem.

1775, Iun. 5.

(Sigiliul domnesc oval, vertical, cu tuș roș.)

Procit Vel Log.

11.

Io Grigorie Alecsandru Ghica Voevod b[o]j[iiu] milost[iiu] gospodar z[em]l[i] moldavscoi. Credincioși boerii Domniei Mele dm. Dimitrache Maimaroglu biv Vel Armaș i Iordache Milo biv Vel Post., ispravnicii de Țânut Sorocei. Vă facem știre că Domniei Mele au jăluit Grigoraș Prodan căpt. ot Sorooca, arătând că are o moșie în Țân. Sorocei, anume Stoicani, și oamenii de acolo s'ar fi sculat în toți anii, și ar fi cosând iarba de pe moșie sa, nu îl întreabă, pentru care cerșând dreptu, scriem dmv. să cercetați, și numitul jăluitor să fie volnic a-și stăpâni dreaptă moșia sa, și fără de știrea lui și fără de învoială nimeni să nu-i cosască iarba de pe moșie în tarie, și cu dreptatea sa să-l odihniți, ca să nu mai jăluiască. Iar, de ar avè cineva mai mult a răspunde cu drese și scrisori ce ar fi având, să vie la Divan. Aceasta scriem.

1775, Iun. 6.

(Sigiliul domnesc oval cu tuș roș.)

Procit Vel. Log.

12.

Din luminată poroncă prè-înălțatului Domnului nostru Măria Sa Grigorie Alexandru Dica (*sic*) Voevod am fostu orânduți ca sa

mergem să hotărîm moșie Stoicani ot Țăn. Sorocii. Deci, mergând la numita moșie, am strâns oameni batrâni împregiurași, carii au știut hotarâli aceștii moșii Stoicani, anume vornicul Mihalache Perciun ot Pripiceni și vornicul Vasăli ot Cirișnovăț și vornicul Petre ot Soloneț și Ștefan Chirtoacă ot tam și Ursul ot tam și Postolachi ot tam și Temircan ot tam și vornicul Mitrofan ot Racovăț și Statie căpt. de Căzaci ot tam, fiind de față toți răzașii de Stoicani, Grigoraș Prodan și preutul Maței și cu alți răzași ai lor, au mârșu întâi la piatră ce este cornu moșiei Cirișnovățului și Stoicanilor, ce este lângă drumul al acelui unde vine drumul de la Pripiceni și mergi la Stoicani de-asupra Cășlei. Si de-acole am purces în gios alături cu moșia Pripiceni spre amezăzi de-a lungul moșiei Stoicani și peste o vâlcè într'un piscu s'au găsat hotar vechi a Pripicenilor. Și de-acole pisti vale iazurilor pin coada unui iaz mare unde sântu și niște lozâi, și la deal costișa pen ponoară, și în zarea dealului s'au găsat hotar vechiu a Pripicenilor. Si de-acole tot în gios dealul până în drumul ce vine pe zare dialului lângă drum, în spre Răsărit, s'au găsat hotar vechi a Pripicenilor. Și de-acole drumul în gios pentr'o piatră ce este tăetă într'o moviliță, lângă drum din spre Răsărit, și de acole la vale drumul până în capul dialului, între vale iazurilor și între vale Očniței, în capul dealului, s'au gasât hotar vechiu fundu a Pripicenilor și a Stoicanilor. Și de-acole au rămas Pripiceni; și ne-am întorsu alături cu moșia Ciripcaului pe curmezâșul moșiei Stoicani și piste vale iazurilor spre Răsărit la deal, piste ponoară, și în zare, de-asupra unui șanț de-asupra ponoaralor, s'au găsat hotar scos a Ciripcaului, și l-am pus. Și de-acole dreptu în deal tot spre Răsărit la moșia din mijloc am pus hotar în vârful movilei. Și de-acole dreptu la vale spre Răsărit pe din sus de satul Solonețul, și piste pârăul din spre Răsărit s'au găsit o piatră, hotar vechi, fundu moșiei a Ciripcaului, care au mărturisit Timircan i brat lui i Postolachi Ursu din Soloneți precum stăpânire Stoicanilor până 'ntr'acè piatră au apucat. Și de-acole rămâne Ciripcău și purcede alături cu moșia Ciorniței și de-acolo matca văii Solonețului la vale și în capul piscului din spre Răsărit s'au pus hotar. Și de-acole tot matca văii Solonețului spre Nistru, și piste troian matca văii, și piste drumul Sorocii până într'un piscu ce este lângă Stăncuța, și lângă drumul ce merge la Vorâncău, s'au pus doâ pietre hotar: unul caută vale Solonețului la deal spre Miazăzi, fundul moșiei Stoicani, și unul

caută în sus podișul pe lungul moșiei Stoicanilor, alături cu moșia Vorâncăului. Și de-acole podișul în sus până la o piatră ce s'au găsit hotar vechi a Stoicanilor, pe podiș lângă o vâlcè. Și de-acole piste vîlcè tot podișul în sus și la deal, alături cu izvoarele cele mari, pe din gios. Și, cât pentru izvoară, mărturisăsc Radul Bogdan mazîl precum, înainte răscolire făcându-să iarăși cercetare aceștii moșii, au văzut hotarnica veche a răzășilor de Stoicani, în care arată că cuprinde izvoarele cele mari. Care hotarnică în vremea turburării s'au prăpădit, și după mărturia acestui numit mazâl au ramas izvoarele să fie de Stoicani. Și de la izvoară am mârșu drept în deal, și în zare dealului am pus hotarul într'o beșicuță de movilă, și de-acolo am luat podișul la vale alături cu o vâlcè din spre Meazăzi alături cu moșia Vorâncăului, și piste vale Cirișnovățului în costișa di spre Răsărit s'au găsit hotar vechi, din gios de odae lui Prodan, pus de Donici, a moșiei Racovățului ; și am pus hotar lângă acel vechi, fundul moșiei a Stoicanilor, și de-acolo rămâne moșia Vorâncăului. Și am luat în sus alături de moșia Racovățului piste gura văii Hermeneucăi și la deal în sus până unde vine drumul de la Racovăț, și merge spre Stoicani în zare lângă drum s'au pus hotar. Și de-acole tot în sus costișa pen fundul vâlcèii drept în deal s'au găsit hotar vechi a Racovățului. Și de-acole tot în sus peste pârluce până la noi fântâni, și de-acole să întoarce moșia în gios, troianul, până la drumul ce vine de la Pripiceni și merge la Vasilcău, ce trece piste Troian, s'au găsât hotar vechi a Cirișnovățului de-asupra pe troian. Și de-acole drumul Pripiceniilor alături cu moșia Cirișnovățului, și la vale în capul piscului, lângă jazul cel mare drept peste gura văii Calugăriascăi s'au găsât hotar vechi a Cirișnovățului. Și de-acolo peste vale Cirișnovățului pen coada iazului de la drumul Pripiceniilor în sus spre Apus, până în zarea dealului, piste drumul Alacilui de-asupra Câșlei, unde s'au găsit hotar vechi a Cirișnovățului și a Stoicanilor, de unde am purces întâi. Și cu aceste sămne și hotară am încungiurat moșie Stoicani de giur înpregiur.

1775, Oct. 2.

(Două iscălituri.)

13.

Copie asemine de pe carte di giudecată întocma ; leat 1818, Ghenari 16.

Facem știre ca din luminata porunca prè-înălțatului Domnului

nostru Maria Sa Grigorie Ioan Voevod s'au giudecat de fața înaintea noastră Ionița Chișca, mazâl ot Hirlău, și Ioniță cupeț ot Movilau cu preotul Constantin din Lețcani ot Cârligătura și cu Ștefan Rughi, răzaș din Samoleuca ot Soroca, pentru moșia Samoleuca Mare și Samoleuca Mică, de la Ținutul Sorocii, care pricină cercețându-sa pre amăruntul după toate răspunsurile lor și scrisorile ce li s'au cetit la amândoua părțile, într'acest chip s'au aflat.

Ionița Chișca, nepot căpit[anului] Ștefan, și Ioniță cupeț, ginere căpit[anului] Ștefan, au raspuns că au moșie de baștenă în Samoleuca Mica și în Samoleuca Mare, din bătrâni baștină, arătând și stapânirea cu cărți gospod, de 29 ani, și că au stăpânit moșia și părinții lor și ei pără acū tot cu paci, iară acum preotul Constantin și cu Ștefan Rughi, cu răzășii lor, vor să scoată din moșie cu desila, încă și dijmă din pânea lor ce au avut-o pe moșie de astă toamnă. Deci preutul Constantin și Ștefan Rughi, fiind raspunzători din parte tuturor răzașilor, s'au întreat cu ce dovadă are să-i scoată din moșie pe Ioniță Chișcă și pe Ioniță cupeț, de vreme că moșii și părinții lor au trăit tot avalma și au stăpânit cu toți bătrânii ce au avut. Și la aceasta au răspuns preotul Constantin că el au fost în Țara Muntenească și nu de mult au venit cu scrisorile, și, fiindcă el cu neamul, cu răzășii lor, să trage din bătrânul Prodan Bejan, bătrân lui Ioniță Chișcă și a lui Ioniță cupeț, să află vândută cu zapis la bătrânul lor Prodan, arătând și zapisul din veleat 7175, întru care scrie că... ș'au vândut parte de moșie lui Prodan. Și Ștefan Rughi încă au arătat o mărturisire fără veleat de la un Tomiță Rusanovschi ce arată bătrâna moșie. Dar zapisul, văzându-să hârtia ei veche și slovele nouă și scrisa tot cu o slovă fără de nicio iscălitură încredințată, ci numai pusă numele și degitile, și fiind prepus asupra zapisului să nu fie făcut cu vre-un vicleşug, după mărturisirea aceia a lui Tomiță ce arată bătrânul, s'au mai întreat pe preutul Constantin acest zapis cînd ei și... părinții lor moșile, de era adevărat, și au răspuns preotul că de trei ani le-au gasit la o Safta femeia lui Stamatî Zeorbaci și le-au luat împreună cu alte scrisori, și răspunsul preutului, fiindcă el întâiu au fost cu scrisorile în Țara Muntenească, al doilea că le-au luat de la acè Safta femeia lui Stamatî, una după alta, nu s'au potrivit, și zapisul, văzând că samănă hârtia a fi afumata, și mărturisirea aceia a lui Tomiță ce o arată Ștefan Rughi nefiind nicio încredințare, s'au temut asupra ei a fi adevărat, au

socotit preutul Constantin să meargă la Preosfinția Sa părintele Mitropolitul să primască blăstăm cum că nu știe niciun fel de meșterșug asupra zapisului, și Ștefan Rughi să giure în biserică pentru o mărturisire care o rânduit dum. cu ponturi. Și, ducându-i Vornicii de Poartă la acest giurământ, văzând și mărturia ce au dat Vornicii, în care s'au iscălit și preutul Constantin și Ștefan Rughi, și fiind și de față, au răspuns că n'au putut să primască blăstăm, nici să giure. Și, dovedindu-se zapisul rău încurcat și mărturisirea, s'au luat din mâna lor și s'au dat în mâna lui Ioniță Chișcă și a lui Ioniță cupeț, și, dovedindu-să prin cât s'au arătat mai sus, așa am socotit că esti cu cali și cu dreptati, și am giudecat Ioniță Chișcă și cu Ioniță cupeț ce este din căpt. Ștefan prin scrisorile ce au și cumpărătura, să-și stăpâniască moșia în Samoleuca Mare și în Samoleuca Mică, după cum au stăpânit pe bătrâni după izvodul bătrânilor ce au răspuns că esti a lui Prodan, și dijmă să-și ei fieștecare pe cât va avea moșie să-și ei parte, să nu fii pricină între dînșii. Iară, cât pentru câtă dijmă vor fi luat oricare răzăși din pânia lui Ioniță Chișcă și a lui Ioniță cupeț, deplin să li împlinească. Și un Ion Rughi vornicelu de acolo din Samoleuca după zapisul lui să facă moara, să o dei gata lui Ioniță cupeț, să o stăpâniască doi ani precum s'au apucat înaintea ispravnicului prin zapis, să iei sfârșit toate pricinile.

7284 (1776), Apr. 22.

(Și trei iscalituri ale veliților boieri.)

Și eu am scris această copie de pe cè adevărată, și am iscălit;
Toader Sârbul, mazâl din Rughi.

14.

Noi Grigore Alexandru Ghica Voevod, bojiu mil[o]s[ti]u gos-p[o]d[ar] zemli moldavscii. Dat-am carte Domnii Mele cuvios rugătorului nostru Sfinții Sali Hrisantu, egumen de la monăstire Pobrata, să aibă a stăpâni moșia monăstiri Dobrușa ot Soroca, după scrisori și hotarnică, și pe cine-ș va triimite omul mănăstirii purtător de grijă asupra moșii, volnic să fie a lua venitul moșiei, adecă din fântâna din Caragini, și în gios pe la fântâna Cozmii, din matca unei văi ce să zice acmù Leurda, după hotarnică din let 7237, Sept. 1, de la Logof. Miron Donici, di pi tot hotarul moșii, pe sămnile hotarnice, de pe tot locul numitei moșii să aiba vechilul egumen a lua tot venitul din toate după obicei, și nimene sa nu

stè împotriva cărții Domniei Mele. Pentru care poruncim Domnia Mè dumv., ispravnici de Țânt., de s'ar arăta vre unii împotrivitori a nu-ș da venitul moșii, să-i supui ca să urmeze după cum poruncim mai sus, împlinind și venitul până la cel puțin. Iar, având cineva mai mult a răspunde, să vie ca să stè față, să răspundă la Divan cu egumenul de Probata. Aceasta poruncim.

1776, Iuli 17.

Procit Vel Logofăt.

Această copie s'au scos de cătră mine de pe original, și, fiind întocmai, am încredințat.

Filimon, dechii mănăst. Sf. Mormint.

1814, Iulie 23.

15.

Noi Constantin Dimitrii Muruz Voevoda boj[iiu] mil[o]st[iiu] gos-p[odar] zemli moldavscoi. Credincioși boieri Domniei Mele dum. Costache Caragè biv Vel Comis i dum. Andrei Donici biv Vel Pit., isprav[nici] din Țanut Sorocii, să face știre dumv. că, prin jaloaba ce-au dat Domniei Mele rugătorii noștri părinții călugări de la mănăstirea Golia din Eș, au aratat cum că această sfântă mănăstire la Țân. Sorocii are o moșie anume Stoicani de la Vornicău, și, fiind împresurată de cătră unii din răzășii împregiurași, au cerut dreptate ca, după scrisuri ce are mănăstirea, să li hotărască și să li îndrepteze moșia. Deci scriim dum., de nu-ți putè a merge, să rânduiți din partea dumvs. pe cini veți socoti din mazălii acelu Țân. ca să margă la stare acei moșii, și, strângând la stare locului pe toți răzășii și alții împregiurași, după scrisori încredințate ce vor fi atât la răzășii împregiurași, cum și la vechilul mănăstirei, cercetând cu amăruntul, după cum vor cunoaște a fi drept, să hotărască numita moșie Stoicani și să o îndrepteze (de va fi având împresurare) și, stâlpindu-o cu pietre hotară, după hotărătura ce-or face, să dè la vechilul mănăstirei și mărturie hotarnică, întru care să fie iscăliți și dum., ca, pe urmă, cercetându-să hotarnica de dum. Vel Logofăt, de va fi cu dreptate, să se facă mănăstirei și mărturie domnească pentru stăpânire moșiei. Iar, când vre unii din răzăși nu vor fi odihniți cu hotărătura ce-or faci, să li puneți zi de soroc ca cu scrisori ce vor avè și cu mărturiile dum. să vie la Divan. Aceasta scriem.

1778, Ghen. 24.

(Pecete domnească
mică de tuș roș.)

16.

Suret de pe zapis de danie sârbăsc din let 7118 (1610), Mai 2.

Adecă eu Ileana Mihăileasa, fata Stoicăi din Stoicani, mărturisăsc cu această scrisoare a mē, de nime silită, nici asuprită, ci de a mē bună voie m'am sculat și am dat toată partea mē de ocină din satul Stoicanii cu tot venitul și cu iaz și cu loc de moara cum să va alege parte mē din... fie supt ascultare... noastre mănăstiri unde esti hramul Sfântului și făcătorului de minuni părintelui ierarhului Nicolae, ce esti la Soroca, și să aibă supt ascultare sfintei mănăstiri Vatoped din Iaș. Deci să fie acel loc de ocină de mai sus scris supt ascultare și supunere, cu tot venitul, pentru sufletul părintelui nostru Stoica și a maicii noastre, și pentru sufletul nostru. Deci de acum înainte nimene din feciorii noștri sau din neamul nostru să nu aibă a să ispiti ca să străce a noastră danie. Și să fie închinat acel loc împreună cu mănăstirea noastră. Iar care s'ar scula din feciorii noștri ca să strice sau să ia acel loc de ocină de la sfânta mănăstire, sa n'aibă răspuns drept la st[rașnicul] județ a lui Hr[îstos]... oameni buni Huzei șoltuzul și 12 pângari și Ioan biv vameș și Anton și Macri și alții oameni buni. Și pentru mai mare tărie eu, Onciul, feciorul Mihăilesei, însuși cu a mē mână am scris acest adevărat zapis, ca să să știe.

Scris în Soroca, în anul 7118, Mai 2.

S'au tălmăcit de Gheorghe Evloghi dascăl.

1776, Ghen. 25.

17.

Io Constandin Dimitrie Moruzi milostiu bojjeiu gospodar zemli moldavscoi. Boerii Domniei Mele dum. Ștefan Țintilă biv Vel Capt. i dum. Constandin Buzne biv vtorii armaș, ispravnici de Ținut Sorocii, sănătate. Să faci știre dum. că Domnii Mele au dat jalobă Maria, fâmei săracă, ce au ținut-o Ioniță Munteanu mazilu, din satul Rughii, în care sat sânt călărași, arătând cum că de la o vreme încoace o trag călărașii și pi dânsa ca să le dē om de islujbă și sa le dei agiutor și la poclon, după cum pe largu veți înțalegi din răvaș de jalobă ce au dat la Domnie Mē. Pentru care scriem dum[ne]v[oastră] să cercetați, și, de va fi fost bărbatu ei mazil și a fi purtat dajde, să dați poroncă călărașilor să nu o supere, iar, fiind pricina în alt chip, să o odihniți cu dreptatea ce i s'a cădē, ca să nu mai jăluiască. Aceasta scriem. 1780, Iun. 12.

18.

Noi Alexandru Constantin Vvda bojieiu milost[iiu] g[os]p[o]dar zemli moldavscoi. Cinst. credincioși boerii Domniei Mele dum. Todirașco Balș biv Vel—, isprav[nic] de Țin. Sorocii, i boierul nostru Vasăli Carp biv Vel Șat., i Constandin Buzne biv Vel Armaș i Ștefan Ciogole Vornic de Poartă, vi se face știre că Domniei Mele ne-au arătat al nostru cinst. credincios dumnelui Ianachi Cantacuzino Vel Vist. precum la Țân. Sorocăi ar fi având o parte din moșia Stoicani, danic de la un Vlasie sîn Stahie și cu fiul lui, cum și altă parte, tot în moșie aceasta, cumparătură tot de la neamul acesta, dupa cum pre larg adiveriază zapisăle acestora, di pi care zapise scoțindu-să acum copie asămine și încredințându-să cu iscălitura dum. Vel Logof., vi s'au triimis și, cerșându dum. Vist. Ianachi, ca să i să hotărăscă și să să aleagă părțili dumisali dintre celelanti părți ali răzășilor pe undi să vor adeveri după dreptate din vechi drepte hotarăle lor, iată din porunca Domniei Mele orânduindu-vă vă poroncesc ca, mergând la starea locului aceștii moșii, întâi să faceți știre tuturor celorlalti răzăși care mai au părți în moșia aceasta, cum și acelora care să răzășesc tot cu moșie Stoicani, ca, ori însuși de vor voi ca să vie sau să-și trimată vichili raspunzători pentru toate pricinele, unde, fiind de față și vechilii dumisali Vist. Ianachi cu scrisori ce va fi având, și strângând de față pe toți răzășii și împregiurașii, întâi să faceți cu amărunt cercetare scrisorilor ce vor fi la fiștecare parte, și, după arătarea scrisorilor și marturiilor răzășilor i a împregiurașilor și altor dovezi încredințate ce vor fi având oamenii vrednici de credință în frica lui Dumnezeu, după a lor dreaptă știință, vor arăta sămnele și hotarăle vechi a moșiei Stoicani, pentru câtă parte să va alege în partea dum. Vist. Ianachi, alegându-o în margine moșiei Stoicanilor di spre parte moșiei dum. Vist. Ciornița, și, hotărându-o, sa o și stâlpiți cu pietre hotară, atât danic, cât și cumpărătura a dum. Vist. Ianachi, cât și toate parțile celorlanti răzăși, câți vor fi având părți în moșie aceasta Stoicani. După care alegere și hotărîtură ce veți face, să dați și marturie hotarnică la mâna vechilului dum. Vist. Ianachi, întru cari mărturie să arătați atât suma stânjenilor în lungu și în curmeziș i pietri hotară pi la ce locuri s'au pus, deosebind osabit toate parțile a fieștecarue răzăș, aratând anume și cu ce moșie să hotărăște împregiur, și, iscălindu-vă în marturie hotarnică, apoi să se iscăliască și toți răzășii i împregiurașii ci să vor fi megieșindu

cu aceasta moșie, care vor fi fața la hotarît, ca, aducându-sa mar-turie aceia aice, sa va cerceta și de dum. Vel Log., și, de va fi făcuta pe orânduială și cu dreptate, i să va face dum. Vist. Ianachi și întăritură de la Domnie Mè pe aceli părți drepte a dummelui și, după hôtăritura ce veți faci, de nu să vor odihni vre unii diu răzăși sau împregiurași, să li arătați pentru ca sa vie față la Diva-nul Domniei Mele și aice să va cerceta hotarîtura ce ați făcut. Și, cându să va cunoaște urmare în frica lui Dumnezeu și dupa drep-tate, să va întări și cu întăritura gospod. Iar, cându se va cunoaște că, sau pentru interesul dumvs., dipărtând datoria ce vi sa cade ca să păziți, n'ați urmat după dreptate, să vor orându alți hotar-nici, fiindcă Domnie Mè voim ca sa sa păzască dreptate întocma catră toți și nestrămutată. Aceasta poroncim.

1784, Iunie 2.

(Pecetea domnească rotunda
cu tuș roș, anul 1782.).

Procit Vel Log.

19.

Noi Alecsandru Ioan Mavrocordat Voevod bojiciu milost[iiu] gospodar z[emli] moldavscoi. Credincioși boiarii Domniei Mele dum. Dimitrache Maimaroglu biv Vel Armaș i Grigoraș biv sta-roste, ispravnici de Țânutul Sorocăi, sănătate, i boeriu nostru Costandin Buzne biv Vel Armaș. Se face știre că Domniei Mele ne-au arătat al nostru cinstit și credincios boiar dummelui Ianachi Cantacuzino biv Vel Vist. precum în hotarul moșiei Stoicanii de la Țânutul Sorocăi are câteva părți de moșie cumpărături cu zapise de la unii din răzăși, și care părți, după zapisele ce are, au cerut dum. Vist. să i se aleagă de cătră părțile razășilor de acolo. Deci iată ca vă scriem sa aduceți fața pe răzășii Stoicani, unde, fiind și vechilul dum. Vist., fieșcare parte cu scrisorile lor, să faceți întâiu cu amănunt cercetare, atât scrisorilor ce va arata vechilul dum. Vist., cum și scrisorilor ce vor fi la răzăși. Și, când, după cercetare ce veți face, să va dovedi că cumpărăturile dum. Vist. sânt bune și zapisale încredințate, atuncea, de nu veți putè a merge dum. is[pravnicii], având alte porunci și trebi a Țânutului, veți rându din mazalii a celui Țânut pe cine veți socoti a fi oa-meni vrednici și cu știință la hotarît, ca, împreună cu Armașul Costandin Buzne, să marga la stare moșiei Stoicanii, unde, fiind

fața atât vechilul dum. Vist., cum și toți răzășii i alți împregiurași după zapise încredințate ce vor fi, părțile de cumpărătură ce vor fi drepte a dum. Vist., măsurându-le în stânjeni după rânduială și alegându-le de-o parte de cătră părțile razășilor, să le stâlpască cu pietre hotară, atât di spre părțile răzășilor de Stoicani, ce vor fi nevânduți la dum. Vist., cum și pe la alte locuri ce va fi trebuință. Și să dè dum. Vist. mărturie hotarnică în sămne și stânjeni, iscalită, atât de Arnașul Buzne i de rânduiții acei mazili, cum și de toți răzășii și alți împregiurași ce să vor tâmpla față la hotărît. Care mărturie cercetându-o, de va fi făcută pe rânduială și cu priimire tuturor răzășilor, să o adeveriți și cu a dum. iscălitură. Iar, când la hotărît va naște pricină și ori vre unii din răzăși sau vechilul dum. Vist. nu să va odihni cu hotărîtura ce vor face, atunce cu pietre hotară să nu stâlpască, ci să dați mărturie cu arătare pricinii pre larg la care parte să va cădè, și cu zi de soroc să vie la Divan. Aceasta scriem.

1785, Mai 20.

(Pecete domnească de mărime mijlocie ovală vertical, cu tuș roș.)

Proč. Vel Log.

(Pe V^o :) Carte gosp. cătră ispravnicia de Țiu. Sorocăi pentru moșie Stoicanii.

20.

Înștiințare facem că dnpa luminată carte prè-înălțatului nostru Domn Alexandru Ioan Mavrocordat Voevod, ce au adus Toader vechilul dumisale Păh. Iordache Costache, ci scrie cătră dumnealui Bănul Gheorghe Beldiman i cătră dum. starostele Grigoraș, ispravnici de Țant. Sorocăi, scriindu ca să margă însași dumnealor la moșia Racovățului i Stoicani și să cerceteze pricina între vechilul dumisali Păh. Iordache și între Prodan, zăcându că acest Gligoraș Prodan ar fi împresurându moșia Racovățul, și niptând însăș dumnealor să margă la numitili moșii ne-au rânduit pe noi, care, după poruncă mărgându noi la numitili moșii di mai sus, am marsu la fața locului, unde au arătat vechilul dumisali Păh. Iordache Costache că i să împresoară moșia Racovățul de cătră Grigoraș Prodan. Și, fiindu di față vechilul dumisali Păh. și toți oamenii bătrâni din Racovăț ca să mărturisască pe undi au hotărît dumnealui Păh. moșia Racovățul, anumi Lupul Zabulica i Mitrofan Diribleancă i Ionel i Ursul ciobotar, împreună și alți oameni : Petre Vornicul

Axânte, și, cercetându noi întâi pietrili hotară la capătul moșiei Racovățulu din spre Stoicani, am mărsu cu toți, acei marturi ci i-au arătat vechilul dumisali Păh., cari marturi pi undi s'au stăpânit moșia Racovățu și pe undi au mărsu și hotarnicii cându s'au hotărît moșia Racovățu, și, mergându noi la o piatră hotar vechi ce este lângă un lac, scoțându vechilul dumisali Păh. și hotarnica ci este a moșiei Racovățu, am cercetat și am găsit acel hotar bun, zicându și toți martorii di mai sus că acel hotar esti bun și pân' acolo au și stăpânit. Și din hotarul acesta am mărsu costișa la vale din spri Amezăzi pân' într'un hotar ci s'au pus mai în urmă, cându au hotărît Grigoraș Prodan mazâl moșia sa Stoicani, care hotar s'au cunoscut că este oareșce puțin întrat în moșia Racovățul, și, vrând noi ca să-l îndreptăm, nu s'au priimit nici o parte, nici alta, și l-am lăsat iarăși la locul lui. Ș'am mărsu tot costișa di spre Amezăzi asupra unei vâlcele ce să numește Hăr-măneauca, după arătare hotarnici, și, trecându peste vâlcea Hăr-măneucii can în piscu din gios di vâlcè, iar am găsit hotar vechi, ci esti de-asupra unei stâncuți di piatră, în costișa văii Cerișnovățului, după cum îl arată și hotarnica, și aice, la această piatră hotar, întrebându-i pi toți acei martori di au fost hotar vechi, au răspuns Lupu Zabulică că au fost hotar vechi pi acest piscu, dar i-au părut că ar fi fost îngropat mai la vale aproape de stâncuță, iară Grigoraș Prodan, știindu pricina când s'au pus acel hotar, au început hotarnicii să sape să îngroape hotarul, și, dându piste niște zgură, au lăsat acè groapă și au săpat alătura cu aceia din gios altă groapă, și au pus hotarul. Care văzându noi că pricinește acel Lupul Zabulică, zicând că ar fi fost hotaru mai la vale, [l-am] sălit să giure și, de va giura că au fost hotarul mai la vale, atunce să rămâe precum că l-ar fi scos Grigoraș Prodan și l-ar fi mutat unde să află acù. Și, nevrându acestu lucru Zabulică să giure, știindu și el de acea groapă, au zis că, de vrëmi că este groapă lângă hotar, tot acesta-i hotarul, și s'au dat toți martorii înapoi, văzându că toati sămnile și hotarele sânt adevărate, după cum li adeverește singură hotarnica dumisali Păh. Iordache Costache. Care s'au cunoscut și de noi ca fără dreptati îl supără pe Grigoraș Prodanu, fiindcă Grigoraș Prodan nici la un loc nu trece piste hotarale moșii Racovățu, care nici vechilul dumisali Păh., nici martorii ce au avut n'au zis că trece Grigoraș Prodan peste hotarele

moșiei Racovățul. Și pentru încredințare ne au dat și di la noi această mărturie, în care am și iscălit.

1785, Oct. 14.

Grigoraș Piliposchi... căpt.

Eu Toader, vechil dumnealui Pah. Grigoraș, adiverez.

Dupa ce cu amărunt cercetari ce am făcut acestei hotarnici, și noi altă împresurare nu s'au găsit moșie Racovățului di spre moșia Stoicani, fără numai cu un hotar ci s'au pus de Tănase... la let 1785, Octomvrie 2, care îl arata mai sus, s'au cunoscut că s'au făcut oarecare împresurare în moșia Racovăț, fiind eșit acel hotar din rânduiala ci a rămas hotar, care, cu priimire amânduror părțile fiind, s'au scos acel hotar din locul său și s'au pus mai la vale, în rândul celorlalti hotară, și s'au îndreptat hotarul Racovăț din împresurari ce s'a pricinuit de spre Stoicani, și, ni-mai rămâind altă pricină la mijloc între aceste două moșii Racovăț și Stoicani, am încredințat această mărturie și cu a noastră iscălitură.

L. 1785, Octv. 10.

(Două iscălituri.)

21.

Adica noi, răzăși di moșie Stoicani cari mai gios ne vom pune numile și degitili, adevetim cu această scrisoare noastră la mâna dumi[sali] căpt. Radu Bogdan, vechil dumlui Vister Enachi, precum să sa știi că, cumpărând duml. Vist. multe parți din moșia Stoicani, au adus și boeri hotarnici, pe duml. Costache Buzne Vel Armaș i pe Grigoraș Piliposchi, vechil fiind di spre partea dumv. isprav[nicilor]: măsurându-o au și hotărît, stâlpindu-o cu pietre hotară. Și, după hotărîre numiților boeri de mai sus hotarnici, făcând și mărturie hotarnică pi părțile di moșie Stoicani, ci au cumpărat dum. Vist. Enache căpitanul, și adivirindu-o cu iscăliturile dumi[sali], au dat la mâna dum. căpt. Radu Bogdan, vechil dumi[sali] Vist., și acù, aducându hotarnica aceia la dumr. boeri isprav[nici] ca să o întărească și cu a dum. iscălitură, și dum. întrebându-ne pre noi de sântem mulțamiți după hotărîre ce au făcut numiții de mai sus boerii hotarnici, ca'sa o întărească hotarnica ce s'au făcut și cu a dum. iscălitura, noi nu ne-am priimit, ci ah răspunsu că vom mergi la Eși cu vadè pâna în doo, mult tri săptămâni, să ne aducem alți boeri hotarnici, ca din nou să să măsurî numita moșie Stoicani și sa sa hotarască. Dar, neaducând boeri hotarnici până

la ziua de mai sus arătată, hotarnica ce s'au făcut de duml. Armaș Costache Buzne i di vechilul dumi[عالor] boeri isprav[nici] Grigoraș Piliposchi să fie bini facut[ă] cu toată priimirea noastră, ca să întărească și dumr. boeri isprav[nici] cu a dumin[عالor] iscălituri, și noi alt cuvânt de răspuns mai mult să nu mai avem. Și acest zăpis s'au făcut înainte dumn[عالor] isprav[nici]; cari, pentru mai bună adevărat[ă] credință, ne-am pus numili și degitili.

L. 1786, Ghenar 23.

Eu Grigoraș Prodan maz[jil] răz[ăș].

Eu Samoilă căpt. maz., răz[ăș]. I, neștiind carte, cu zisa lor le-am

Eu Mihalache, răz[ăș]. scris numile eu, și am iscălit.

Eu Agapie..., raz[ăș]. ...biv Vel Căpt.

Și acest zăpis l-am scris eu cu zisa și toată priimirea lor.

(O iscălitură.)

Acest zăpis cu bună voia și priimirea lor l-au dat înaintea noastră mai mulți... și spre adevărire l-am încredințat și cu a noastre iscălituri.

1786, Iuni 23.

...Vel Ban (și altă iscălitură).

22.

Gavriil, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop și Mitropolit Moldovei.

Facem știrea cu această carte a noastră de blăstăm precum ne-au arătat cuvioșii părinți epitropi de la mănăstirea Golia, arătând că la Țăn. Sorocii are mănăstirea o moșie Stoicanii de la Vornicul—, care moșie de la o samă de vreme s'ar fi împresurat de catră unii din răzășii împregiurași. Pentru care numiții părinți, luând carte gospd. de boerii hotarnici ca să-și aleagă și să-și lămurească moșia după scrisori ce sânt spre dovada dreptății și adevărului, au cerut de la noi această carte de blăstăm, întâiu asupra acelora, oricarii prin știință lăcomindu-să, vor fi împresurând numita moșie, de nu să vor părăsi de această împresurare, cum și asupra altora, oricarii vor fi știind sau vor fi auzit din bătrâni pentru hotarul aceștii moșii pe unde au umblat și s'au stăpânit din vechi, de nu vor mărturisi adevărul în frica lui Dumnezeu, ci, părținind vre unii părți cu nedreptate, de vor tăgađui, unii ca aceia să fie blăstămați de Domnul Dumnezeu și de prè-curata a sa Mamă, de slăviții 12 apostoli și de 318 părinți de la soborul Nicheei. În viața lor procop-sală să nu aiba, ostenelile și sudorile lor să fie spre pierzare.

Herul, pietrile sa putrezască și să sa răsâpască, iar trupurile lor să stè întregi și după moarte nedeslegate. Și de cătră Smerenia Noastră să fie blăstămați. Iar, de vor urma dreptății, mărturisind adevărul în frica lui Dumnezeu, să fie iertați și blagosloviți. Amin.

1786, Ghenar 25.

(Iscălitura.)

23.

Prè-înălțati Doamne,

Cu prè-plecată scrisoare înștiințaz pe Măria Ta că, după luminata carte a Mării Tale ci mi-au adus o samă din răzăși de moșie, Stoicani di la acest Țănut, cu care carte, după jaloba ce au fost dat Mării Tali în anul trecut, la let 1785, Maiu 23, fiind rânduiți la dum. Armaș Maimaroglu i dum. starostile Grigoraș, fiind isprav[nici], și nepuind la lucrare cercetare jalobei lor, au fost ramas păra acum. De care acum viind de față și aducând și luminat carte Mării Tali, întru care să poruncești că după jaloba ce au dat Mării Tali în moșia Stoicani ar fi răzăși de baștină, în care moșie întrând cu cumpărături și dum. Vist. Enachi Cant[acuzino] prin Radul Bogdan ce-l are vechil aice, acel Radu Bogdanu ar fi scos părți din bătrânii lor și celor ce n'ar fi fost răzăși cu jălui-torii, și mai poroncește ca să aduc față pe toți acei vânzători și să cerceteze cu amăruntul din scrisori și din dovezi de au avut toți acei vânzători părți în numita moșie ori di n'au avut, și, în ce chip voi afla, să li dau și mărturie, ca să vie la luminatul Divan al Mării Tali. Din porunca Mării Tali aducând pe toți răzășii de față, după cercefare ce am făcut și după cum au mărturisit fișticari prin carte di blăstăm, le-am dat mărturie la mână, și după vreme lucrului, adecă la Zioa Crucii, li s'au pus soroc ca să vie la luminat Divanul Mării Tali, de undi să-și iee cè desăvârșită hotărîre.

1786, Iule 8.

al Marii Tale

prè-plecată

slugă

Gheorghe Balș, Ban.

24.

De la boerii Divan[ului] cnejii Moldovi cătră dum. ispravnicii de Ținut Sorocii, poroncă.

Să fii știre dumilorvoastre că aice la Divan au dat jalobă Gri-

goraş Prodan, căpt. de Cerlina, aratându ca ari i moşii, anume Stoicani la Ținutul Sorocii, carile moşie să hotaraşte cu satul Racovăţul ot Soroca, la care moşie li esti lor di baştina di la moşii şi părinţii lor, după scrisori domneşti şi hotarnică ce ari, şi di câţiva ani încoaci s'au obicinuit nişte mazâli ce sânt rînduiţi la satul Racovăţu şi cu lăcomie lor trec peste hotarul jaluitorului la satul Stoicani şi câteva pământuri din moşia Stoicani cu asupreală le [stapân]escu; la care cerşindu-şi dreptate de la Divan, iata scriem dumilorvoastre să cercetaţi jaloba lui, aducându de faţa înainte dumv. şi pe acii de mai sus arătaţi, şi, pe scrisori şi hotarnica ce o fi avînd ş'o parte ş'altă, să le luaţi sama cu bună dreptati şi în frica lui Dumnezeu, şi, di viţi cunoaşti dumnavaostră cum ca rău şi fără di cali acolisăsc acii mazâli pe jăluitar, de înecă parti din moşie, atunce numai di cât să împliniţi toata dijma ci a fi luat-o, ca să nu rămăe păgubaş, pi dreptati, dându si marturie dumi-lorvoastri pe alegiri ce veţi faci la mâna cui s'ar cadê, ca, niodilh-nindu-să vre-o parti cu zi de soroc şi cu marturia dumv., sa vii la Divan. Cum şi pentru o vii ce arată jaluitul că ari... Stoicani, iarăş pe scrisori ce ar fi avîndu sa cercetaţi şi să odihniţi.

(fară dată.)

Balş Logof.

25.

Adică eu Grigoraş Prodan, dinpreuna cu răzaşii miei, anume: Agapie, Măra, Toader sîn Samoilă, Alexandru sîn Paie, Dumitru Mara, dat-am adivărată scrisoare noastră la cinst. mâna dum. Enachi Cantacuzino biv. Vel Vist. precum sa sa ştie ca la hotaritul când s'au ales dums. părţile de cumpărătură ce au avut dum. din moşia Stoicani ot Țăn. Sorocai, întru acestaş chip ne'm învoit şi ne'm priimit di s'au ales părţile de cătră noi cu vichilul dums., ca la masura di mijoc drept.: așa ne-am învoit cu vechilul ca sâ ni dè 3 funii de curmezâş din partea dums. afară de cinci funii ce ni s'au ales părţile noastre, fiindcă esti moşia colţurată, ca să sa poată îndrepta moşia drept. Şi noi pentru aceste trei funii ce ne-au dat din parte dums., vind noi, i-am dat trei funii la capatul moşiei, din sus, la drumul Vasîlcăului. Din 7 funii, 9 stînjieni ce ni s'au venit în parte noastră, am dat dums. trei funii, 9 stînjieni, şi am rămas noi cu trei funii di s'au îndreptat pietrile, după cum aratam mai sus. Şi așa ne-am învoit şi ne-am priimit noi cu ve-

chilul dums., pentru ca să nu mai dee vre-o pricină vre-odinioară, pentru această pricina. Din învoiala ce am avut am dat și noi această scrisoare ca, oricând ne-am scula vre unii din noi ca să-i facem vre-o supărare dums., să nu i să fie în samă, ori la ce giudecată vom mergi, fiindcă au fost cu voe și priimirea noastră. Și la această învoială au fost înaintea hotarnicilor când ș'au ales dum. parte, care mai gios s'au și iscălit.

1789, Noemv. 25.

Eu Grigoraș Prodan am pus degitul, neștiind carte.

Eu Agapie Mâra am pus degetul.

Eu Iordache sân Samoil am pus degetul.

Eu Alecsandru sân Pae am pus degetul.

Eu Dumitru Mâra am pus degetul.

Și această învoială s'au făcut înaintea noastră, și am iscălit-o și noi.

(Iscălitură :) Andronache Gane.

26.

(Pe o hartă a moșiei schitului Șerbești din judetul Soroca, fost metoh al Dobrușii.)

Această hartă iaste făcută de mine întocmai și adevărată după stare moșiilor ce să arată într'însa, și spre încredințare ei am iscălit-o.

1790, Iuli 25 zile.

Constantin Perju, Vornic de Poartă.

27.

Prea-înălțate Doamne,

Jeluiesc milei Măriei Tale că eu de baștină di pi părinții mei sânt drept răzeș în moșia Răceștii și Ordășei de la Țint. Sorocii, și am a trage părți din numitele moșii di pi un Pintilie sân Andrișca, fiind eu lui Pintilie drept ginere de nepoată, și, rezlețindu-mă eu din Moldova, de mic, cu părinții mei, în Leșasca, unde acolo părinții mei de-a purure îmi spun că are părți de moșie în Răcești și Ordășei, și-mi zică că, de voi veni vre-odată la Moldova, să aibu a merge cu stăpânire la baștina mē în numitele moșii. Și, murind părinții mei în Leșasca, eu am tras iar la urma mē aice la Moldova, și, după ce am venit aice, mi-au știut neamul

meu cei mai mulți din străini și oameni bătrâni, arătându-mi că am stăpânire la numitele moșii, cum pe largu arată mărturie ce am de la o samă de oameni, afară de alții, cei mai mulți, care știu baștina mē părințească și strămoșească ce am în numitele moșii, care zic că, ori la ce giudecată vor fi chemați, vor mărturisi. Acum părțile mele din moșii le gasesc stăpânindu-se de un Ion și Mihai Guță și de un Mihai Sârbu, și stăpânesc cu nume că sânt neam din soacra-mē Pintiliasă; la care am dovada oameni martori că ei nu sânt neam, ci sânt niște acolișitori, și au intrat cu stăpânire în moșii c'on zapis vechiu a numitelor moșii ce l-au luat Guțeștii cu viclesug, la care am iarăși oameni martori, bătrâni, carii știu de pricina zapisului. Și, fiindcă Mihai Sârbu este de față, care stăpânește, că este strein, și eu, neamul cel mai de-aproape, sînt privitori, cu lacrimi mă rog Înălțimei Tale să te milostivești asupra mē, să nu rămân înstrăinat de baștina părintească și strămoșască, și prin giudecata Divanului să-mi aflu dreptate, și mare pomană a fi Măriei Tale.

Robul Mări Tale.

Simion, ginere de nepoată lui Pintilii sin Andreica, răzeș de moșie Răcești și Ordășei.

Dum. Vel Vor. za aprozi să-i scoți înaintea dum. veliților boieri.

A. Donici.

'794, Iun. 20.

28.

Copie.

Adecă eu Maria Muntenița, fata căpitanului Ștefan Căldăruș, răzăș din mșoia Sămoleuca Mare și Samoleuca Mică, adiverez cu această scrisoare a mē la mîna nepoatei mele di frate, anume Maria, fata lui Gheorghe Căldăruș, ci o ține Nistor Munteanu din satul Sudarca, precum să să știe că di bună voia mē am primit-o părtaşă la moșie, căzându-i-să, ca una ce mi-i dreaptă nepoată di frate al meu, să se împărtaşască drept cu copiii mei câte cât i-a cădē analogul, ca niști frați, fără a avē vre-o supărare sau oprire di stăpâniri din spre răzășii mei în veci, nesfârșită, mergând după cum vor. Cari la facerea scrisorii aceștie s'au iscălit și răzășii mei, cari s'au întâmplat. Și pentru credință am pus numile și degitul, ca să se creadă.

Anu 1797, Oct. 13.

(Iscăliți :)

Eu, Maria Muntenița, fata căpitanului Ștefan Căldăruș, adeverez. Andronachi Rughi, drept martur.

Gavril Rudi, razăș.

Si eu am scris cu zisa Mariei Munteniței și supt iscălitură:
Toader Sârbul.

29.

Din porunca dum. Spat. Dumitrachi Ghica, fiind ispravnic la Țin. Sorocii, am fost rânduitu din porunca dum. ca să mîrgu la o moșie a dumnului Stolnicului Costandin Canta din porunca gospod, anumi Stoicani, di la acest Țanut al Sorocii, fiindcă i s'au strâmutat doauă pietri dispărtoare moșiei Ciorniței di cătră Stoicani dum. Stolnicului. Deci după poroncă am mîrs la stare locului la chioțoare moșiei din gios di cătră Răsăritu Stoicanilor, s'au găsât o piatră vechi ruptă din fața pământului, dispărtoare di cătră Ciripcău i di cătră Ciornița i di cătră Stoicani, și, scoțându-să acè ruptă, s'au pus alta nouă în loc. Care piatră în vale satului Solonețul din sus di sat, și di acolo piatră s'au găsât oborită mai în gios, pi vali, în buza dealului; cari piatră disparte Stoicanii de Ciornița, fiindcă și la vechilii moșiei Ciornății am fost, ca să margă de împreună cu noi la punere pietrilor. Și, având alte trebuințe, mi-au dat voi ca să mîrgu să li pui, că nu-i nicio pricină, și eu încă am dat acè mărturie după cum scrie mai sus la mâna dum. Stolnicului Costandin Canta. Spre încredințare la punere pietrilor am luat și doi oameni, anumi Vasăli Coșniță, Gavril sân Postolachi, din sat Solonețul.

1798, Noemv. 1.

(Iscălitură.)

30.

Noi Costandin Alesandru Ipsilant Vvod, eu mila lui Dumnezeu Domn țării Moldovii.

Călugarii de la schitul Dobrușa de la Țânt. Sorocăi prin jaloba ce au dat către Domnie Mè au arătat cum că, pe moșia schitului fiind și puțină păduri, cu întâmplare vremilor ce-au fost, lăcuiitorii împregiurași, cum și alții, mergând și tăindu-o fără de socoteală, o au stricat cu totul, și și acum o tai și o stracă, încât n'au rămas să să găsască lemn bun, de cè mai mică trebuință, și au făcut rugăminte pentru ca să să poată rîdica păduri, să li să dè carte Domnii Meli, spre apărare pădurii ce au pe moșia schitului. Deci, fiindcă prin ponturile ce sânt pentru păduri să hotărăște ca pădu-

rile și codrii mari, pe unde vor fi, să aibă datoria neapărată stăpânii moșilor a pune păzitor, asemenea ca și luncile să fie apărate și să fie poprite de a nu să împrăștia după obiceiul norodului celui prost, pentru aceia iată li s'au dat această carte a Domnii Mele prin care li să dă voi ca să aibă a apăra pădurea ce va fi pe hotarul moșii schitului și să nu îngăduiască pe nimene, nici din lăcuiorii împregiurași, nici pe alții, a tăia și a strica copaci din picioare, iar, din copacii ce vor fi căzuți la pământ, să aibă voi lăcuiorii ce vor fi lipsiți de pădure a-și lua lemnile trebuincioase de foc fără de oprire și fără a nu să supăra cu ceriri de nimică, pentru zăciuală, după hotărîrea ponturilor și porunca Domnii Meli. Și dumv., ispravnici de Țânutul Sorocăi, de s'ar ispiti cineva din lăcuiorii a umbla cu vre-o împotrivire împotriva poruncii Domnii Mele, nici într'un chip să nu îngăduiți a urma într'altfel, ci să-i faceți să urmeze întocmai după hotărîre ce mai sus să arată, pentru ca, prin apărătura ce să va face, să să poată rădica și a se întemeia pădurea iarăși la loc precum au fost.

Lt. 1799, Săpt. 29.

(Pecetea domnească ovală vertical cu tuș roș, 1799.)

S'au trecut la Condica Visteriei.

Costandin Veisa ot Vist.

31.

De la isprăvnicie Sorocai,

Pentru Vasile, Iacov, Grigorie, Vasile, Grigorie i Vasile, morari, i Vasile prisacaru, liuzi care sânt dați prin carte gospod ca să fie pentru slujba sfintei mănăstiri Dobruși, întru nimică și cât de puțin să nu fie supărați nici la o havalè de către nimi. Poruncim și voă, zapcii ce sânteți rânduiți, ca să nu-i supărați.

L. 1799, Fevr. 14.

... Donici, Ban,

32.

Adică noi, monah Varlaam i Toader i Tănasia și Simina, ficiori ai Doichiței, nepoți Măriuții, ce ne tragem din bătrâna Anastasia adevărim cu acest zăpis al nostru precum să se știe că în moșia Olescani, în partea din sus Țânt. Orhei, având noi parte de moșie. baștină în bătrâna Anastasia, și de nimeni siliți fiind sau asupriți,

ci de a noastră buna voie am facut danie partea noastră de moșie ce se va alege, adica a opta parte din bătrâna Anastasia, Sfinției Sale părintelui chir Serafim, egumen sf. mănăstiri Dobrușei, și părinților călugari de acolo, pentru pomenirea noastră și a neamului nostru.

Drept aceia, de acum înainte, hotărîndu-se moșia, stâneni ce se vor alege să-i stăpâneasca numiții părinți ca pe o dreaptă ocina și moșie, și nimene din neamurile noastre să nu facă cât de puțină suparare numiților părinți, căci noi am dat danie numai dreaptă partea noastră. Și pentru mai adevărata credință ne-am pus numele și degetele. 1801, Iun. 1.

Eu monah Varlaam am dat danie.

Eu Toader, frate Sf. Sale.

Eu Tanasie, brat.

Eu Simina, brat lor.

33.

De la isprav. Țânutului Soroca.

Fiindca pentru agiutori și slujbele mănăstirei schitului Dobrușa sa-mi dați 12 liuzi scut[elnici], din care șese sânt cuprinși și prin cartea gospod. ce are mănăstirea, iar șase sânt dați de cătră dumr. boeri isprav[nici] ce au fost aici, din oameni străini ce au putut găsi mănăstirea, după cum s'au vazut și din răvaș, ca să nu fie supărați, fiind oameni străini,

Pentru aceasta iată și noi hotarîm prin acest răvaș ca pe acie 12 liuzi scute[lnici] cu numele lor, după cum prin răvașele de mai înainte sânt arătați, întru nimica să nu fie supărați de către oricine, și ori cu ce biruri și havalele, ci vor fi asupra altor locuitori, pe numiții întru nimică să nu-i supere. L. 1801, Iul. 8.

(Iscălitura.)

34.

De la ispravn. Soroca.

Ție, vornice din sat Plopii, pentru un herghelegiu și trei argați ce sânt la schit Dobrușa, întru nimică nu-i veți supăra, fiindcă, după poronca Măriei Sale lui Vodă ce este, s'au lăsat acești, să fie spre slujba schitului. L. 1801, Dechv. 17.

(Iscălitură.)

35.

De la isprăvnicie
cătră dum[nea][u]i... Ion Geonat și catră Constandin Dahnovici.

Aice au arătat Vasile Munteanu cum că în sat Rughii ar fi având și el parte de moșie de pe maică-sa, care par[te] acum s'au luat venit de la dum. Jicn. Ioan Buhuș. Dar, acum, vrând ca să-și știe care-i ieste dreaptă parte sa, și-au adus și scrisorile ce li are pentru partea sa. Deci vă rânduim pe dumv. și vi să scrie ca să mergeți la fața locului și să cercetați toate scrisorile, atât numitului jăluitor, cât și a răzășilor de acolo, și pentru care parte să va dovedi cu bună încredințare că are jă[ui]t[orul], să o alegeți deosebit de a celorlalți răzeși, dând și mărturie în scris la mâna lui, arătătoare, în stâneni, de lângă care i să va alege, care iscălindu-o dvs. și adeverind-o și răzășii, să vie cu dînsa aicea ca să i să încredințeze și di isprăvnicie. Iar, născând vre-o pricină între dînșii, și, neputând da dumv. sfârșit după cum mai sus vi se scrie, apoi, iarăși cu mărturii în scris de toată curgirea pricinii, să trimiteți aice pe amândouă părțile ca să li se dea hotărîre de aice.

1802, Iulie 31.

(Ađaus de altă mână.)

făcînd și hartă de starea locului.

36.

Țănutul Sorocai.

La cercetare ce din poroncă am fost rânduim sa fac moșiei Vo-râncău ce este la acest Țănut al Sorocăi, a sfintei mănăstiri Golăiei, ce să împresoară di spre moșiile megieșite, mi-au arătat vechilul mănăstirii și scrisori pentru părțile ce ari mănăstirea în trupul moșiei Stoicanii. Însă un suret de pe un zapis de danie sârbăscu din anii 7118, Mart 2, de la o Ileană Mihăileasa, fata Stoicăi din Stoicani, cu tot venitul și cu un iaz și cu loc de moară ce să va alege parte sa din parte tatălui său Stoica, ca să fie supt ascultare sfintei mănăstiri a lor de la Soroca, unde esti hramul Sfântului ierarh Neculai, ce să află supt ascultarea mănăstirii Vato-pedii din Iași. Au mai arătat un suret de pe o carte gospod de la Costandin Movilă-Vodă, iarăși din anul 7118, Mart 15, ce întărește zapisul acei Ileană Mihăleasai, ce este danie sfintei manăstiri.

Au mai aratat un' suret de pe o carte sârbasca de la Domnul Ștefan-Vodă, din anii 7120, Fevr. 18, și iarăși întărește sfintei mănăstiri ce sa chiama a lui Golie Logofat, ce este mitoh al sfintei mănăstiri Vatopedului de la muntele Afonului, toată parte câtă sa va alege a Ilenii Mihăleasa, cu iaz și cu locul de moară pe pârâul satului. Au mai arătat alt zapis, din anul 7255, Apr. 1, de la o Marie fata lui Ionu Moschici, de danie sfintei mănăstiri Goliei, o parte de moșie din Stoicani, undé mai are și sfânta mănăstire moșie dimpreună cu dînșii, și arată că și ei o ari de la moșul său, și moșul său o are de la un Vasăli Ponici, feciorul Mariei ; care zapis l-au dat la sfânta mănăstire, ce-i din anii 7181, Mart 9. Au mai arătat alt suret, de pe un ispisoc de la Domnul Vasăle-Vodă, din anul 7155, Săpt. 17, ce iarăși întărește Ilenii Mihălesii din Stoicani cu heleșteu și cu loc de moară, cum și o poiană ce-i în hotarul târgului Sorocăi, iarăși, unde să află acmù schit cu hramul sfîntului ierarh Neculai, și acest ispisoc întărește părțile mănăstirii, cum și altă sâliște tot de la acest Țănut, după cum pre largu arată ispisocul, și zăci că hotarul poenii merge din heleșteu Popii până în drumul Stoicanilor. Au mai arătat și o carte gospod, de la Domnul Costandin Moruz-Vodă, din anii 1778, Ghen. 24, ce poroncește ispravnicilor de atunci, după jalba ce au dat părinții de la manăstirea Goliei că li s'ar fi împresurat moșie Stoicani de spre moșiile megieșite, dar nicio urmare nu s'au făcut acei cărți, cum să vede și dintr'aceste scrisori, s'au cunoscut că mănăstire are parți în trupul moșiei Stoicani, cari Stoicani să află stăpânindu-să acmù de dumnelui Ban Costachi Canta și de niște răzăși, și îi are cu orândă luați Sărdar Panaite ; care ne-au zis să ne arate scrisorile, făcându-i știre stăpânului moșiei, și, așteptând atâta vreme, nu au mai adus scrisorile Stoicanilor, să vedem de la cine o are cumparată acé moșie, să pot alege părțile mănăstirei. Și la cercetare moșiei Vorâncăuților s'au găsit că încă Stoicanii mai împresoară o bucata de moșie din hotarul Racovățului, a dumnelui Paharnicului Grigoraș Costachi, care să arată la harta ce s'au închipuit la slovele N și S, și, după cercetare ce s'au făcut la stare locului, am dat aceasta marturie la mâna vechilului ca să-și caute dreptate la luminatul Divan

1802, Sept. 24.

(Iscălitură.)

37.

Fiindcă schitul Döbruşa a mănăstirii Pobratii au adus pre dum. Spatar Manolachi Dönici hotarnic, şi au hotărit moşia Dobruşa, şi după mărturia ce au luat schitul s'au giudecat câteva rânduri cu răzăşii din Răceşti şi prin anaforă s'au luat sfârşit, deci, nepu-
tând eu însumi ca să merg la Iaşi, am făcut vechil şi deplin raspunzător pe fratele Tarasie de la schitul Dobruşii, dându-i şi scrisorile mănăstirii, ca să să judece cu acei răzăşi.

Antim, arhimandrit ot Pobrata.

'803, Ghengar 13.

38.

Noi, Alecsandru Constandin Mörüz Vyda, cu mila lui Dumnezeu Domu țării Moldovăi. Cinst. credincioşi boerii Domniei Mele, dum. Sărdar de Orheiu i Dimitru Jărdan Vornic de Poartă, sănăt[ate]. Să faci ştiri că dum. Manolachi Dönici biv Vel Spătar au făcut aratare Domniei Mele că la Țânt. Orheului ari o moşii anumi Voroteşul, carile să împresoară de cătră megieşi, şi osăbit să răzăşeşte la un capăt şi cu moşia Buşăuca, ce esti a dumisali Vel Logofăt de Țara-de-sus Mihail Sturza, între cari moşii pietrili despărţitoare lipsesc, numai două pietri hotară despărţitoare ar fi rămas la acel capăt pre la colţuri, şi, trebuinţa cerşând ca să să pui pietri despărţitoare amândouă părţili, atât dum[nea]lui Vel Log. Mihail Sturza, cât şi dum. Spat. Manolachi Dönici, înaintea dumsali Vel Log. de Țara-de-gios Costachi Balş s'au priimit şi s'au mulţămuit ca să să dè linii drepti, adică dintr'o piatră ce este chioţoare şi colţ la capătul moşiiilor de sus numite şi pără în ceialantă piatră ce esti chioţoare şi colţ moşiiilor, şi așa să să despartă. Drept aceia, dum. Sărdar ca, dinpreună cu Vornicul de Poartă ce s'au rânduit hotarnic, de aice să să rânduiască şi din mazălii acelu Țânt. pe cari-i veţi socoti că sânt oameni cu înţălegire şi cu ştiinţă la hotărit, ca să margă la stare numitelor moşii, undi, fiind di faţă atât vechil din partea dum. Spat. Manolachi Dönici, cât şi vechil din partea dumisali Vel Log. Mihail Sturza, cât şi alţi răzăşi i megieşi, fişticarii cu scrisori, dovezi ce vor fi având, să facă cercetare foarte cu amăruntul tuturor scrisorilor ce vor fi, ca mai d'in-tăi să afle şi să dovediască celi drepti şi adevărați margini a numitei moşii după hotarâle ce vor fi umblat din vechi, şi, măsurându-o cu stânjenul, atât în lung pe amândouă marginili, cât şi în curmeziş,

pre la capite și prin mijloc după cuprindere scrisorilor, scoțându-o de sub toată impresurarea ce va fi pătimind, de cătră moșiile megieșite, după cari să dè și linii drepti între moșia Vorotețul, a dums. Spatar, și între Bușăuca, a dums, Vel Log., din piatra ce esti colț par în ceailantă piatră ce iesti colț, stâlpind și cu pietri hotară pre la locurile ce va cere trebuința și va fi dreptati, atât între moșiile Vorotețul și Bușăuca, cât și de spre alte moșii megieșite cu moșia Vorotețul. Și așa, cu chipul arătat, alegându-să și despărțindu-să, să dè și mărturii hotarnică în sămni și în stâneni, iscălită pe obicei atât de toți răzășii i megieșii și de rânduiții hotarnici, cât și de cătra dums. Iar, născând pricină la hotărît, la locul acel de pricină cu pietri să nu stâlpască, ci, făcând mărturii cu aratare pricinii pre larg și hartă închipuită de stare locului, vor veni la Divan, și de aice să va da hotărîre precum va fi drept.

L. 1803, Mart 20.

(Pecetea domnească octogonală lungăreață cu tuș roș, 1793.)

... Logof.

39.

Prè-înălțate Doamne,

După jaloba ce am dat-o Înălțimii Tale la Fev. 27, am fost rânduiți pren cercetare Divanului în doă rânduri pentru pricina de giudecată ce avem cu Sfinție Sa părintele egominu di mănăstire Golia pentru moșia Stoicani de la Țânt. Sorocăi. Și, mai intrând noi și, la al treile Divan, ca să ni să dei curmare pricinei de giudecată, și după cercetare ce am avutu au hotărîtu dmr. veliții boeri ca să fie și scrisorile dumisali Pah. Gligoraș, fiindcă moșia dumisali Racovățu să megieșeste cu Stoicani, și, din pricină că scrisorile dumisali Pah. n'au fost față, nu s'au dat curmare pricinei, și, puindu-ni-se soroc ca să, li afle la 15 zile a lunei lui Aprilie, care noi după poruncă am venitu, și stăm în cheltuială, și Sfinție Sa părintele egominu ne totu prelungește, cu lacrimi ne rugăm Mării Tale ca să fii milostiv asupra noastră săracilor și să fim puși la cale di spre egominul mănăstirii Golii, și a fi mare pomană Mării Tali.

Arată că au suparare de cătră Sfinție Sa părintele egominu di sfânta mănăstire Golie, arătând că ar fi impresurându numiții răzăși

Robii Mării Tale Iacobu Prodan, Neculai Boldescu, mazâl, biv căpt. Mihălache i Neculai

moșie de a manastirei, sa roaga Bratu, Agapiei, nepot lui Pro-pren cercetare Divanului să fie dan, de la Țănut Sorocii. . puși la cale. .

Nr. 296. Dum. Vel Vor. de aprozi, prin cercetare dumnealor veliților boieri să se puie la cale. L. 1803, Apr. 23.

40.

Di la is. Soroca.

Cătră cinst. d-l logof. Vasile Boțan. Acest Vasile Munteanu, aducându-ne luminata cartea gospd. ca să facă cercetare pricinii ci-are cu răzășii din moșia Tătărauca, că, având el o a cinci parti în trup moșii Samuleuca di pi maică-sa și nu l-ar fi îngăduit nicicum, ca să-ș stăpânească dreaptă parte sa ce are, ci este alături cu par-tea acestui jăluitoi, iar, di spre răzășii di Samuleuca, s'au învoit, care are și carte di învoială di la această isprăv[nicie] în vreme duml. Banului Arghire Cuza, iscălită când au fost dregător la Țin[utul] acesta—, pentru care iată se scrie ca să mergi, undi, fiind față amîndouă părțile, și să faci cercetare foarte cu amăruntul pricinii aceștie, cercetând și din alți care vor fi mai din vechi, pi undi au stăpânit această parte, și, aflând tot adivărul, în frica lui Dumne-zeu, atât prin scrisorile ce vor avè, cum și din vechi răzășii ce stăpânesc acolo, și să i se pue și pietre hotară, făcând și mărturie hotarnică, iscălită di toți răzeșii, că s'au învoit; care hotarnică să să aducă aice, ca să să încredințeze și cu a noastră iscălitură. Iar, când s'a naște vre o pricină, atunci pietre hotară să nu se pue, ci numai mărturii în scris di toată curgerea pricinii să să dè la parte ci să va cădè, făcând și hartă di stare locului, cu care mărtu-rie viind aice, să va da hotărîre.

'803, Mai 8.

(Iscălitură neceteața.)

41.

Prè-înălțate Doamne,

După atâte jalobe ce am dat Înălțimii Tale, cu atâta rugaciuni am supărat pi cè nemărginita și cu totu prè-buna milostivire Înăl-țimii Tale la pricina de giudecata ce avem cu dumnealui Ban Con-standin Canta, pentru moșie Stoicani ce o avem de baștină cu scrisori și cu vechi stăpâniri la Țănt. Sorocii. Unii din răzașii noștri

și alți neamuri ș'au vândut părțile lor răposatului Vist. Ianache Canta, parintelui dumisali Ban Constandin Canta, cu care vânzare ne-au împresurat mult loc din baștina noastră, a celor cari n'am vândut. După care ne mai putând noi să fii atâta strămbatati, prin jalobi ce am dat la vremea aceea, fiind încă în viață răpos. boer, s'au sorocit cu soroc gospd. ca să vie la Divan, și n'au venit, nici vechil nu ș'au trimis, și am rămas păgubaș de multa cheltuiala ce am făcut și de părțile noastre ce s'au împresurat în vânzările acelor vânzători. Apoi, după răposare dumisali Vist. Ianache Canta, au ramas părțile vânzătorilor în stăpânire dumisali numitului Ban Constandin Canta. Prin jalobili ce am dat ne-am rugat ca să avem protimisis ca sa putem răscumpara părțile vânzătorilor, dupa cari jalobi s'au sorocit pe dum. Ban în vr'o 2 rânduri ca sa vie la Divan, sa ni sa dea hotărâre cè desăvârșită. În trecuta vreme, gasind pe dum. Ban venit aice în Iaș la luna trecută, Mai 11, am dat jalobă Înălținii Tale di iznoava, cu multă rugăciune, ca să fie oprit aice pâră când ni se va da cè desăvârșită hotarîre, cu domnescul Mării Tale Divan. Dum., cautând chipuri asupra sărăcii noastre, n'au vrut să stei însuși în giudecata Divanului ș'au orânduit vechil în locul dum. pe dum. Pah. Petrachi Cazimir, și au lipsit de aice. Dupa aceasta numai odată au intrat în cercetarea dumisali veliților boeri, unde prè puțină cercetare ni s'au facut, că, fără sa ni se cerceteza toate scrisorile i dovezile ce avem, au poruncit ca sa facă carte de giudecată dums. Banului. Și apoi îndată au lipsit și dum. Pah. Cazimir, la țară.

Prè-inălțate Doamne, daca noua, ticăloșilor, scrisorile, nici dovezile ce avem nu ni s'au cercetat, apoi ce dreptate putem găsi noi asupra strămbatații noastre? Cu lacrimi ne rugam să ni pui soroc gospd. la Sfântul Dimitri viitor, să venim amândouă părțile la acè vadè, ca să ni sa dea hotarîre de catră însuși Maria Ta, iar pâră atunce ne rugăm fa-i luminată poruncă ca sa nu să facă carte de giudecată, și apoi, precum să va face cu cale și cu dreptate de catră Măria Ta, vom rămânè mulțumiți.

Robii Înălțimii Tali: Iacob Prodan Post. i Sămion Prodan, mazâl, Neculai Boldescu, mazâl, Grigoraș Jurajcu, cu alți ai noștri rariși di moșie Stoicani, ot Țânutul Sorocii.

La dumn. Vel Logofăt al Țării-de-gios.

(iscălitura.) 1806, Iuni 8.

·Noi Alexandru Costandin Moruz Voivod, cu mila lui Dumnezeu Domn țării Moldavii.

De vreme ce jăluitorii aceștia, pentru pricina cuprinsă prin jaloba aceasta, cer ca să mai aibă giudecată la Divan cu dumnealui Banul Constantin Canta, drept aceia și această a noastră domnească carte să pune soroc dumisali Banului Canta ca la 26 a viitoarei luni Oct. negreșit să se afle la Divan cu toate scrisorile și dovezile ce va avè, ca să să dè cè desăvârșit hotărîre pricinei aceștia. Iară, dacă la sorocul arătat nu va fi următoriu a veni și va prelungi mai mult, va fi supărat cu om domnesc.

L. 1806, Luni 12.

(Pecete domnească octogonală, vertical, cu tuș roș.)

42.

Liuzi.

Iftimi Mustață.
 Costandin.
 Neculai Beschieri.
 Toader Beschieri.
 †Leonti.
 Ioniță Hangan.
 †Ioniță, cumnatul Hanganului.
 Dânilă Iancov.
 Hristea Berzul.
 Vasile Cuți.
 Dumitru Boiangiu.
 Grigore.
 Nechifor Olaru.
 Chiriac.

De la isprav. Sorocăi.

Zapcii cei veți fi orînduiți cu orci slujbă și porunci de la isprav. pe acești liuzi ce sânt arătați mai sus, fiindcă sânt lăsați pentru slujba mănăstirei Dobrușa de atâta vreme, iată și acum vi se poruncește la orice havalele se vor rîndui de la isprav. asupra altor lăcuitori; pe dînșii întru nimic și cât de puțin să nu-i supărați, ca să poată căuta de slujba mănăstirei. Căci oricările din zapcii se va arăta împotrivor poruncii și va veni jaloba de la egumenul mănăstirei că tot li se face supărare, atunce pe unii ca

aceia, aducându-să aice la ispravnicie, vor lua necinste, ca' niște nesupuși poruncii isprăvnițești.

'808, Iun. 2.

...Spat.

43.

De la isprăvnicia Soroca.

Cătră ocolaș de la ocolul Câmpului-de-gios i alți zapcii ci veți fi rânduți la acel ocol. Pentru patrusprezece oameni ci are scutelnici schitul Dobrușa, pentru slujba schitului, vi să poruncește într'o nimică și cât de puțin să nu fie supărați.

'803, Oct... 1.

(Două iscălituri.)

44.

Di la ocolaș ot Câmpul-di-gios.

Vornici și lăcuitarii ot satul Răcești, ați văzut poronca ispravniciei pentru scutelnicii mănăstirei Dobrușei, Onofrei Borșa. Pentru aceasta eu poruncesc, al doile, îndată ce veți primi răvașul acesta, să nu îndrăzniți ca să faceți supărare numitului scutelnici Onofrei Borș, niciun fel de suparare să nu faceți.

L. '815, Noemv. 28.

45.

Cu plecăciune sărut blagoslovitoare dreapta Sfinției Tale, părinte Serafime.

După raport ce-am dat dum[isa]le C. C., și au venit răzoluție ca să vă luați pe giugari. Că de mine mai înainte, precum am zis, n'au fost proprit, nici l-am știut când au venit.

Deosebit, poftesc pe Sfinție Voastră pentru Petre ce ține pe Botezata, că să-i așezați unde veți socoti, că casa în care au șezut o dă unui ficior, și până la venirea... să nu-l găscă în casă, ci să pui pe feciori, și are voie să se ducă, și, de socotiți Sfinție Voastră, să-l puneți la crâșma la Leorda, precum au fost.

'815, Apr. 1.

(O iscălitură.)

46.

Adiverez prin această scrisoare că dumnealui fratele meu, Spatar Petrache Cazimir, având o moșie în oblastie aceasta a Basarabiei, anume Stoicanii, la Țânutul Sorocăi, și voind a o vânde de veci, m'au poftit pe mine ca să-i gădesc mușterei și să o vând cu prețul ce să va putè mai folositor, precum adiverează și însăș scrisoarea dumisali de vechilac ce îmi trimite, care iaste din velet 1817, Fevruarie 10. Și, după cercare ce am făcut spre aceasta de a afla mușterei, prețul acel mai de mulțămire, adecă patru mii galbeni olandezi, dându-i Sfinție Sa preotul Vasilie i dumnelor Jacob Prodan post. i Jacob Mireanu și Gheorghe Coșciug, am vândut dumilor sali în prețul acesta cu bună voe și priimire mè și a numiților cumpărători, moșie aceasta Stoicanii, cu toate acareturile ce să află pe dânsa (bez parte răzășilor, ci iaste osebită, stâlpită și hotărîță, în care parte a răzășilor au și dumnealor numiții cumpărători parte de răzășie). Și, priimind de la dumnealor toată soma galbinilor deplinu, le am dat și acest zapis de vânzare din parte mè, împreună cu toate celelalte scrisori cîte au avut dumnealui frati-meu pe această moșie, atât vechi, cât și nouo, asemenea și scrisoare de vechilac din parte dums. frățini-mieu. După care dumnealor numita moșie de la Sfeti Gheorghî viitor anului curgător sânt volnici a o lua întru deplină stăpânire, și, ca pe o dreaptă ocină și avere a domnilorsali, să o stăpânească, atât dumilor, cât și clironomii dumilorsali din neam în neam, cu nestrămutare. Și, fiindcă vânzarea numitei moșii cătră dum[nea]lor au fost cu această tocmală, adică, că o cumpără în putere scrisorilor ce li s'au dat pe această moșie, apoi, dacă va urma vre-o pretensie, sau că va fi împresurând această moșae pe altă moșie megieșită, sau că celelalte moșii de prin pregiur vor fi împresurând pe moșia aceasta, la această întâmplare sau folos, de va urmà, cu adăogire de loc cătră această moșie, sau, din potrivă, de va lipsi ceva, atât eu nu am să pretenderisesc nimică de la dumilor pentru acel folos ce va fi, cum nici dumilor iarăși nu au să pretenderisască nimică de la mine pentru aceia ce va lipsi, rămâind mulțămite amândouă părțile în învoiala și tocmala aceasta. Și spre încredințare încredințaz cu iscălitura și pecete mè, adeverindu-se zapisul acesta spre mai multă întărire și de cătră Departamentul al 2-lea al Ocârmuirii oblastii aceștia.

În Chișinău, anul 1817, Martie 3.

(Pecete mică de ceară roșie.)

47.

'Departamentul al doile ocârmuire oblastii Basarabiei, Țresudstvie giudecătorească.

Nr. 746. Spre a se încredința zăpisul acesta, având jalobă în scris de la dumalui Spat. Panaite Cazimir, care au înfățoșat și scrisoare de vechilimiè de la fratele dumisale, Spat. Petrachi Cazimir, cu care îl imputernicește a vindi de veci moșie Stoicani de la Țânt. Soroca, pe care prin bună tocmală arată că au vândut-o cumpărătorilor cuprinși în zăpis, în prețul de patru mii galbeni, cu primire amânduror părților ca să să urmeze întocmai cuprinderea lui s'au întărit cu iscăliturile cilenilor și punere pecetii împărătești. În Chișinău, anul 1817, luna Mart 15 zile.

Sovietnic Gheorghii Donici.

Secretar Crușovan.
Stolnacialnic Bobeică.

48.

Scrisoare ci au arătat monahul Varsanufie, vechilul mănăstirei Țobrușa din oblastia Basarabiei, pentru un loc de casă de aicea din orașul Eșii, di la vale de biserica Vulpe.

Nr.	'Veleat.	Luna	
1	1797	Ghen. 26	Adeverință de la departamentul Pricinilor Străine dată lui David Tătarul, sudeț, ca un străin ce este, pentru un loc de casă ce-l are zestre de la soacră-sa Tarsia la mahalăua unde biserica Vulpei, care și soacră-sa împreună cu casa l-au avut cumpărat de la Gavriil Cupce drept 100' lei, în anul 1796, Sept.
2	1798	Avg. 6	Zăpis de la Smaranda, fiica Taisiei Gerocaei, și soțul ei David Tataru, cu care a vândut lui Daniil Bontaș un loc de casă în mahală la biserica Vulpei, drept o sută cincizeci lei, care loc și maicii sale i-au fost cumpăratură de la Gavriil Cupcea, și la arderea casei i-au ars și zăpisul cu alte scrisori, și prin cercetare i s'au dat carte de stăpânire, adică cè de sus arătată.

- 3 1798 Dech. 18 Zapis de la Daniil Bontăș, calfă de petrari, cu care locul arătat s'au vândut preotului Neculai de la biserica Sf. Neculai cel Nou drept 120 lei.
- 4 1798 Dech. 31 Zapis de la preotul Neculai, cu care locul arătat l-au vândut Stolnicului Ioan Cheșcu, drept 150 lei.
- 5 1800 Apr. 26 Scrisoare de la Stolnicul Ioan Cheșcu, cu care locul arătat l-au dat în schimb lui Ștefan, feciorul preotului Partenie, pentru alt loc mai din gios și 300 lei, încredințată fiind și de Divan.
- 6 1808 Maiu 30 Scrisoare de la preotul Partenie ot biserica Sfintului Atanasa și Chiril, cu care locul arătat l-au dat danie schitului Dobrușa, ca să-și facă mitoh.
- 7 1819 Ian. 18 Scrisoare de vechilimè de la egumenul Dobrușei, adevărită de dicasteria Chișinăului. Această scrisoare au arătat: 1820, Avg. 13.

(Iscălitură.)

Unsprezeci scrisori, cu hotarnică cu tot, am primit de la părinții Varsanufie, vechilul mănăstirei Dobrușei, a locului din Iași, ce i l-au dat mănăstirea schimbu, pentru parte mè de moșie Ordășei de peste Prut. Și, fiindcă le-am luat toate scrisorile locului și n'am să mai eu nimica de la mănăstire, i-am dat acest sănet, întru care am iscălit mai gios, puind degetul.

1820, Sept. 27.

Eu, monahia Macarie de la Varatic, adeverez.

49.

Arhierescă blagoslovenie tritem Preacuvioșiei Tale.

Scrisoarea Preacuvioșiei Tale din 20 a trecutei luni Noemvrie la 10 a următoarei luni am primit prin poșta Hotinului. Am văzut cele însemnate pentru o Țigancă, fiica lui Timotei Ciobotaru, drepti robi ai Mitropoliei Moldovei, ce au trecut în oblastia Basarabiei și se află la satul Vorniceni din această oblastie, că, încercându-se cu un Țigan al mănăstirei Dobrușa, au săvârșit și înso-

țire prin legătura tainei cununiei, și că, această pricină împedecând desfacerea Preacuvioșiei Tale de Dobrușa, faci cerire ca împreună cu fapta să iertăm și pi Țiganca arătată. Deci, măcar că fapta aceasta a însoțirii fără știrea și voia noastră nu se putea urma, însă, pentru hatărul și mijlocirea Preacuvioșiei Tale, trecând cu vederea nepotrivirea urmării, iată închidem acestei carte de afierosire vecinica mănăstirii Dobrușa pe numita Lupca ce a fost roabă Mitropoliei noastre, știind că, pe lângă nădejdea ce nu în zadar o ai către noi, de-acum vei avea și credința și dragostea care nedespărțiți tovarăși sânt cu nădejdea. Și de primire vom avea răspuns.

Al Preacuvioșiei Tale părinte duhovnicesc.

Veniamin, Mitropolit Moldovei.

Hârtie alta pentru afierosire nu am avut aici.

1821, Dechv. 10.

50.

Copie.

D I I A T Ă.

De vreme ce prin cè întâi zidire au întrat păcatul în lume și printr'însul moarte, despre care nu iaste cu puțință a scăpa nimene, aceasta dar înfricoșându-mă și pe mine mai gios iscălitul Ioan Metaxă, doctor, am poftit la casa mè pe dumnealor Căminariul Gheorghe Hagi-Pascal, dvoreninul Neculai Stamatii și Ioan Capi-chehaia, în ființa carora am alcatuit această de bună voia mea duhovnicească diiată, în care arat cele mai de pe urmă a' mele povățuiri pentru cele următoare, după eșirea mè din viață. Având toate simțarile mele întru deplină întregime cunoștinței, asămene și graiul gurii mele în curățenia sa, mărtorisesc pe sine-mi totdeauna păcătos, cerându-mi ertăciune de tot creștinul, urmând și eu din partea mè asemenea, și zic :

1. După eșirea mè din viață soția mè Anastasia rămâne deplin stapânitoare pe toată averea mea mișcătoare și nemișcătoare, urmând cu celi nemișcătoare întocmai după învoiala făcută acum, anul 1821, Noemvrie 26 zile; asupra căroră soția mea pentru buna ei petrecere și chivernisire se va pune la cale de către episcopul meu, dumnealui pomescicul Gheorghe Botezatu, ca cel ci esti ales și lăsat de cătră mine însuși deplin episcop purtător de grijă asupra a toată averea mè ci rămâne după trecerea mea din viață.

2. Soția mè Anastasia va uni cătra sine pe fiul său Tanăsache ca să trăiască la un loc, carele, dupa neapărata sa fiiască datorie ci are a păzi către maică-sa, să îndatorește a fi supus ascultării la toate poruncile ei, îngrijindu-să cu toată vârtutea ca să sporească averea ei, iar să nu să răsâpască, și, când din potrivă nu va urma cătră maică-sa după povățuirea mè, arătându-să împotrivor ascultării, împrăștiind averea ei, atunci rânduitor episcop sa aibă toată voia a-l departa cu totul a să mai putea amesteca la cel mai mic interes a maică-sa.

3. Soții mele Anastasia i să poruncește de cătră mine ca în fieștecare an să aibă a da pentru pomenire sufletului meu la mănăstirea Dobrușii, unde să prăznuește hramul Sfântului Erarh Nicolai, una sută cincizăci lei din însuși venitul acii a patra parte ce am stăpînit-o și acum am lăsat-o în stăpînirea ei. Osăbit mai sporindu-să prin giudecată vre-o parte neamului acestue de niscai alte moșii afară de aceste ce sînt de față, să aibă a trage după analoghie a patra parte ce mi să cuvine, și la mănăstire tot această somă de o sută cincizăci lei să aibă a da.

4. Iar, după săvîrșire din viață și a soției mele Anastasiei, apoi clironomii ei, fiică-sa Mărioara, soția dumnealui Gheorghe Dracu, fiica sa Sultana, soția dumisale Gherghe Botezatu și fiul său Tanasache, să îndatorescu a plăti la arătata mănăstire fieștecarele câte una sută lei, socotindu-să câte trei sute lei pe tot anul în veci din venitul acei a patra parte, spre pomenirea sufletului meu și a soții mele și a tot neamului. Iară carile dintr'acești trei clironomi s'ar împotrivi a plăti analog aceștii de mine fagăduitei afierosire, atunci sfânta mănăstire să aibă toată voia a vinde analoghia acelui cui va vrè, și să-și împlinească soma de trei sute lei.

5. Întâmplându-să ca vre unul din clironomi să fie silit de vre-o nevoie a vinde partea sa de clironomie de veci, sau a o schimba cu cineva, atunce la vânzarea aceia sau schimbul ce ar face, sa fie cu îngrijire a pune la cale pentru acè una sută lei a să plăti în veci, ca să nu să isterisască mănăstirea de întreaga somă a trii sute lei ci să arată mai sus.

6. Diatele mele cele mai înainte, facute din anul 1812, Ghenarie 1, care să află supt păstrare la feluri de locuri, fiindcă de atunce până acum au luat prefacere într'alt chip, niciuna dintr'insele nu mai au putere, ci rămân răsuflete, și numai această de acum scrisă a mè diată rămâne întru toț temeinică, împuternicită

în tot locul și giudecătorie. Osăbit și pentru o vechilimè ce am dat din partea mea dumisale porucicului Fadei Hâjdău, cu care să să poată înfățoșa la giudecătorie cu fiul meu și ginerii, spre a putè ceri dreptul meu după pricinele ce urma atunce între noi, deci, fiindcă acum ne-am învoit și nu mai am asupra dumnealui nicio pretenție, acè a mè dată vechilimè atunci, de-acum rămâne fără nicio lucrare. Iar spre credință iscălesc cu însuș mâna mè, rugând și pe dumnealor cinstiți și vrednici de credință martori de au iscălit.

În satul Hrușavăț, în Țânut Hotinului, anul 1821, luna Dechemvrie 1 zi.

Ἰατρὸς Ἰωάννης Μεταξᾶς.

Niculi Stamati.

Ἰωάννης Καπιχιάιας.

Svidetel sego titularnăi sovietnic Volânovschi.

Fiind poftit de fiul duhovnicesc răposat Ioan Metaxà, m'am iscălit la această danie: ierei Ioan, duhovnic dumisale, oț satu Larga.

51.

Cu plecăciune și cu evlavie mă închin Cuvîșiei Voastre, împreună și Sfântului Sobor.

Încă la anul 1821, săvârșindu-se din vieată pomescicul din Ținutul acesta, trăitori în satul Grușavățul, doftorul Ioan Metaxà, până încă se afla într-o toată întregimea minții și a dreptei sale cunoștinți, poftindu-ne la casa sa, atât pe mine și pe moșul meu Căminariul Gheorghe Hagi-Pascali, cât și pe dumnealui Ioan Capichihae, au alcătuit diata în limba grecească, și tot în acè cu tâlcuire în dialectul moldovenesc, scrisă de către noi după a lui bună voință spunere și arătare, cu unire și a soției sale Anastasia, cărora cetindu-li-se în ființa a toată casa sa, s'au iscălit de către el însuși cu mâna sa, încredințându-se aceasta și cu a' noastre iscălituri marturi, cum și de duhovnicul său, a cărie cuprindere între altele urmează a zice că elu pentru a sa vecinică pomenire îndămorește pe clirnoama lui Anastasia ca pe tot anul să fie datoare, până la moartea ei, a da la mănăstirea Dobrușa câte 150 lei pe fieștecare anu la ziua îngropării numelui Metaxà, din veniturile părților lui de moșii, ce are, câte o a șesea parte, în Hrușavățu, în Tulbureni, în Pășcăuți, în Cerlina Mare. Iar, după

săvârșirea din viață și a bătrânei soției sale Anastasia, atunci fiii ei, intrând a stăpâni părțile arătate ca niște clironomi, să aibă a-i răspunde îndoști, adică pe tot anul câte 300 lei la acè mănăstire, din neam în neam. Așa dar, după această rânduială alegându-și și episcopul, pe ginerele său dumnealui pomescicul Gheorghe Botezatu, ci se află cu șederea tot în numitu satu Hrușăvățul, l-a orânduț ca să o aducă în împlinire această a sa jertfiră întocmai după a dieții cuprindere; care diată au și încredințat-o în mâinile sale și se află și până în ziua de astăzi. Iar pricina din care până acum nici într-o lucrare nu s'au pusu, să vede că mănăstirea de la nimeni până acum nicio știință n'au luat, numai din neîngrijire clironomei, și a fiului și a fiicelor (sau, să zic și așa, se vede că dumneaiei și-au ștersu din minte că pe acelaș drumu are a merge și a da răspunsu dreptului giudecător, de vreme că au rămasu într'o așa adâncă tacere). Eu, aducându-mi aminte și întrebând despre aceasta pe dumnealui episcopul Botezatu, carele plioforisindu-se am înțelesu înpregiurările a diaforiei, și că în sfârșit mănăstirea, precum mai sus am zisu, nicio știință n'a avut până acum de la nimenea. Și, ca unul ce am fostu poftit dimpreună și cu alte fețe de către pomenitul Metaxà, de am iscălit marturi, după datorie nu lipsescu cu cinste a face cunoscut din parte mè ca să pue la cale a cere de la episcopi, atât pe anii trecuți, cât și înainte, pe temeiu sfînțeniei dietei, iară de primire acestei scrisori să aibu cinstea răspunsului Cuvioșiei Voastre și a Sfântului sobor.

Al Cuvioșiei Voastre, împreună și Sfântului Sobor, în Hrs. plecat fiu sufletesc,

Neculai Stamatii.

Hotin,
1823, Sept. 30 zile.

Eu mă aflu cu șederea în Hotin, și sânt cilen la giudecătoria Ținutului acestuia.

52.

Vornici și voă oamenilor de la satul Răcești. Părinții di la mănăstirea Dobrușa se jăluesc că, având pădure pe moșie mănăstirei, după cum dau alte sate avaeț, când ridică lemni, voi nu dați și santeți înpotrivitori.

Iată vă scriu, și după obicei să plătiți când veți lua lemni.

Căci, de-mi va veni jalbă pentru pricina aceasta, atunci nu veți petrece bine.

(...) Noemvrie 20.

... Post.

53.

Act de danie
pentru schitul Coșelauca din județul Soroca.

(Pajura Imperiului rus în timbru
pentru acte notariale. Prețul șase
ruble.)

(Act scris pe o jumătate de pagină în ro-
mânește cu literă chirilică, iar pe cealaltă ju-
mătate, paralel, în limba rusă.)

Anul una mie opt sute treizăci și doi, luna Fevruarie. Mai gios icalității răzăși din moșia Cotiugeni, deplin împuterniciți din partea tuturor celorlalți răzăși, prin această scrisoare de danie ce dam schitului Coșilaucele de pe moșia Cotiugeni, unde să prăznuiește hramul Adormirei Maicei Domnului, facem știut că, fiind noi însărcinați de cătră toată oastea răzășilor a cumpăra parte din numita moșie ce avè dum[nea]lui statnâi sovietnic Sturza, pe care vânzându-să drept șasă mii galbeni pomeșnicului Matei Zoloti, și împuterniciți a întrebuița orice chip spre câștigarea acestei rășcumpărări, am năzuit la dum[nea]lui predvoriteliu Țăn. Eșii, Ioan Strejăscu, de au primit să între mijlocitor din partea noastră cătră dum. Sturza, spre a ne pune la cale spre cumpărarea părților de moșie ce avè dum. Sturza în Cotiugeni, și, după multă osârdie ce au întrebuițat dum. Străjescu, nu numai că ne-au așăzat cu dum. Sturza de am cumpărat părțile dumisale, dar încă cu scădere de una mie galbeni mai gios de prețul cu care le vânduse lui Zoloti. Deci, pentru asemenea mari faceri de bini ce au făcut dum. Strejescul spre agiutoriu a unui însămnat număr de familii de răzăși, cu a noastră bună voie am vroit a-i face mulțămire pentru ostenețile întrebuițate, și dum. n'au priimit niciun fel de mulțămire alta dicât ni-au pus în videri pentru schitul Coșelaucili, undi să află un însămnat număr de maice fimei sărace, cerând ca să lî dăm o bucată de loc spre hrana lor. Drept aceia această crești-

nească pornire înainte spre o vecinică pomenire a noastră și a urmașilor tuturor răzășilor ne-au pricinuit osăbită plecare, și cu sufletească mulțămire din partea tuturor răzășilor ce ni aflăm în moșia Cotiugenii s'au hotărât și s'au dat danie schitului Coșilau-cile, din trupul moșiei Cotiugenii, acolo undi esti schitul zidit, cincizăci fălci de pământ parte de câmp și cu parte de pădure, care are a să măsură din pâraul Ciorna și până în coasta dealu-lui pădurei de spre țarina Cotiugenilor în lungime, și în lățâme cât va cuprinde soma de cincizăci fălci. Care pământ din partea noastră și a opștii tuturor răzășilor să dă danie ca să aibă schitul în vecinică stăpânire în pace și nesupărat de cătră noi sau de cătră urmașii noștri, Pentru care am dat și această scrisoare de danie, în puterea căreia maicile de la pomenitul schit să fie volnice a stăpâni acest pământ și a să folosi cu tot venitul din cuprinsul lui. Și, ca să-și facă și întăritură de la... și spre încredințare am scălit.

Preot Gheorghe Mura, răzăș, am priimit.

Andrei Nică Cârjă, răzăș, opștei.

Leontie Popăscu, vechil.

Ștefan Sârghie, opști.

Macovei Ștefărță, opști.

Ștefan Joimir, opști.

Gheorghe Murafa, opști.

Vasăli Ioniță Ursachi.

Vasăli Tănasă Odobescu.

Vichil Vasăli Fotescu.

Februar 10, 1832.

(Urmează întărirea notarială în limba rusească.)

C U P R I N S U L

Paginile

P. P. Panaitescu, Ioan Bogdan și studiile de istorie slavă la Români	V—XXXII
Iulian Marinescu, Extrase din Condica moșilor lui Teodor Rosetti-Golescu (urmare). II. Documente basarabene, fălciene, putnene, etc.	5—71
Visarion, episcopul Hotinului, Documente basarabene . . .	75—119
